

SMJERNICE ZA ODBRAMBENO PLANIRANJE

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE	1
1. Svrha.....	1
2. Cilj.....	1
3. Primjenjivost	1
4. Odgovornosti	1
5. Rodna jednakost	1
6. Reference.....	1
POGLAVLJE II. UVOD	3
POGLAVLJE III. VOJNO-POLITIČKI ASPEKTI.....	4
1. Vojno-političko okruženje i procesi	4
2. Ciljevi i opredjeljenja u oblasti odbrane	6
2.1. Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine.....	6
2.2. Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine	7
2.3. Odbrambena politika Bosne i Hercegovine	7
2.4. Strategija vanjske politike Bosne i Hercegovine	8
3. Vojna strategija Bosne i Hercegovine	8
4. Pregled odbrane i Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.....	9
5. Program reformi Bosne i Hercegovine.....	10
POGLAVLJE IV. VIZIJA, MISIJA, CILJEVI I NAČELA INSTITUCIJA ODBRANE	11
1. Vizija i misija institucija odbrane.....	11
2. Ciljevi institucija odbrane	11
3. Načela djelovanja institucija odbrane	12
POGLAVLJE V. PRIORITETI ODBRAMBENOG PLANIRANJA.....	13
Odbrana Bosne i Hercegovine	13
Funkcionalne i operativne aktivnosti	14
Reformske aktivnosti	15
NATO i EU	16
Operacije i obuka	17
Pomoć civilnim organima i civilno-vojna saradnja	18
Operacije kolektivne sigurnosti.....	18
Međunarodna saradnja i međunarodne obaveze	19
Logistika.....	20
Finansije i budžet	21
Odbrambeno planiranje.....	21
POGLAVLJE VI. PRIORITETI FINANSIRANJA.....	22
Prioritet 1. Obavezni troškovi	22
Prioritet 2. Funkcionalni troškovi	22
Prioritet 3. Razvojni troškovi	23
POGLAVLJE VII. ZAKLJUČAK	23
Pregled skraćenica.....	25

Na osnovu člana 16., 20. i 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 13., 15. tačka a) i 84. Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05), donosim

SMJERNICE ZA ODBRAMBENO PLANIRANJE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

1. Svrha

Svrha Smjernica za odbrambeno planiranje (u daljem tekstu: Smjernice) je usmjeravanje Sistema odbrambenog planiranja u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: institucije odbrane), osiguranje jedinstvenog pristupa procesu odbrambenog planiranja, usmjeravanje Sistema planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja (u daljem tekstu: SPPBI), ocjenjivanje izvršenja budžeta odbrane, te usmjeravanje strateških pravaca razvoja institucija odbrane i poboljšanje funkcioniranja odbrambenog sistema.

2. Cilj

Cilj Smjernica je definiranje prioriternih odbrambenih aktivnosti i općih konceptualnih uputa za planiranje i racionalnu upotrebu resursa institucija odbrane u periodu 2024.- 2028. godina, radi daljeg razvoja odbrambenih sposobnosti i osiguranja efikasnog, finansijski, materijalno i operativno podržanog funkcioniranja institucija odbrane na kratkoročnoj i srednjoročnoj osnovi.

3. Primjenjivost

Smjernice stupaju na snagu danom donošenja i primjenjuju se u institucijama odbrane u skladu sa operativnim ciklusom Sistema upravljanja odbrambenim resursima.

4. Odgovornosti

Za implementaciju Smjernica, u okviru svojih nadležnosti, odgovornosti i ovlaštenja, odgovorni su svi nosioci i učesnici procesa odbrambenog planiranja u institucijama odbrane. Načelnik Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH reguliše implementaciju Smjernica u Oružanim snagama BiH.

5. Rodna jednakost

Izrazi koji su u ovim Smjernicama radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

6. Reference

Referentni dokumenti za razvoj Smjernica su sljedeći propisi i dokumenti Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH) i institucija odbrane:

- 1) Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
- 2) Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
- 3) Zakon o deminiranju u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/02),
- 4) Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),

- 5) Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
- 6) Zakon o odbrani BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05),
- 7) Zakon o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 i 38/18),
- 8) Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inostranstvu ("Službeni glasnik BiH", br. 14/05),
- 9) Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08),
- 10) Zakon o zrakoplovstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 39/09),
- 11) Zakon o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 39/14),
- 12) Zakon o zabrani diskriminacije u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16),
- 13) Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 16/03 i 102/09),
- 14) Izjava Predsjedništva BiH o opredjeljenju za priključenje BiH NATO programu Partnerstvo za mir i punopravnom članstvu u NATO savezu, broj: 01-011-250-16/05 od 23.02.2005. godine,
- 15) Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, broj: 01-011-1110-6/06 od 05.07.2006. godine (u daljem tekstu: Odluka) i odluke o izmjenama i dopunama Odluke, broj: 01-011-69-61/08 od 17.01.2008. godine, broj: 01-011-618-6/08 od 18.03.2008. godine, broj: 01-011-1828-21/08 od 29.07.2008. godine, broj: 01-50-1-1067-10/12 od 18.04.2012. godine, broj: 01-50-1-3666-41/12 od 12.12.2012. godine, broj: 01-50-1-2919-20/15 od 02.12.2015. godine, broj: 01-50-1-32-17/16 od 12.01.2016. godine i broj: 01-50-1-3427-10/19 od 20.09.2019. godine,
- 16) Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, broj: 01-50-1-4629-29/16 od 24.11.2016. godine,
- 17) Odluka Predsjedništva BiH o usvajanju dokumenta „Pregled odbrane” i „Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH“, broj: 01-50-1-4629-30/16 od 24.11.2016. godine,
- 18) Zaključak Predsjedništva BiH o usvajanju Plana implementacije dokumenta „Pregled odbrane” i Akcionog plana implementacije „Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027.”, broj: 01-50-1-374-1/17 od 01.02.2017. godine,
- 19) Zaključak Predsjedništva BiH o pružanju podrške aktiviranju Akcionog plana za članstvo BiH u NATO, broj: 01-50-1-612-14/17 od 22.02.2017. godine,
- 20) Program reformi BiH 2022 usvojen na 57. redovnoj sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 09.11.2022. godine,
- 21) Sigurnosna politika BiH, broj: 01-011-142-35-1/06 od 08.02.2006. godine,
- 22) Odbrambena politika BiH, broj: 01-011-2978-51/08 od 26.11.2008. godine,
- 23) Strategija vanjske politike BiH 2018.- 2023., broj: 01-50-1-936-27-1/18 od 13.03.2018. godine,
- 24) Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane od 27.03.2008. godine,
- 25) Odluka Vijeća ministara BiH o usvajanju strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH 2018.-2022. ("Službeni glasnik BiH", br. 85/18),
- 26) Strategija protivminskog djelovanja BiH 2018.-2025. („Službeni glasnik BiH”, br.70/19),
- 27) Uputstva Stranama Komandanta EUFOR, Izmjena 25 od 01.06.2008. godine,
- 28) Koncept i procedure Sistema planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja, broj: 12-16-1-5836/08 od 21.10.2008. godine,
- 29) Politika upravljanja odbrambenim resursima, broj: 12-03-8-6698/08 od 11.12.2008. godine,
- 30) Politika odbrambenog planiranja, broj: 06-03-3-728/09 od 16.01.2009. godine,
- 31) Vojna strategija BiH (odobrena Naredbom ministra odbrane, broj: 06-02-3-1962-1/16 od 26.04.2016. godine),
- 32) Plan implementacije „Pregleda odbrane”, broj: 06-03-8-2436-247/09 od 31.01.2017. godine,

- 33) Akcioni plan implementacije „Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027.”, broj: 06-03-08-2436-248/09 od 31.01.2017. godine,
- 34) Doktrina Oružanih snaga BiH (odobrena Odlukom ministra odbrane, broj: 06-03-30-2315-4/17 od 13.06.2017. godine),
- 35) Okvirni plan implementacije dokumenta „Program reformi BiH” iz nadležnosti Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH, broj: 06-14-1-19-19/21 od 03.02.2021. godine,
- 36) Smjernice za odbrambeno planiranje, broj: 06-03-8-2114-21/21 od 04.01.2022. godine,
- 37) Srednjoročni plan rada Ministarstva odbrane BiH za period 2022.-2024. godina, broj: 06-03-1-443-29/21 od 12.10.2021. godine,
- 38) dokumenti u okviru saradnje BiH sa Organizacijom sjevernoatlantskog ugovora (u daljem tekstu: NATO) i u okviru NATO Programa Partnerstvo za mir (u daljem tekstu: NATO/PfP): Prezentacijski dokument (PD), Intenzivirani dijalog sa NATO (ID), Proces planiranja i revizije (u daljem tekstu: PARP), Individualni partnerski program saradnje (IPCP), Prilagođena podrška BiH.

POGLAVLJE II. UVOD

Sistem odbrambenog planiranja treba osigurati transformaciju strateških uputstava državnog rukovodstva u odbrambene planove i aktivnosti kojima se dodjeljuje i kontroliše upotreba resursa odbrane kako bi institucije odbrane na efikasan način izvršavale zakonske zadatke, ispunile utvrđene državne ciljeve i opredjeljenja iz oblasti odbrane, sigurnosti i vanjske politike, te osigurale stalni razvoj vlastitih odbrambenih sposobnosti. S tim u vezi, krajnji rezultat odbrambenog planiranja je sveobuhvatan i konzistentan skup dokumenata na osnovu kojih institucije odbrane planiraju prioritetne aktivnosti na ispunjavanju zakonskih obaveza i utvrđenih državnih ciljeva vezanih za oblast odbrane. Primarni cilj procesa odbrambenog planiranja je izrada i implementacija glavnih elemenata Sistema odbrambenog planiranja, uključujući njihovu dalju razradu i transformaciju u dokumente Sistema odbrambenog planiranja kojim se osigurava realizacija priritetnih aktivnosti unutar odbrambenog sistema.

Strateška uputstva, ciljevi i opredjeljenja državnog rukovodstva iz oblasti odbrane utvrđena su Zakonom o odbrani BiH i dokumentima Predsjedništva BiH - Sigurnosna politika BiH i Odbrambena politika BiH koji čine glavne elemente Sistema odbrambenog planiranja. Takođe, ciljevi i opredjeljenja BiH u oblasti odbrane definirani su odlukama, izjavama, zaključcima i drugim dokumentima Predsjedništva BiH.

Zakonom o odbrani BiH regulirani su jedinstveni odbrambeni sistem BiH, zadaci i ciljevi razvoja Oružanih snaga BiH, nadležnosti u odbrambenom sistemu i druga pitanja od značaja za funkcioniranje odbrambenog sistema i institucija odbrane.

Sigurnosna politika BiH je dokument o strateškim interesima i ciljevima koje BiH želi da postigne u pogledu osiguranja mira, sigurnosti i prosperiteta svih njenih građana. Obzirom da je oblast odbrane dio sigurnosnog sistema, općesigurnosni ciljevi BiH iz dokumenta Sigurnosna politika BiH predstavljaju i ciljeve iz oblasti odbrane.

Odbrambena politika BiH definira ciljeve BiH u oblasti odbrane, osnovne parametre za funkcioniranje elemenata sistema odbrane i viziju razvoja odbrambenog sistema BiH. Odbrambena politika BiH podržava ostvarivanje zakonskih ciljeva BiH u oblasti odbrane, strateških načela i ciljeva definiranih Sigurnosnom politikom BiH, te općih pravaca, prioriteta i smjernica za provođenje vanjske politike BiH. Obzirom da je Odbrambena politika BiH, pored strateških načela Sigurnosne politike BiH, zasnovana i na općim pravcima i prioritetima za provođenje vanjske politike BiH, strateška uputstva državnog rukovodstva iz oblasti odbrane uključuju ostvarivanje državnih ciljeva i opredjeljenja definiranih Strategijom vanjske politike BiH. Vanjska politika BiH usmjerena je ka unapređenju i očuvanju trajnog mira, sigurnosti i sveukupnog državnog razvoja, međunarodnog mira i uključivanju BiH u savremene evropske i evroatlantske integracione tokove.

U okviru procesa odbrambenog planiranja, Zakon o odbrani BiH, Sigurnosna politika BiH i Odbrambena politika BiH razrađuju se sljedećim dokumentima, takođe glavnim elementima Sistema odbrambenog planiranja:

- Vojna strategija BiH, koja uspostavlja vojne državne ciljeve na osnovu koncepcijskih ciljeva Sigurnosne politike BiH i Odbrambene politike BiH, definiše način ostvarivanja vojnih ciljeva i identifikira ključne sposobnosti Oružanih snaga BiH,
- Smjernice za odbrambeno planiranje, koje usmjeravaju planiranje i programiranje ključnih prioriteta i resursa neophodnih za izvršenje zakonskih zadataka i ispunjavanje državnih ciljeva u oblasti odbrane,
- Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH, koji kao integralni dio dokumenta Pregled odbrane operacionalizira viziju razvoja, modernizacije i dostizanja potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH u skladu sa Pregledom odbrane.

Proces transformacije glavnih elemenata Sistema odbrambenog planiranja u odbrambene planove i aktivnosti ostvaruje se u interakciji Sistema odbrambenog planiranja i Sistema upravljanja odbrambenim resursima, pri čemu je uloga Sistema upravljanja odbrambenim resursima osiguranje postupaka kojima se na optimalan način usmjerava i kontroliše upotreba raspoloživih resursa institucija odbrane. Interakcija Sistema odbrambenog planiranja i Sistema upravljanja odbrambenim resursima osigurava se posredstvom SPPBI, kojeg čini skup dokumentiranih procedura koje se koriste kako bi se:

- identifikovali odbrambeni zahtjevi za potrebe izvršenja zakonskih zadataka, ispunjavanja odbrambenih ciljeva i odgovora na izazove, rizike i prijetnje,
- prioritetizirala i alocirala finansijska sredstva za ispunjavanje odbrambenih zahtjeva,
- odobrila potrebna finansijska sredstva,
- pratilo, kontrolisalo i izvještavalo o korištenju sredstava i ostvarivanju rezultata.

Rezultati SPPBI su prijedlog Programa odbrane koji je osnov za definiranje programskog budžeta odbrane za narednu godinu, prijedlog Dokumenta okvirnog budžeta (u daljem tekstu: DOB) za naredne 3 godine i projekcija budžeta odbrane za narednih 5 godina. Operativni ciklus Sistema upravljanja odbrambenim resursima utvrđuje aktivnosti i vremensku dinamiku cjelokupnog procesa planiranja odbrane - od izrade Smjernica za odbrambeno planiranje, prijema i obrade instrukcija za pripremu DOB, pripreme smjernica i prijedloga programa odbrane, pripreme budžetskog zahtjeva do operacionalizacije budžeta odbrane.

Uz navedeno, proces odbrambenog planiranja treba biti zasnovan na analizi vojno-političkog okruženja, državnim potrebama i mogućnostima i raspoloživim resursima odbrane. Takođe, u proces odbrambenog planiranja neophodno je uključiti ispunjavanje obaveza BiH po osnovu članstva u Organizaciji Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: UN) i Organizaciji za sigurnost i saradnju u Evropi (u daljem tekstu: OSCE), te ispunjavanje obaveza BiH u okviru NATO integracijskog procesa i procesa integracije u Evropsku uniju (u daljem tekstu: EU).

U cilju razvoja odbrambenih sposobnosti i dodjele potrebnih resursa za izvršenje zadataka i ciljeva postavljenih pred institucije odbrane, proces odbrambenog planiranja zahtijeva adekvatne aktivnosti i finansijsku podršku nadležnih institucija BiH.

POGLAVLJE III. VOJNO-POLITIČKI ASPEKTI

1. Vojno-političko okruženje i procesi

Razmatranje vojno-političkog okruženja BiH zahtijeva sveobuhvatno sagledavanje uticaja brojnih izazova sa kojima se BiH u budućnosti može suočiti i koji se kao takvi mogu reflektirati u oblasti odbrane. U tom smislu, sigurnosni izazovi, rizici i prijetnje sa kojima se BiH može suočiti moraju se razmatrati u kontekstu zbivanja na globalnom, regionalnom i unutrašnjem nivou.

Izbijanjem rata u Ukrajini nastupila je nova dimenzija u međunarodnim i geopolitičkim odnosima. Nasuprot ranijim shvatanjima prema kojima su bitno reducirane mogućnosti nastanka vojnog sukoba na evropskom tlu ili globalnog vojnog sukoba, rat u Ukrajini ukazao je na slabosti

postojeće međunarodne sigurnosne arhitekture. Uz ljudska i materijalna stradanja, kao neminovnost ratnih djelovanja, ovaj sukob posljedično je uzrokovao društvenu, političku, ekonomsku i vojnu nestabilnost na širem regionalnom i globalnom planu. U konačnici, kroz nesuglasice između svjetskih vojno-političkih sila, ovaj sukob je uzrokovao poremećaj u međunarodnim odnosima i prijetnju međunarodnom miru. Prevažilaženje ovih poremećaja i prijetnji zahtijeva dodatni aktivni doprinos i saradnju svih relevantnih državnih i međunarodnih aktera u nastojanjima održavanja međunarodnog mira i stabilnosti.

Pored navedenog, najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i prijetnje na globalnom nivou su: postojanje više ratnih i kriznih žarišta koji su mogući generatori daljih kriza i prijetnja međunarodnom miru, dalje zaoštavanje odnosa između svjetskih vojno-političkih sila i uticaj na međunarodne odnose, nepredvidivi i transnacionalni karakter savremenih oblika ugrožavanja sigurnosti, međunarodni terorizam, porast etničkog i religijskog ekstremizma i radikalizma, secesionizam, granični nesporezumi, ugrožavanje ljudskih prava, izazivanje migrantskih kriza, jačanje vojnih potencijala, nekontrolirana proizvodnja i prodaja oružja, nelegalna trgovina oružjem, proliferacija oružja za masovno uništenje, trgovina ljudima, osjetljivost i kriminal u prostoru kompjuterske i informatičke tehnologije i komunikacije (u daljem tekstu: *cyber*), jačanje organiziranog kriminala, trgovina narkoticima, korupcija, pranje novca, zavisnost o energetske izvorima, produbljivanje ekonomske krize i siromaštvo, širenje zaraznih bolesti - uključujući pandemiju korona virusa (u daljem tekstu: COVID-19), iscrpljivanje prirodnih resursa, degradacija životne sredine, klimatske promjene, prirodne i druge nesreće.

Uz neizbježnost refleksije globalnih zbivanja na regionalnom planu, najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i prijetnje na regionalnom nivou su: organizirani kriminal i korupcija, nedovršeni tranzicijski procesi koji usporavaju ekonomski i društveni razvoj zemalja regije, korištenje teritorije zemalja regije za tranzit oružja, narkotika, migranata, bijelog roblja i druge nelegalne aktivnosti prema zemljama EU, povratak državljana zemalja regije sa stranih ratišta, migrantska kriza, širenje zaraznih bolesti, degradacija životne sredine, prirodne i druge nesreće.

Najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i prijetnje sa kojima se BiH suočava na unutrašnjem nivou, uz neizbježnost refleksije globalnih i regionalnih zbivanja na BiH, su: zaostali politički animoziteti koji generiraju sigurnosnu, ekonomsku, političku i društvenu nestabilnost, nepotpuna implementacija Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, retrogradna djelovanja i nacionalizam, sporost tranzicijskih procesa ka modernom demokratskom društvu, korupcija i organizirani kriminal, ekonomska nerazvijenost, nezaštićenost granica, nelegalno posjedovanje i prisustvo viškova naoružanja i municije, kontaminiranost teritorija minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (u daljem tekstu: NUS), povratak državljana BiH sa stranih ratišta, migrantska kriza, širenje zaraznih bolesti, degradacija životne sredine, prirodne i druge nesreće.

Imajući u vidu da savremeni sigurnosni izazovi, rizici i prijetnje nisu dijeljivi državnim granicama, ta da isti za direktnu posljedicu mogu imati širu društvenu, političku, ekonomsku i vojnu nestabilnost, njihovo prevazilaženje nerijetko nadilazi mogućnosti samostalnog djelovanja pojedinačnih aktera, pogotovo malih, ekonomski i vojno limitiranih država. Stoga je BiH opredjeljena za aktivnu saradnju i suprotstavljanje sigurnosnim izazovima, rizicima i prijetnjama u svim pojavnim oblicima. Takvo opredjeljenje iskazano je kroz učešće Oružanih snaga BiH u operacijama podrške miru, čime BiH daje aktivan doprinos međunarodnom miru i sigurnosti. Takođe, BiH aktivno učestvuje u aktivnostima i sarađuje sa međunarodnim policijskim, obavještajnim i drugim strukturama.

Sigurnosnu situaciju u BiH karakteriše i prisustvo vojnih snaga EU u BiH (u daljem tekstu: EUFOR) u okviru operacije „ALTHEA” sa mandatom podrške vlastima u BiH u izgradnji stabilnog i sigurnog okruženja. S tim u vezi, stvaranje stabilnog i sigurnog okruženja i po sticanju uslova okončanje operacije „ALTHEA” predstavlja važan sigurnosni cilj BiH i pokazatelj državnih sposobnosti BiH za evropske i evroatlantske integracije. Uz navedeno, BiH i zemlje regiona opredjeljene su za dobrosusjedske odnose, mir, stabilnost i prosperitet i u tom cilju aktivno učestvuju u više zajedničkih regionalnih inicijativa.

BiH nastavlja sa ispunjavanjem uslova za pristupanje evroatlantskim i evropskim integracionim procesima. U skladu sa odlukom Sjevernoatlantskog vijeća NATO da od BiH prihvati podnošenje prvog Godišnjeg nacionalnog programa (u daljem tekstu: ANP) u okviru Akcionog plana za članstvo u NATO (u daljem tekstu: MAP), Predsjedništvo BiH je po pitanju usvajanja i podnošenja prvog ANP BiH donijelo Odluku o usvajanju dokumenta Program reformi BiH koji je u decembru 2019. godine podnešen u sjedište NATO u Briselu i koji je prihvaćen od strane političkog komiteta NATO uz očekivanje njegove implementacije. U novembru 2022. godine, Vijeće ministara BiH je usvojilo Program reformi BiH 2021 i Program reformi BiH 2022 čime je osiguran kontinuitet podnošenja ovog dokumenta u sjedište NATO. U cilju jačanja otpornosti BiH u svijetlu izmijenjenog sigurnosnog okruženja u Evropi, kao i podrške miru, stabilnosti i reformskim procesima u BiH, NATO je u junu 2022. godine odobrio set mjera podrške BiH formaliziranih u dokumentu Prilagođena podrška BiH.

U pogledu EU integracijskog procesa, BiH je u junu 2022. godine ponovila zahtjev za dodjelu kandidatskog statusa za pristupanje u EU. U oktobru 2022. godine Evropska komisija je dala preporuku a Evropsko vijeće je u decembru iste godine dodijelilo kandidatski status BiH za pristupanje u EU. Time je EU potvrdila da je BiH kredibilan i perspektivan partner koji je ostvario određeni nivo političke, ekonomske i pravne stabilnosti i koji kao takav teži da postane punopravan član EU. Dodijeljeni kandidatski status podrazumijeva obavezu BiH u pogledu ispunjavanja 14 prioriteta iz mišljenja Evropske komisije o zahtjevu BiH za pristupanje u EU, te obavezu ispunjavanja drugih kriterija i reformi iz ključnih oblasti od značaja za pristupanje u EU. U okviru EU integracijskog procesa, BiH je opredjeljena za integraciju u odbrambene strukture EU i prihvatanje mehanizama i ispunjavanje ciljeva Zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU (u daljem tekstu: CFSP) i Zajedničke sigurnosne i odbrambene politike EU (u daljem tekstu: CSDP). Takođe, BiH kontinuirano ispunjava obaveze po osnovu članstva u UN i OSCE.

Iako se u trenutnim okolnostima sigurnosnog okruženja ne uočava namjera upotrebe vojne sile protiv suvereniteta i teritorijalnog integriteta BiH, procjene sigurnosnih kretanja ukazuju da BiH može biti suočena sa brojnim asimetričnim izazovima, rizicima i prijetnjama, što nameće potrebu daljeg prilagođavanja i razvoja državnih odbrambenih sposobnosti.

2. Ciljevi i opredjeljenja BiH u oblasti odbrane

2.1. Zakon o odbrani BiH

U skladu sa Zakonom o odbrani BiH, država BiH organizira, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga BiH sa ciljem:

- osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- unapređenja ciljeva vanjske politike BiH,
- ispunjavanja međunarodnih obaveza BiH,
- zaštite državljana BiH.

Istim zakonom, utvrđeni su sljedeći zadaci Oružanih snaga BiH:

- učešće u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za podršku miru i samoodbrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
- pružanje vojne odbrane BiH i njenim državljanima u slučaju napada,
- pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- protuminsko djelovanje u BiH,
- ispunjenje međunarodnih obaveza BiH.

Zakonom o odbrani BiH utvrđena je obaveza svih subjekata odbrane da u okviru svojih nadležnosti provedu potrebne aktivnosti za prijem BiH u članstvo NATO.

2.2. Sigurnosna politika BiH

Općesigurnosni ciljevi BiH iz Sigurnosne politike BiH, te time ciljevi i opredjeljenja iz oblasti odbrane kao dijela sigurnosnog sistema, su:

- zaštita suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- uspostavljanje i razvoj institucija sistema sigurnosti koje će biti sposobne da odgovore na sve rizike i prijetnje osnovnim vrijednostima i interesima BiH,
- razvijanje i učvršćivanje opće sigurnosti i unutarnje stabilnosti BiH,
- provedba Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH,
- aktivno učešće u izgradnji kolektivne sigurnosti putem pristupanja međunarodnim sigurnosnim konvencijama, evropskim i evroatlantskim sigurnosnim strukturama,
- promoviranje aktivne uloge BiH u međunarodnim organizacijama čiji je član, kao i uključivanje u regionalne, evropske i evroatlantske političke, ekonomske, vojne i druge integracione procese i organizacije, a naročito u EU i NATO,
- jačanje civilne komande i kontrole nad Oružanim snagama BiH, parlamentarnog nadzora i transparentnosti u odbrambenim poslovima, u skladu sa standardima razvijenih demokratskih zemalja,
- demokratizacija BiH kroz prihvatanje i primjenu standarda savremenog svijeta, kao i osposobljavanjem i efikasnim funkcioniranjem institucija vlasti na svim nivoima,
- jednakopravnost naroda i građana, poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- socijalna sigurnost i jednak pristup građana svim socijalnim pravima,
- borba protiv terorizma, organiziranog kriminala, trgovine ljudima i korupcije,
- tranzicija cjelokupnog društva u pravcu izgradnje modernog demokratskog društva zasnovanog na vladavini prava, tržišnoj ekonomiji, ekonomskom i ukupnom prosperitetu,
- unapređenje saradnje i svestranih odnosa sa zemljama regiona Jugoistočne Evrope, a posebno sa susjednim zemljama,
- zaštita čovjekove okoline.

2.3. Odbrambena politika BiH

U skladu sa Odbrambenom politikom BiH, ciljevi BiH u oblasti odbrane podržavaju ostvarivanje općesigurnosnih ciljeva definiranih Sigurnosnom politikom BiH i prioriteta vanjske politike BiH.

Opredjeljenja BiH u oblasti odbrane u skladu sa Odbrambenom politikom BiH su:

- razvoj sistema odbrane i priuštivih oružanih snaga koji će biti sposobni da izvršavaju zakonom definirane zadatke, da odgovore na sigurnosne prijetnje vojne prirode i koji podržavaju trajni mir, sigurnost, stabilnost i sveukupni društveni razvoj,
- dosljedna provedba Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH,
- poštivanje nepovredivosti granica i rješavanje otvorenih međunarodnih pitanja i kriza konstruktivnim dijalogom, bez prijetnji ili upotrebe sile protiv teritorijalnog integriteta ili političke nezavisnosti bilo koje zemlje,
- uključivanje u evropske i evroatlantske sigurnosne i druge integracione tokove,
- prihvatanje koncepta kolektivne sigurnosti, kao temelja svog dugoročnog odbrambenog opredjeljenja,
- aktivan doprinos kolektivnoj sigurnosti na globalnom planu putem učešća u međunarodnim mirovnim misijama, u skladu sa potrebama međunarodne zajednice i vlastitim ljudskim i materijalno-tehničkim resursima,
- ispunjavanje ciljeva NATO/PfP, kao prvom koraku ka punopravnom članstvu i uključivanju svojih oružanih snaga u strukturu NATO,
- postupna integracija u sve strukture EU, uz prihvatanje odredaba i mehanizama iz CFSP i Evropske sigurnosne i odbrambene politike koja je transformisana u CSDP,

- puna saradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu, odnosno njegovim pravnim nasljednikom Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za krivične sudove,
- demokratska, parlamentarna i civilna kontrola nad oružanim snagama i transparentnost u svim aspektima odbrane,
- ispunjavanje obaveza iz Kodeksa ponašanja EU u pogledu izvoza oružja, te poštivanje međunarodnih sporazuma i ugovora o neširenju oružja za masovno uništenje,
- puna implementacija Programa akcije UN za prevenciju, borbu i iskorjenjivanje nelegalne trgovine malim oružjem i lakim naoružanjem (u daljem tekstu: SALW), dokumenta OSCE o SALW, kao i Regionalnog plana implementacije borbe protiv širenja SALW Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Evropu.

2.4. Strategija vanjske politike BiH

Strategijom vanjske politike BiH 2018.- 2023. utvrđeni su sljedeći aspekti vanjske politike BiH od značaja za odbranu:

- stubovi-strateški pravci djelovanja vanjske politike BiH su: sigurnost i stabilnost; ekonomski prosperitet; zaštita interesa državljana BiH u inostranstvu i međunarodnopravna saradnja; promocija BiH u svijetu,
- jedan od glavnih strateških ciljeva BiH je punopravno članstvo u EU i u tom smislu BiH će kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i kao zemlja koja je predala zahtjev za članstvo u EU i odgovore na Upitnik Evropske komisije, težiti ka dobijanju statusa kandidata a potom i otvaranju pristupnih pregovora o članstvu. S obzirom na neupitnu perspektivu članstva BiH u EU, BiH treba aktivno da prati CFSP,
- nastavak provođenja aktivnosti u odnosu na NATO ostaje prioritet institucija BiH, pri čemu će prioritetne aktivnosti biti usmjerene ka aktivaciji i implementaciji MAP i nastavku provođenja aktivnosti u odnosu na NATO u skladu sa Zakonom o odbrani BiH,
- BiH će nastaviti da maksimalno koristi sve mehanizme i instrumente saradnje sa NATO koji joj stoje na raspolaganju, a saradnja sa NATO intenzivirat će se ne samo u vojno-odbrambenoj dimenziji, nego i u aktivnostima koji proizlaze iz sveobuhvatnog poimanja sigurnosti: ekonomska dimenzija sigurnosti, transport, vladavina prava, borba protiv korupcije, prirodne nesreće, borba protiv savremenih i nekonvencionalnih sigurnosnih prijetnji, *cyber* odbrana i sl.,
- učešće u UN, NATO, EU ili snagama koalicije u misijama podrške miru, uključujući i borbu protiv terorizma, dio je ukupnog napora na preventivnom djelovanju na otklanjanju modernih oblika prijetnji sigurnosti, čime BiH doprinosi demokratizaciji i izgradnji sigurnosti i stabilnosti na širem planu. Oružane snage BiH će nastojati da dosegnu potreban nivo opremljenosti i interoperabilnosti, kompatibilnosti i sposobnosti za izvršenje zajedničkih i kombinovanih operacija sa partnerima.

3. Vojna strategija BiH

Vojna strategija BiH uspostavlja tri državna vojna cilja čije ostvarivanje osiguravaju Oružane snage BiH:

- odbrana BiH i njenih građana,
- učešće u operacijama podrške miru i
- pomoć civilnim organima.

Oružane snage BiH će vojne ciljeve dostizati vođeni sljedećim strateškim principima: agilnost, odlučnost i interoperabilnost. Isti naglašavaju sposobnost brzog prilagođavanja nastaloj situaciji, odlučno djelovanje u dostizanju postavljenih ciljeva, te potrebu za interoperabilnosti i kompatibilnosti sa snagama NATO.

Oružane snage BiH će nastaviti provoditi aktivnosti podrške vojnim ciljevima na bazi Doktrine Oružanih snaga BiH i rješenjima putem kojih su povezani oblici operacija Oružanih snaga BiH, elementi borbene moći i koncept komandovanja i kontrole. Doktrina Oružanih snaga BiH je

povezana sa Sigurnosnom politikom BiH, Odbrambenom politikom BiH i Vojnom strategijom BiH, te predstavlja temeljnu vezu sa NATO standardizacijom i interoperabilnošću.

Dostizanje vojnih ciljeva zahtijeva:

- aktivno učešće Oružanih snaga BiH u operacijama podrške miru,
- spremnost na samoodbranu,
- realizaciju odbrambenih aktivnosti u zemlji u saradnji sa ostalim elementima sistema sigurnosti,
- stalno promoviranje sigurnosti u regionu,
- odvrćanje od moguće agresije profesionalnošću i spremnošću Oružanih snaga BiH,
- stvaranje uslova za efikasno izvršenje dodijeljenih zadataka i misija.

Razvoj Oružanih snaga BiH mora osigurati dostizanje potrebnih sposobnosti, a isti će se između ostalog ogledati u sljedećem:

- naglasak na razvoju posebnih sposobnosti - uništenje NUS i odlaganje eksplozivnih sredstava (u daljem tekstu: NUS/EOD), deminiranje (uz dalji razvoj Centra za protivminsko djelovanje s ciljem da isti preraste u regionalni), Vojna policija, transportni kapaciteti helikopterskih jedinica,
- poboljšanje mobilnosti snaga kroz opremanje potrebnim sredstvima, u kratkoročnom razdoblju za snage u operacijama podrške miru, potom za snage dostupne za NATO vođene operacije i u konačnici za Oružane snage BiH u cjelini,
- nadogradnja sistema komandovanja i kontrole u cilju razvoja kompletnog sistema komandovanja, kontrole, komunikacija i kompjutera (u daljem tekstu: C4) kroz osiguranje moderne opreme i softverskih aplikacija za C4 te prilagođavanje procedurama C4 u skladu sa NATO zahtjevima,
- uvođenje novih tehnologija i prilagođavanje doktrine istim,
- poboljšanje sistema obuke jedinica,
- učenje stranih jezika, sa težištem na engleskom jeziku.

Zahtjevi vezani za snage, koji predstavljaju najviši prioritet NATO i u skladu sa kojima Oružane snage BiH trebaju usmjeravati svoj razvoj, su:

- unapređenje interoperabilnosti Oružanih snaga BiH sa NATO snagama kroz implementaciju Partnerskih ciljeva saradnje (u daljem tekstu: PG) BiH i NATO,
- obuka u cilju dostizanja borbene spremnosti i održivosti snaga za upućivanje u operacije podrške miru i operacije kolektivne sigurnosti,
- osiguranje određenog procenta snaga sa visokim stepenom spremnosti,
- razvoj sposobnosti za suprotstavljanje asimetričnim prijetnjama,
- razvoj modernog i superiornog sistema upravljanja informacijama,
- sposobnost zajedničkog djelovanja kroz primjenu različitih NATO instrumenata u rješavanju kriza i sposobnost koordinacije sa drugim akterima,
- poboljšanje sistema logistike u svakodnevnoj podršci snagama u zemlji i posebno u podršci snagama u operacijama izvan zemlje,
- formiranje i razvoj rezerve i njena potpuna integracija u Oružane snage BiH sa jasno definiranim parametrima i završenim opremanjem i obukom,
- transformacija Oružanih snaga BiH, u skladu sa NATO zahtjevima za snage.

4. Pregled odbrane i Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH

Pregledom odbrane osigurava se kontinuitet napora u tranziciji sa postojećeg prema odbrambenom sistemu koji bi na efikasniji način omogućio ostvarenje državnih odbrambenih ciljeva. Pregled odbrane podržava ispunjavanje sljedećih ciljeva:

- izrada sveobuhvatne analize stanja sistema odbrane BiH,
- definiranje potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH u skladu sa sigurnosnim rizicima i prijetnjama, misijom i zadacima Oružanih snaga BiH i raspoloživim resursima,
- definiranje osnova vizije i dugoročnog razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH,
- omogućavanje nastavka daljeg procesa evroatlantskih integracija (NATO, EU).

Pregledom odbrane usvojena su sljedeća reformska rješenja u oblasti odbrane:

- redefinisane brojnosti Oružanih snaga BiH (smanjenje sa 16.000 na 14.800 pripadnika),
- konsolidacija perspektivnih vojnih lokacija (smanjenje broja lokacija sa 63 na 57),
- jačanje logističke, komunikacijske, vojno-obavještajne i vojno-sigurnosne podrške komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH,
- jačanje organizacijskih i operativnih struktura zračnih snaga i protivzračne odbrane,
- jačanje inženjerskih i motoriziranih elemenata pješadijskih brigada,
- jačanje organizacijskih struktura za obuku Oružanih snaga BiH,
- uređenje pukovskog sistema kroz uspostavu nepješadijskih pukova Oružanih snaga BiH (puk zračnih snaga i protivzračne odbrane, puk borbene podrške i puk službi podrške), po donošenju odluke Predsjedništva BiH.

Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027. (u daljem tekstu: Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH), operacionalizira viziju razvoja i dostizanje potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH utvrđenih Pregledom odbrane.

U skladu sa Pregledom odbrane i Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH, osnovni cilj modernizacije Oružanih snaga BiH je unapređenje operativnih sposobnosti i plansko dostizanje pune interoperabilnosti i kompatibilnosti sa zemljama članicama NATO, a glavni ciljevi razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH u periodu do 2027. godine su:

a) Ciljevi usmjereni na dostizanje operativnih sposobnosti:

1. Opremanje Oružanih snaga BiH sa novim sredstvima,
2. Unapređenje sistema obuke i školovanja,
3. Intenzivnije učestvovanje u međunarodnim vojnim operacijama, posebno u operacijama podrške miru,

b) Ciljevi usmjereni na uređenje normativno-pravnog okvira:

1. Izrada personalnih i materijalnih formacija komandi i jedinica Oružanih snaga BiH,
2. Ažuriranje normativno-pravnih regulativa, u skladu sa novim odbrambenim i operativnim konceptom Oružanih snaga BiH,
3. Uspostavljanje sistema rezerve Oružanih snaga BiH,

c) Ciljevi usmjereni na povećanje efikasnosti Oružanih snaga BiH:

1. Prijem i obuka novog vojnog i civilnog personala u Oružane snage BiH,
2. Razmještanje komandi i jedinica Oružanih snaga BiH na perspektivnim lokacijama i predaja neperspektivnih lokacija civilnim strukturama,
3. Rješavanje viškova i neperspektivnog naoružanja i vojne opreme.

5. Program reformi BiH

BiH podnosi NATO dokument Program reformi BiH kako bi implementirala utvrđene reformske ciljeve i zadatke za ispunjenje tih ciljeva. Ovim dokumentom, u dijelu Odbrambena i sigurnosna pitanja, utvrđene su obaveze institucija odbrane za ispunjavanje ciljeva i aktivnosti vezano za odbrambene reforme, odbrambeno planiranje, vojnu interoperabilnost, vojne operacije, upravljanje ljudskim resursima, vojnu infrastrukturu, pokretnu i nepokretnu imovnu i ekonomiku odbrane. U dijelu Pitanje resursa, utvrđene su obaveze ispunjavanja ciljeva i aktivnosti vezano za SPPBI i vojni budžet. Institucije odbrane sarađuju u ispunjavanju ciljeva i aktivnosti u dijelu Politička i ekonomska pitanja i Sigurnosna pitanja.

U pogledu odbrambenog planiranja, dokumentom Program reformi BiH utvrđeno je da će BiH kroz odbrambeno planiranje:

- stvoriti preduslove da odbrambene institucije i Oružane snage BiH budu sposobne izvršavati zadatke definisane zakonom i podržavati ispunjenje državnih ciljeva u oblasti sigurnosti i odbrane,

- osigurati stalni razvoj njihovih vlastitih odbrambenih sposobnosti koje odgovaraju okruženju i omogućavaju ispunjenje dodijeljenih misija,
- osigurati visok nivo saradnje sa NATO i EU i ispunjavanje obaveza BiH u vezi evropskih i evroatlantskih procesa,
- osigurati efikasno planiranje i upravljanje raspoloživim državnim odbrambenim resursima,
- razvijati NATO kompatibilnu strukturu snaga u skladu sa državnim potrebama i sposobnostima,
- osigurati interoperabilnost sa NATO snagama,
- razvijati sposobnosti slanja u misije u inostranstvo, efikasnu komandu i kontrolu i odgovarajuće sposobnosti za podršku operacijama,
- podržati sposobnosti snaga kroz sistem obuke i doktrine za korištenje oružanih snaga,
- razvijati i unapređivati odbrambenu saradnju.

POGLAVLJE IV. VIZIJA, MISIJA, CILJEVI I NAČELA INSTITUCIJA ODBRANE

1. Vizija i misija institucija odbrane

Vizija i misija institucija odbrane proizilaze iz zakonskih zadataka, ciljeva i nadležnosti u oblasti odbrane, te utvrđenih ciljeva i opredjeljenja BiH u oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike.

Vizija institucija odbrane je efikasan odbrambeni sistem BiH, kao dio sigurnosnog sistema BiH, integrisan u sistem kolektivne odbrane interoperabilan sa NATO i u sistem međunarodne sigurnosti. Vizija institucija odbrane podrazumijeva stalni razvoj sposobnosti i spremnosti institucija odbrane, težišno razvoj modernih Oružanih snaga BiH, kao najvažnijeg operativnog dijela odbrambenog sistema BiH, koje će biti sposobne i spremne da efikasno izvršavaju zadatke definirane Zakonom o odbrani BiH, ispunje državne ciljeve iz oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike i odgovore na sigurnosne i odbrambene izazove, rizike i prijetnje. Oružane snage BiH će biti priuštive, dobro opremljene, mobilne snage dobro obučene i motivirane vojnici, pod vodstvom visoko kvalificiranih oficira i podoficira, podržani stručnim i profesionalnim civilnim kadrom. Te snage, uključujući i rezervne snage, bit će interoperabilne i kompatibilne sa snagama NATO.

Misija institucija odbrane je stvaranje, razvoj i održavanje odbrambenog kapaciteta BiH u cilju osiguranja efikasnog odbrambenog sistema BiH. Misija institucija odbrane podrazumijeva poduzimanje svih potrebnih administrativnih, organizacijskih, operativnih i drugih aktivnosti usmjerenih na uspješno funkcioniranje institucija odbrane kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH, pružila vojna odbrana BiH i njenim državljanima u slučaju napada, pružila vojna pomoć civilnim organima u slučaju prirodnih i drugih nesreća, pružio doprinos u deminiranju u BiH, pružio vojni doprinos BiH u međunarodnim aktivnostima održavanja mira i sigurnosti, unaprijedili ciljevi vanjske politike BiH, ispunile međunarodne obaveze BiH iz oblasti odbrane i realizirali drugi zadaci dodijeljeni institucijama odbrane.

2. Ciljevi institucija odbrane

U skladu sa zakonskim zadacima, ciljevima i nadležnostima, utvrđenim državnim ciljevima i opredjeljenjima, te vizijom i misijom institucija odbrane, primarni cilj institucija odbrane u srednjoročnom i dugoročnom periodu je razvijati, unaprijediti i održati vlastite sposobnosti, spremnost i kapacitete za efikasno izvršenje zakonskih zadataka i nadležnosti, te ispunjavanje ciljeva i opredjeljenja BiH u oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike.

U pogledu razvoja odbrambenih sposobnosti, primaran je nastavak razvoja mobilnih, obučanih, opremljenih i motiviranih Oružanih snaga BiH. Kroz stalni razvoj vlastitih sposobnosti i spremnosti potrebno je osigurati da Oružane snage BiH na efikasan način izvršavaju zakonom definirane zadatke, podrže opći društveni razvoj i stabilnost, pruže pomoć civilnim organima u širokom spektru funkcija u skladu sa zakonom, podrže evroatlantske i evropske integracijske

procesu BiH, pruže doprinos međunarodnim nastojanjima održavanja mira i sigurnosti, te realiziraju utvrđene državne ciljeve i druge dodijeljene zadatke i misije.

Primarni cilj institucija odbrane potrebno je ostvarivati kroz planiranje i realizaciju sljedećih specifičnih ciljeva:

1) Razvoj i unapređenje operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH i dostizanje međunarodnih standarda

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati budžetski program „Vojna odbrana“ i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- pružanje vojne odbrane BiH,
- obuku i profesionalni razvoj,
- deminiranje i uništavanje NUS/EOD,
- pružanje vojne pomoći i saradnju sa civilnim organima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća,
- održavanje postojećih, izgradnju stacionarnih i opremanje mobilnim sistemima C4,
- rješavanje viškova naoružanja, municije i minsko-eksplozivnih sredstva (daljem tekstu: NMiMES),
- planiranje, analitiku i izvještavanje,
- izradu i primjenu dokumenata sistema odbrane,
- modernizaciju i znavljanje naoružanja i vojne opreme,
- opću logističku podršku i ostala investicijska ulaganja,
- upravljanje personalnim resursima,
- upravljanje materijalnim resursima,
- usvajanje NATO standarda,
- uspostavu i osiguranje uslova za održivost sistema rezerve Oružanih snaga BiH.

2) Implementacija obaveza iz operacija kolektivne sigurnosti

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati budžetski program "Operacije kolektivne sigurnosti" i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- učešće u UN, NATO, EU ili snagama koalicije u operacijama podrške miru i drugim međunarodno odobrenim operacijama sigurnosti i stabilnosti,
- logističku podršku snagama u operacijama kolektivne sigurnosti,
- obuku i provjeru jedinica u pripremi za operacije kolektivne sigurnosti.

3) Ispunjavanje obaveza iz međunarodne saradnje i jačanje vojno-diplomatske prepoznatljivosti BiH u inostranstvu

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati budžetski program "Međunarodna saradnja" i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- vojno-diplomatsko predstavljanje BiH u inostranstvu,
- ispunjavanje obaveza u okviru NATO/PfP,
- realizaciju programa bilateralne i multilateralne saradnje u oblasti odbrane,
- ispunjavanje ciljeva vanjske politike i međunarodnih obaveza BiH u oblasti odbrane,
- realizaciju programa i aktivnosti saradnje sa EU.

Takođe, u svrhu dostizanja glavnog i specifičnih ciljeva institucija odbrane, potrebno je planirati i realizirati budžetski program „Administracija“ i u okviru istog odgovarajuće projekte. Za blagovremeno planiranje, praćenje i izvršenje budžetskih programa i projekata odgovorni su program menadžeri institucija odbrane.

3. Načela djelovanja institucija odbrane

Načela djelovanja institucija odbrane u izvršenju zakonskih zadataka i nadležnosti, te ispunjavanju vizije, misije i utvrđenih ciljeva su:

- zakonitost (zasnovanost na zakonu i podzakonskim aktima),
- efikasnost (pravovremenost, tačnost i pozitivan rezultat),
- ekonomičnost (najviši učinak uz najmanje troškove),

- priuštivost (usaglašenost mogućnosti, potreba i raspoloživih resursa),
- racionalnost (osmišljena i primjerena upotreba raspoloživih resursa),
- kontinuiranost (neprekidnost procesa i djelovanja),
- prilagodljivost (mogućnost djelovanja u promijenjenim okolnostima),
- odgovornosti (izvršenje zadataka i ostvarivanje ciljeva iz nadležnosti i djelokruga rada),
- transparentnost (uključenost svih aktera u proces donošenja odluka u skladu sa propisima i dostupnost relevantnih informacija vlastima i javnosti),
- interoperabilnost i kompatibilnost sa NATO (usaglašenost sa NATO normama i praksom).

U vršenju poslova iz nadležnosti institucije odbrane će ostvarivati saradnju sa:

- institucijama vlasti i organima uprave u BiH,
- strukturama NATO u sjedištu i NATO Štabom u Sarajevu,
- EU u sjedištu, Delegacijom EU u BiH i EUFOR,
- UN u sjedištu i Uredom UN programa za razvoj u BiH (UNDP),
- OSCE u sjedištu i Misijom OSCE u BiH,
- drugim regionalnim, multinacionalnim i inostranim sigurnosnim i odbrambenim organizacijama, strukturama, forumima i partnerskim državama,
- nevladinim sektorom i akademskom zajednicom, prema potrebi.

POGLAVLJE V. PRIORITETI ODBRAMBENOG PLANIRANJA

Institucije odbrane će u svrhu stalnog razvoja odbrambenih sposobnosti i spremnosti, efikasnog izvršenja zakonskih zadataka i nadležnosti, ispunjavanja državnih ciljeva u oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike, te ispunjavanja vizije, misije i ciljeva institucija odbrane planirati i realizirati aktivnosti prema sljedećim prioritetima i strateškim pravcima razvoja, uz odgovarajuću alokaciju sredstava iz budžeta odbrane za njihovu realizaciju u skladu sa mogućnostima i budžetskim ograničenjima:

Odbrana BiH

Postizanje sposobnosti i spremnosti za realizaciju utvrđenih ciljeva i zadatka odbrane države je prioritetno, te u tom smislu sa najvećim značajem planirati i osigurati:

- stalni razvoj, modernizaciju i održavanje odbrambenih sposobnosti, spremnosti i kapaciteta,
- dostizanje najvišeg stepena borbene spremnosti Oružanih snaga BiH i zahtijevanih nivoa obučenost komandi i jedinica Oružanih snaga BiH,
- jačanje logističke podrške i stabilno finansiranje institucija odbrane,
- analizu stanja i izradu dokumenata iz oblasti veličine, strukture i lokacija Oružanih snaga BiH i ažuriranja lične i materijalne formacije u skladu sa organizacijsko-formacijskom strukturom Oružanih snaga BiH,
- procjenu vojno-političkog okruženja BiH i definiranje zadataka i načina upotrebe svih odbrambenih struktura kroz razvoj doktrinarnih i ostalih dokumenata, uključujući izradu i ažuriranje Plana odbrane BiH i planova za nepredviđene oklonosti,
- razvoj kapaciteta za nadzor i zaštitu zračnog prostora i kapaciteta protivzračne odbrane, uključujući prijenos podataka i slike iz zračnog prostora u centre komandovanja i kontrole, učešće u upravljanju i zaštiti zračnog prostora u saradnji civilnim strukturama u BiH i strukturama EU i NATO, te implementaciju projekata Razmjena podataka o situaciji u zračnom prostoru (ASDE) i Upravljanje zračnim prostorom (ASM),
- stalni razvoj vidova, rodova i službi Oružanih snaga BiH, uređenje pukovskog sistema Oružanih snaga BiH i uvođenje i integraciju rezervnog sastava u strukturu Oružanih snaga BiH,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za C4, *cyber* odbranu i sigurnost C4 komunikacija u institucijama odbrane kao i u okviru vojnog predstavljanja BiH i učešća Oružanih snaga BiH u operacijama podrške miru,

- upravljanje informacijama i kompjuterskom tehnologijom, unapređenje telekomunikacijske i informatičke opreme, upravljanje elektromagnetnim spektrom,
- profesionalni razvoj, unapređenje odgovornosti i kompetencija i upravljanje karijerom i ljudskim potencijalom institucija odbrane,
- unapređenje sistema školovanja, obuke i stručno-specijalističkog usavršavanja, uključujući učešće u Programu unapređenje edukacije u odbrambenom sektoru (DEEP),
- razvoj efikasnog sistema popune institucija odbrane i kvalitetne zamjene personala kroz unapređenje procedura i kapaciteta za prijem, obuku, edukaciju i vođenje kroz karijeru, uključujući jačanje kapaciteta centara za regrutovanje i tranziciju,
- efikasnu vojno-obavještajnu podršku Oružanim snagama BiH sa težištem na operacijama podrške miru, obuku pripadnika vojno-obavještajnog roda, uspostavu vojno-obavještajne strukture u skladu sa NATO praksom i stavljanje u funkciju Sistema za obavještajni rad, nadgledanje, određivanje ciljeva i izviđanje (ISTAR),
- unapređenje funkcionisanja Operativnog centra za komandovanje i kontrolu u institucijama odbrane BiH (OCK2IO),
- unapređenje mjera sigurnosti i zaštite pripadnika i imovine institucija odbrane,
- prevenciju nastanka i otklanjanje posljedica vanrednih događaja u Oružanim snagama BiH.

Funkcionalne i operativne aktivnosti

Organizacija institucija odbrane se zasniva na funkcionalnim sistemima odbrane koji trebaju osigurati međusobnu usklađenost i koordinirano djelovanje institucija odbrane kako bi se na najefikasniji način osiguralo izvršenje zakonskih zadataka i nadležnosti, dodijeljenih misija i ispunjavanje državnih ciljeva u oblasti odbrane.

Glavni funkcionalni sistemi odbrane su:

- politika i planiranje,
- međunarodna saradnja,
- obavještajno-sigurnosni poslovi,
- komanda, kontrola i komunikacije, kompjuteri i upravljanje informacijama,
- upravljanje personalom,
- nabavka i logistika,
- finansije i budžet.

Glavni funkcionalni sistemi odbrane se dopunjavaju operativnim sistemima odbrane koji obuhvataju: planove i operacije, obuku i upravljanje snagama.

U cilju podrške aktivnostima odbrane države i osiguranja kontinuiranog funkcionisanja i unapređenja funkcionalnosti odbrambenog sistema, nadležne i odgovorne strukture institucija odbrane će kroz aktivnosti glavnih i operativnih funkcionalnih sistema odbrane osigurati:

- zakonito, efikasno i transparentno izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti i djelokruga rada, uz uspostavljanje svih odbrambenih funkcija i realizaciju funkcionalnih i operativnih prioriteta u punom kapacitetu,
- podršku razvoju i održavanju odbrambenih kapaciteta i sposobnosti, provođenju reformskih aktivnosti i izvršenju zadataka, obuke, operacija i modernizacije Oružanih snaga BiH,
- poduzimanje naloženih mjera, aktivnosti i izvještavanje nadležnih institucija BiH o aktivnostima u oblasti odbrane,
- podršku procesima upravljanja i funkcioniranja institucija obrane BiH, uključujući aktivnosti Stručnog kolegija Ministarstva odbrane BiH,
- podršku evropskim i evroatlantskim integracijskim procesima BiH,
- jačanje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije, promovisanje i primjenu principa integriteta, transparentnosti i odgovornosti u radu, te uočavanje i otklanjanje pojava koje štete moralu, efikasnosti i ugledu institucija odbrane,

- regulisanje životnog, zdravstvenog i penzijsko-invalidskog osiguranja, poboljšanje zdravstvene zaštite, povećanje materijalnog i finansijskog standarda života i rada, te rješavanje pitanja iz radno-pravnog statusa pripadnika institucija odbrane,
- implementaciju Perspektiva programa tranzicije i zbrinjavanja personala i Politike zaštite mentalnog zdravlja i psihosocijalne asistencije,
- prepostavke za razvoj naučnih i istraživačkih kapaciteta za potrebe odbrane,
- medijsku prezentaciju i afirmaciju odbrambenog sistema i institucija odbrane, funkcionisanje Medijskog informativnog centra, transparentno informisanje javnosti, razvoj sistema Strateškog komuniciranja (STRATCOM) i koncepta personalnih komunikacija,
- izvršenje interne revizije, koordinaciju sa eksternom revizijom i saradnju u izradi i implementaciji Integralnog akcionog plana po izvještajima eksterne revizije,
- ažuriranje postojećih i izradu novih zakonskih rješenja, propisa i drugih dokumenata u oblasti odbrane, kao i eliminiranje kolizija u zakonskim rješenjima na državnom i entitetskim nivoima koje imaju uticaj na oblast odbrane,
- provođenje aktivnosti iz oblasti administrativnih, pravnih, općih i zajednički poslova podrške institucijama odbrane, te iz oblasti administriranja sistema e-Poslovanje i reforme javne uprave u BiH,
- provođenje mjera i aktivnosti vjerskih službi u institucijama odbrane s ciljem ostvarivanja vjerskih sloboda, organiziranja vjerskog života i zadovoljavanja vjerskih potreba pripadnika institucija odbrane u skladu sa specifičnostima svake od vjera,
- integraciju, uključenost i integritet ravnopravnosti spolova u institucijama odbrane i realizaciju zaključaka Konferencije Mreža načelnika štabova „Žene, mir i sigurnost” (u daljem tekstu: WPS CHOD Network),
- provođenje interresornih i aktivnosti međunarodne saradnje iz oblasti sigurnosti i odbrane sa nadležnim institucijama u BiH i relevantnim međunarodnim i inostranim akterima,
- provođenje aktivnosti na spriječavanju širenja COVID-19.

Reformske aktivnosti

U cilju daljeg razvoja sposobnosti i unapređenja funkcioniranja institucija odbrane, osigurati nastavak reformskih aktivnosti u odbrambenom sistemu u skladu sa dokumentom Pregled odbrane sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH i dokumentom Program reformi BiH.

Provođenje reformskih aktivnosti osigurati kroz implementaciju Odluke Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH od 24.11.2016. godine, Plana implementacije dokumenta „Pregled odbrane“, Akcionog plana implementacije „Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027.“ i Okvirnog plana implementacije dokumenta “Program reformi BiH” iz nadležnosti Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH.

U cilju relevantnosti Pregleda odbrane i Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027., izvršiti analizu potreba i obima u kojem se ovi dokumenti trebaju ažurirati i u skladu sa rezultatima analize u periodu 2024.-2027. izvršiti njihovo ažuriranje.

Važno načelo reformskih aktivnosti je modernizacija Oružanih snaga BiH i postizanje interoperabilnosti i kompatibilnosti sa oružanim snagama zemalja članica NATO, uključujući razvoj sposobnosti za dostizanje ciljeva i odgovor na prijetnje u skladu sa aktuelnim NATO Strateškim konceptom. Navedeno podrazumijeva standardizaciju i unifikaciju naoružanja i vojne opreme, te operativnih i administrativnih procedura u skladu sa NATO praksom. Reformske aktivnosti provoditi u saradnji sa NATO, imajući u vidu iskustva NATO/PfP zemalja.

Uz navedeno, u kontinuitetu vršiti analizu misija Oružanih snaga BiH, kapaciteta za njihovu implementaciju i priuštivosti strukture snaga, te kroz realizaciju drugih potrebnih aktivnosti osigurati ostvarivanje svih ciljeva u okviru reformskog procesa razvoja institucija odbrane i dostizanja zahtijevanih sposobnosti Oružanih snaga BiH.

Pored sredstava u budžetu odbrane, realizacija utvrđenih reformskih aktivnosti zahtijevat će dodatno finansiranje. Stoga je potrebno osigurati pravovremeno planiranje i potpunu realizaciju budžeta odbrane, te provedbu odobrenih i izradu i odobravanje novih višegodišnjih projekata kapitalnih ulaganja u oblasti odbrane. U tom cilju, neophodno je ostvariti intenzivnu saradnju sa nadležnim institucijama BiH kako bi se osigurala potrebna finansijska sredstva za realizaciju reformskih aktivnosti prema utvrđenim prioritetima i dinamici. Imajući u vidu stanje i spremnost raspoloživog naoružanja, borbene i neborbene tehnike, sredstava, opreme, objekata i infrastrukture, od navedenog zavisi održavanje i unapređenje operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH za izvršenje zakonskih zadataka i dodijeljenih misija.

Pri utrošku odobrenih finansijskih sredstava za realizaciju Akcionog plana implementacije „Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.-2027.“, a kako bi se zadržale i unaprijedile operativne sposobnosti Oružanih snaga BiH, težište dati na nabavku sredstava transporta (helikopteri, motorna vozila, lako oklopno vozilo pješadije-točkaši), opremanje deklariranih jedinica, nabavku opreme za borbu protiv terorizma i za pomoć civilnim strukturama vlasti, nabavku protivoklopnih sredstava, nabavku sredstava zračnog osmatranja i javljanja, te nabavku inženjerskih sredstva.

NATO i EU

Strateški ciljevi i opredjeljenja BiH u odnosu na NATO i EU utvrđeni su Zakonom o odbrani BiH i relevantnim odlukama i dokumentima BiH iz oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike, te po ovim pitanjima iz oblasti odbrane osigurati:

- ispunjavanje svih obaveza BiH u odnosu na NATO, u skladu sa Zakonom o odbrani BiH, dokumentima koje je BiH dostavila NATO, strateškim dokumentima BiH, NATO dokumentom Prilagođena podrška BiH i drugim preuzetim obavezama BiH,
- implementaciju i učešće u izradi dokumenta Program reformi BiH,
- izradu i implementaciju PARP procjene i PG, implementaciju Programa Izgradnje odbrambenih kapaciteta za BiH (DCB) i Individualno prilagođenog partnerskog programa NATO i BiH, implementaciju svih postojećih programa, inicijativa, mehanizama i instrumenata saradnje BiH i NATO, te uključivanje u nove NATO programe i druge oblike jačanja odnosa sa NATO u funkciji ostvarivanja zajedničkih interesa i izgradnje odbrambenih kapaciteta BiH,
- participaciju u NATO strukturama, NATO/PfP obuci i vježbama, te koordinaciju u pripremama i izvođenju NATO/PfP aktivnosti u BiH,
- postizanje interoperabilnosti elemenata odbrambenog sistema BiH sa zemljama članicama NATO i usvajanje NATO normi i uobičajene prakse,
- učešće deklariranih jedinica Oružanih snaga BiH u NATO vođenim operacijama i deklarisanje novih jedinica u bazen snaga,
- saradnju sa Evroatlantskim centrom za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC) preko nadležnih institucija BiH,
- provođenje poslova iz oblasti evropskih i evroatlantskih integracija BiH i pružanje doprinosa institucijama BiH u ovoj oblasti,
- podršku aktivnostima EUFOR i pružanje pomoći institucijama BiH u prenosu nadležnosti sa EUFOR,
- intenzivnu saradnju sa EUFOR u oblastima obuke i vježbi Oružanih snaga BiH, rješavanja viškova i upravljanja zalihama NMiMES, deminiranja, korištenja lokacija Oružanih snaga BiH za potrebe EUFOR i u drugim oblastima,
- ispunjavanje ciljeva, prihvatanje organizacijskih mehanizama i realizaciju aktivnosti iz oblasti CFSP i CSDP,
- stalnu saradnju i dijalog sa EU o sigurnosnim i odbrambenim pitanjima, uključujući mogućnost učešća u projektima EU Stalne strukturalne saradnje u sigurnosti i odbrani (u daljem tekstu: PESCO),
- učešće u EU vođenim misijama.

Operacije i obuka

U cilju uspješnog izvođenja operacija Oružanih snaga BiH, te efikasne obuke kao preduslova uspješnih operacija, osigurati:

- definisanje Godišnjeg plana obuke i drugih potrebnih planova obuke,
- usvajanje i primjenu ocjenjivanja spremnosti Oružanih snaga BiH u skladu sa Konceptom operativnih sposobnosti (u daljem tekstu: OCC E&F),
- kontinuirano ažuriranje postojećih i izradu novih dokumenata iz oblasti operacija i obuke sa ciljem dostizanja NATO interoperabilnosti,
- praćenje borbene spremnosti Oružanih snaga BiH,
- profesionalni razvoj, školovanje i stručno-specijalističko usavršavanje,
- individualnu i kolektivnu obuku sa ciljem razvoja sposobnosti i spremnosti za izvršenje zakonskih zadataka i dodijeljenih misija,
- izvođenje vježbi komandi i jedinica, uključujući učešće u NATO, EU, regionalnim i drugim međunarodnim vježbama, kao i učešće u združenim vježbama borbenih jedinica, jedinica borbene podrške i jedinica službi borbene podrške,
- opremanje, obučavanje i dostizanje pune operativne sposobnosti jedinica Oružanih snaga BiH u skladu sa NATO standardima,
- implementaciju PG usmjerenih na operacije i obuku,
- pripremu i preduputnu obuku u cilju razvoja sposobnosti za učešće u operacijama podrške miru, operacijama kolektivne sigurnosti i drugim aktivnostima u inostranstvu,
- završavanje i razvoj kadra deficitarnih specijalnosti (piloti i drugi zrakoplovno-tehnički kadar, kadrovi logističke specijalnosti, demineri i dr.),
- osposobljavanje za protivminsko djelovanje u BiH i uništavanje NUS/EOD, uključujući struktuiranje Centra za protivminsko djelovanje i NUS/EOD Oružanih snaga BiH,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za pružanje vojne pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće i za druge aktivnosti pomoći civilnim organima,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za izvođenje medicinske evakuacije (u daljem tekstu: MEDEVAC) zračnim putem i aktivnosti traganja i spašavanja (u daljem tekstu: SAR),
- razvoj i unapređenje posebnih sposobnosti za učešće u UN, NATO i EU vođenim operacijama,
- razvoj sposobnosti za prepoznavanje i odgovor na savremene sigurnosne izazove, rizike i prijetnje, uključujući sposobnosti za učešće u upravljanju krizama i planiranju za vanredne situacije, imajući u vidu aktuelnu praksu UN, NATO i EU u oblasti upravljanja krizama,
- realizaciju zajedničke vojne obuke sa EUFOR,
- ulogu zemlje domaćina za međunarodne vježbe i konferencije,
- definiranje potreba za međunarodno sponzorisanom obukom,
- obuku pripadnika institucija odbrane iz etike, profesionalizma, izgradnje integriteta i borbe protiv korupcije, standarda, prava i obaveza ponašanja lica u odbrambenom sektoru,
- intenziviranje učenja stranih jezika, težišno engleskog, sa akcentom na personal za učešće u operacijama podrške miru,
- obuku u korištenju informacionih tehnologija,
- edukaciju i obuku specijalista za odnose sa javnošću,
- do kraja 2023. godine sagledati mogućnost i potrebe za deklarisanjem novih jedinica/sposobnosti u skladu sa propisanim procedurama po OCC E&F programu u Oružanim snagama BiH. Ukoliko nadležne institucije BiH donesu odluku o deklarisanju novih jedinica/sposobnosti sa procesom otpočeti u I kvartalu 2024. godine, a ocjenjivanje na OCC E&F - Samoocjenjivanje nivou 1 (SEL 1) (interoperabilnost) realizovati u IV kvartalu 2024. godine.

Sistem obuke i školovanja Oružanih snaga BiH treba uključivati: identificiranje deficitarnih specijalnosti, institucionaliziranje edukacije i intenziviranje završavanja kadrova; primjenu NATO standarda u planiranju i izvođenju obuke i školovanja; prikupljanje i implementaciju naučenih lekcija; korištenje simulacijskih tehnologija; modernizaciju i unapređenje vlastitih kapaciteta za obuku. Planiranje i izvođenje obuke treba da osigura potrebne sposobnosti pojedinaca i jedinica za učestvovanje u operacijama u zemlji i van zemlje. Obuka mora biti funkcionalna i prilagođena sadašnjim i budućim izazovima, misijama i zadacima Oružanih snaga BiH i sistema odbrane u cjelini, te usmjerena na dostizanje standarda interoperabilnosti radi izvršavanja misije i zadataka u okviru sistema kolektivne sigurnosti.

Pomoć civilnim organima i civilno-vojna saradnja

U cilju izvršenja zakonskog zadatka pružanja pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, kao i doprinosa u izgradnji stabilnog i sigurnog okruženja i drugim aktivnostima podrške civilnim organima u skladu sa zakonom, osigurati:

- efikasnu pomoć Oružanih snaga BiH civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, uključujući pomoć u MEDEVAC, SAR, deminiranju i uništavanju NUS/EOD i borbi protiv terorizma,
- razvoj sposobnosti, spremnosti i kapaciteta Oružanih snaga BiH za odgovor na civilne krizne situacije u kojima su ugroženi životi i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš, pri čemu poseban akcenat dati na razvoj sposobnosti Oružanih snaga BiH za izvođenje zajedničkih operacija a potom i multinacionalnih operacija,
- jačanje saradnje sa Ministarstvom sigurnosti BiH vezano za koordinaciju aktivnosti u nesrećama, uključujući korištenje Sistema komandovanja incidentima sljedeće generacije (NICS), opremanje potrebnim materijalno-tehničkim sredstvima (u daljem tekstu: MTS) za korištenje NICS sistema i saradnju sa EADRCC,
- opremanje Oružanih snaga BiH sredstvima za pružanje pomoći civilnim organima, uključujući bespilotne letjelice za osiguranje prijenosa slike iz zračnog prostora u realnom vremenu,
- unapređenje doprinosa Oružanih snaga BiH u protivminskim akcijama u BiH u skladu sa Strategijom protivminskog djelovanja Oružanih snaga BiH, te unapređenje obuke i saradnje u humanitarnom deminiranju, posebno na regionalnom nivou,
- uređenje oblasti pružanja vojne pomoći civilnim organima i civilno-vojne saradnje dokumentima sistema odbrane sa ciljem unapređenja sistema koordinacije, vojnih aspekata upravljanja kriznim situacijama i civilne podrške vojnim operacijama,
- razmatranje mogućnosti kontroliranog stavljanja na raspolaganje odgovarajućih resursa i kapaciteta Oružanih snaga za potrebe civilnih organa u skladu sa zakonom,
- implementaciju Strategije BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma, uključujući dogradnju Plana civilno-vojne saradnje u odgovoru na terorizam, te implementaciju Strategije za kontrolu SALW u BiH.

Operacije kolektivne sigurnosti

Oružane snage BiH su jedna od najznačajnijih institucija BiH za pružanje doprinosa globalnoj sigurnosti i s tim u vezi važan instrument ispunjavanja ciljeva vanjske politike i međunarodno preuzetih obaveza BiH. U cilju nastavka ovog doprinosa i afirmacije Oružanih snaga BiH kao instrumenta vanjske državne politike, osigurati:

- odobreno učešće vojnika, podoficira, oficira, jedinica i kontingenata Oružanih snaga BiH u UN, NATO i EU operacijama i misijama,
- da u cilju stvaranja uslova za upućivanje personala/jedinica Oružanih snaga BiH u zone operacija u inostranstvu do 2028. godine 40 % od ukupnog broja kroz implementaciju koncepta interoperabilnosti bude u skladu sa propisanim standardima, a provedba istog da bude praćena opremanjem personala/jedinica u skladu sa definisanim planovima,

- kvalitetnu obuku, opremanje i angažovanje Bataljonske grupe lake pješadije (u daljem tekstu: INF-L-BNG) u vježbama unutar i van BiH s ciljem održavanja borbene spremnosti iste, odnosno održavanje statusa "COMBAT READY". U skladu sa planovima osigurati uslove da INF-L-BNG po potrebi i odluci nadležnih institucija BiH bude angažovana iz OCC E&F bazena snaga u zone operacija u inostranstvu počevši od 2023. godine. Planirati u 2025. godini reocjenjivanje INF-L-BNG na OCC E&F - NATO ocjenjivanje nivou 2 (u daljem tekstu: NEL 2) u cilju produženja važenja sertifikata "COMBAT READY" koji bi važio do 2028, samo u slučaju da INF-L-BNG ne bude upućena u zone operacija do 2025. godine,
- kvalitetnu obuku, opremanje i angažovanje deklariranih jedinica voda Vojne policije i voda EOD u vježbama unutar i van BiH s ciljem održavanja borbene spremnosti istih, odnosno održavanje statusa "COMBAT READY". U skladu sa planovima osigurati uslove da se iste po potrebi i odluci nadležnih institucija BiH angažuju iz OCC E&F bazena snaga u zone operacija u inostranstvu, a počevši od 2024. godine i eventualno angažovanje u NATO Snagama za odgovor (NRF). Takođe, 2025. godine planirati reocjenjivanje istih na OCC E&F - NEL 2 nivou u cilju produženja važenja sertifikata "COMBAT READY" koji bi važio do 2028, samo u slučaju da iste ne bude upućene u zone operacija do 2025. godine,
- razmatranje mogućnosti dodatnog upućivanja opremljenih i obučanih pripadnika i jedinica Oružanih snaga BiH u operacije podrške miru i druge međunarodno odobrene aktivnosti kolektivne sigurnosti pod okriljem UN, NATO i EU.

Međunarodna saradnja i međunarodne obaveze

U svrhu unapređenja ciljeva vanjske politike BiH, ispunjavanja međunarodnih obaveza BiH iz oblasti odbrane i afirmacije Oružanih snaga BiH kao instrumenta vanjske državne politike, u oblasti međunarodne odbrambene saradnje osigurati:

- održavanje postojećeg i proširenje vojno-diplomatskog i vojnog predstavljanja BiH u međunarodnim sigurnosnim i odbrambenim organizacijama i drugim državama,
- kontinuirano ispunjavanje međunarodnih obaveza BiH u oblasti odbrane u skladu sa rezolucijama Vijeća sigurnosti UN, vojnopolitičkim dokumentima OSCE i preuzetim obavezama u okviru NATO i EU integracijskog procesa BiH,
- planiranje i učešće Oružanih snaga BiH u međunarodnim i vojnim vježbama u inostranstvu, uključujući organizovanje međunarodnih vojnih vježbi i obuke u BiH koristeći kapacitete Centra za obuku za operacije podrške miru (PSOTC) i druge kapacitete Oružanih snaga BiH,
- jačanje učešća u radu međunarodnih, multinacionalnih, regionalnih i inostranih sigurnosnih i odbrambenih organizacija i struktura,
- jačanje regionalne saradnje kroz učešće u regionalnim inicijativama i forumima, posebno sa susjednim zemljama,
- planiranje i izvršenje pasivnih kvota u BiH i aktivnih kvota u inostranstvu u okviru aktivnosti provođenja inspeksijskog režima, režima provjere i posmatračkih letova u skladu sa odredbama Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja, Bečkog dokumenta 2011 i Ugovora o otvorenom nebu,
- provođenje obaveza iz oblasti kontrole naoružanja, mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti i spriječavanja širenja oružja za masovno uništavanje,
- razmatranje ponuda za pomoć i donacije u okviru bilateralne i multilateralne saradnje i predlaganje prihvatanja ponuda prema prioritetima institucija odbrane,
- intenziviranje postojeće i proširenje odbrambene saradnje sa međunarodnim sigurnosnim i odbrambenim organizacijama i partnerskim državama u svim oblastima od značaja za odbrambeni sistem BiH,
- jačanje saradnje sa partnerskim državama, međunarodnim organizacijama i institucijama u oblasti Izgradnje integriteta (BI), prevencije i borbe protiv korupcije (Centar za izgradnju integriteta u odbrambenom sektoru iz Osla, OSCE, NATO, EUFOR, UNDP, Transparency International itd.).

Logistika

U cilju osiguranja redovnog funkcionisanja institucija odbrane, te pravovremenog i efikasnog izvršenja zakonskih zadataka i dodijeljenih misija, nastaviti razvijati i unapređivati sistem logističke podrške. S tim u vezi, osigurati:

- neprekidnost funkcionisanja opće logističke podrške, planiranja logističkih potreba i dodjele potrebnih resursa komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH,
- poboljšanje sistema upravljanja zalihama i lancem snabdijevanja pravovremenim izvještavanjem, planiranjem popune MTS i stavljanjem u funkciju vlastitih kapaciteta,
- održavanje i remont borbene, neborbene i zrakoplovne tehnike i poboljšanje sistema održavanja MTS prioriteto stavljanjem u funkciju vlastitih kapaciteta,
- tekuće i investiciono održavanje objekata i infrastrukture,
- potpunu realizaciju javnih nabavki kroz pravovremenu izradu Plana javnih nabavki, tenderske dokumentacije i tehničkih uslova, pravovremeno pokretanje nabavki, unapređenje ugovaranja, te kontinuiranu analizu nabavki i po potrebi izmjene Plana javnih nabavki,
- prioritetu nabavku sredstava klase I, klase II i energenata za zagrijavanje,
- unapređenje sistema javnih nabavki angažovanjem taktičko-tehničkih nosioca u procesu planiranja, a posebno u nabavci: sredstava klase V neophodnih za popunu i formiranje borbenih kompleta, individualne i specijalističke opreme, te usluga održavanja kompleksnih sistema borbene i neborbene tehnike, MTS, infrastrukture i objekata,
- implementaciju i unapređenje projekta za poboljšanje izvršenja Plana javnih nabavki: primjena modula planiranja logističkih potreba i modula nabavke i ugovaranja, Logistički informacijski sistem (LogIS), kodifikacija i dodjela nacionalnog nomenklaturnog broja MTS uključujući taktičko-tehničke uslove, te drugi projekti,
- implementaciju projekata modernizacije Oružanih snaga BiH, znavljanje i nabavku naoružanja, vojne opreme i MTS u skladu sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH i zahtjevima NATO interoperabilnosti, kroz planiranje i realizaciju nabavki na godišnjem, srednjoročnom i višegodišnjem nivou,
- implementaciju projekata vezano za: nabavku novih i unapređenje operativnosti postojećih motornih vozila; nabavku novih, modernizaciju i remont postojećih helikoptera; nabavku stacionarnih i mobilnih sistema za C4; nabavku sistema i opreme za nadzor i zaštitu zračnog prostora; nabavku opreme i sredstava za traganje i spašavanje, atomsko-biološko-hemijsku-odbranu (ABHO), deminiranje i uništavanje NUS/EOD, pružanje medicinske podrške i MEDEVAC,
- predaju neperspektivne nepokretne vojne imovine i nepotrebne ostale pokretne imovine civilnim strukturama, uknjižavanje perspektivne nepokretne vojne imovine na BiH, infrastrukturno uređenje perspektivnih lokacija i diskolaciju MTS na iste, te rješavanje viškova NMiMES, viškova opreme i zastarjelih nerentabilnih sredstava,
- izradu i implementaciju Studije razvoja svih perspektivnih lokacija u skladu sa novom organizacijom i razmeštajem Oružanih snaga BiH i Plana razvoja, modernizacije i upravljanja infrastrukturom, uključujući razvoj infrastrukturnih standarda i projekata,
- definisanje okvira i vremenske dinamike uspostavljanja strateških, operativnih i taktičkih rezervi institucija odbrane,
- izradu liste roba, usluga i radova koji su izuzeti iz Zakona o javnim nabavkama,
- unapređenje kontrole kvaliteta roba, usluga i radova za potrebe institucija odbrane,
- unapređenje sigurnosti skladištenja NMiMES u skladu sa NATO standardima,
- unapređenje medicinske podrške i sanitetsko-veterinarske zaštite u Oružanim snagama BiH, spriječavanje širenja COVID-19 i učešće u Balkanskim medicinskim snagama (BMTF),
- razvoj NATO sistema standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta,
- definiranje potreba međunarodne pomoći, posebno kroz program pomoći Sjedinjenih Američkih Država Inostrana vojna prodaja (FMS), te prihvatanje odobrene inostrane vojne pomoći i donacija i njihovo usmjeravanje prema prioritetima institucija odbrane.

Finansije i budžet

Uspješna realizacija odbrambenih aktivnosti zahtijeva adekvatno i pravovremeno finansiranje. U cilju dostizanja stabilnog finansiranja institucija odbrane, a imajući u vidu ograničenja u dodjeli sredstava za potrebe odbrane, osigurati:

- prilagođavanje budžeta odbrane raspoloživim sredstvima ravnajući se fiskalnim ograničenjima i ekonomskim mogućnostima, te kreiranje finansiranja odbrane na duži period,
- realizaciju odobrenog budžeta odbrane prema planiranoj dinamici, izradu potrebnih operativnih planova i programsko praćenje izvršenja budžeta,
- finansijsku transparentnosti u oblasti odbrane,
- blagovremenu pripremu programa finansiranja, razvijanje trogodišnjeg okvira rashoda i izradu budžetskog zahtjeva,
- uspostavljanje liste prioriteta finansiranja u skladu sa programskim prioritetima, međunarodnim obavezama BiH iz oblasti odbrane i NATO integracijskim procesom BiH,
- stabilno budžetiranje kroz SPPBI i pouzdanu finansijsku procjenu za period od pet godina,
- postepeno povećanje budžeta odbrane sa potencijalnom stopom rasta bruto društvenog proizvoda (u daljem tekstu: BDP) i prema mogućnostima dostizanje željenog cilja finansijskih izdvajanja za odbranu u iznosu od 2% BDP, u skladu sa preporukama NATO,
- postepeno smanjenje, prema mogućnostima, udjela personalnih troškova u budžetu odbrane na godišnjem nivou za 3,5% - 4,5% i proporcionalno povećanje udjela sredstava u strukturi budžeta odbrane za operativne troškove, razvojne projekte, opremanje i modernizaciju,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedeće orjentacione strukture budžeta odbrane za 2024. godinu: personalni troškovi 80%, operativni troškovi 15%, razvojni projekti, opremanje i modernizacija 5%,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedeće orjentacione strukture budžeta odbrane u periodu do 2026. godine: personalni troškovi 70%; operativni troškovi 20%; razvojni projekti, opremanje i modernizacija 10%,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedećeg željenog cilja strukture budžeta odbrane: oko 65% za personalne troškove, oko 20% za operativne troškove i oko 15% za razvojne projekte, opremanje i modernizaciju,
- operativnost finansijskih sredstava, prema mogućnostima, za višegodišnje projekte kapitalnih ulaganja u oblasti odbrane, uključujući mogućnost korištenja neutrošenih finansijskih sredstva iz budžeta odbrane za ovu namjenu, kao i finansijske donacije,
- izradu, usklađivanje i implementaciju dokumenata iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja, definiranja potreba, knjigovodstva i evidencije, implementacije i održavanja softvera i hardverske podrške za obračun plaća i naknada,
- unapređenje sistema interne kontrole u institucijama odbrane kroz izradu Studije rizika i upravljanja rizicima i Strateškog plana za period od 3 godine.

Odbrambeno planiranje

Dostizanje pune funkcionalnosti i operativnosti svih elemenata odbrambenog sistema zahtijeva uspostavu efikasnog Sistema odbrambenog planiranja. U cilju daljeg uređenja navedene oblasti osigurati:

- ažuriranje postojećih i izradu novih dokumenata Sistema odbrambenog planiranja usmjerenih na razvoj odbrambenih sposobnosti i spremnosti institucija odbrane,
- kontinuiranu implementaciju, praćenje i reviziju sadržaja dokumenata i programsko-planskih aktivnosti,
- integraciju PARP procjene u Sistem odbrambenog planiranja kao mehanizma za izradu i ažuriranje dokumenata Sistema odbrambenog planiranja,
- dalji razvoj SPPBI sa ciljem dostizanja funkcionalnog NATO kompatibilnog procesa odbrambenog planiranja,

- transparentno planiranje i budžetiranje odbrane i adekvatnu koordinaciju između institucija BiH uključenih u proces planiranja,
- unapređenje kratkoročnog i srednjoročnog strateškog planiranja u cilju jačanja kapaciteta odbrambenih institucija u oblasti upravljanja finansijama i povezivanja faze planiranja i programiranja u SPPBI.

POGLAVLJE VI. PRIORITETI FINANSIRANJA

Projekcije i trendovi u okviru DOB ne predviđaju suštinsko povećanje budžeta odbrane, pri čemu će u najpovoljnijem odnosu struktura budžeta za 2024. godinu uključivati finansijska izdvajanja od oko 80% za personalne troškove, 15% za operativne troškove i 5% za razvojne projekte, opremanje i modernizaciju. Imajući u vidu navedeno, za realizaciju razvojnih projekata, opremanje i modernizaciju neophodno je osigurati dodatna finansijska sredstva, uključujući poduzimanje aktivnosti na omogućavanju korištenja neutrošenih finansijskih sredstva iz budžeta odbrane za ove potrebe.

U uslovima nedovoljnog budžetiranja odbrane, proces odbrambenog planiranja treba biti usmjeren na ključne prioritete kako bi se ostvarili državni ciljevi u oblasti odbrane. S tim u vezi, u trenutnim okolnostima nedovoljnog finansiranja odbrane, prilikom planiranja aktivnosti i troškova za njihovu realizaciju neophodno je prioritete finansiranja klasificirati i planirati prema sljedećim prioritetima:

Prioritet 1. Obavezni troškovi

Ovi troškovi moraju biti obavezno u cjelosti planirani i budžetski podržani radi osiguranja osnovnog funkcioniranja odbrambenog sistema BiH:

- plaće, doprinosi i naknade za odobreno brojno stanje prema Instrukciji za pripremu budžetskog zahtjeva,
- izmirenje fiksnih i režijskih troškova i usluga,
- osnovno snabdijevanje (prehrambeni artikli, uniforme, gorivo, mazivo i drugo snabdijevanje neophodno za osnovno funkcioniranje),
- osnovno i prioritetno opremanje (oprema neophodna za izvršenje misija u inostranstvu, deminiranje i drugo opremanje neophodno za osnovno funkcioniranje),
- osnovno održavanje (održavanje sredstava, opreme, objekata, infrastrukture, tehnike i drugo održavanje neophodno za osnovno funkcioniranje),
- izvršenje zakonskih zadataka i obuka Oružanih snaga BiH,
- opremanje u skladu sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH.

Prioritet 2. Funkcionalni troškovi

Ove troškove potrebno je obavezno budžetski planirati radi osiguranja potpunog funkcioniranja odbrambenog sistema BiH zasnovanog na postojećim zakonskim i drugim obavezama, pri čemu njihova realizacija zavisi od odobrenog budžeta odbrane:

- opremanje u skladu sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH,
- ostalo opremanje, održavanje, izgradnja i nabavka, uključujući nabavku nedostajućih sredstava klase V za popunu i formiranje borbenih kompleta,
- školovanje i usavršavanje,
- razvoj novih sposobnosti i podizanje nivoa spremnosti radi ispunjavanja PG,
- ispunjavanje međunarodno preuzetih obaveza BiH i obaveza u okviru NATO i EU integracijskog procesa,
- pružanje pomoći civilnim organima,
- vojno predstavljanje BiH i razvoj međunarodne saradnje,
- rješavanje viškova NMiMES i vojne opreme Oružanih snaga BiH,
- razvoj informacionih sistema,
- redukcija i konsolidacija lokacija Oružanih snaga BiH,
- zadovoljavanje vjerskih potreba,
- jačanje integriteta pripadnika institucija odbrane i borba protiv korupcije,
- medijska prezentacija i afirmacija odbrambenog sistema BiH,

- troškovi funkcioniranja pukovskog sistema Oružnih snaga BiH,
- tranzicija i zbrinjavanje personala,
- zaštita mentalnog zdravlja,
- implementacija zaključaka Konferencije WPS CHOD Network.

Prioritet 3. Razvojni troškovi

Ove troškove obavezno je planirati kroz višegodišnje razvojne projekte u oblasti odbrane radi dostizanja potrebne efikasnosti i spremnosti odbrambenog sistema BiH:

- opremanje u skladu sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH,
- razvoj novih sposobnosti i podizanje nivoa spremnosti Oružnih snaga BiH,
- standardizacija i modernizacija naoružanja i vojne opreme,
- modernizacija objekata, infrastrukture i tehnike,
- uvođenje rezervnog sastava Oružanih snaga BiH.

Prilikom izrade godišnjeg budžeta odbrane, u trenutnim nepovoljnim okolnostima finansiranja, osigurati sljedeću orijentacionu strukturu finansiranja budžetskih programa:

- program „Vojna odbrana” oko 91,5%,
- program „Operacije kolektivne sigurnosti” oko 2 %,
- program „Međunarodna saradnja” oko 1,5%,
- program „Administracija” oko 5%.

POGLAVLJE VII. ZAKLJUČAK

Proces odbrambenog planiranja treba osigurati izvršavanje zakonskih obaveza institucija odbrane, ispunjavanje državnih ciljeva i opredjeljenja iz oblasti sigurnosti, odbrane i vanjske politike, te stalni razvoj sposobnosti i spremnosti institucija odbrane koji odgovaraju potrebama, mogućnostima i vojno-političkom okruženju BiH.

S tim u vezi, neophodan je nastavak razvojnog procesa kako bi institucije odbrane BiH i njihov najvažniji operativni dio, Oružane snage BiH, bile priuštive, relevantne i djelotvorne komponente sigurnosne, odbrambene i vanjske politike BiH i podržale savremene integracijske procese BiH.

Uspješno funkcioniranje institucija odbrane i uspješne vojne operacije zahtijevaju efikasnu organizaciju i vođenje, adekvatno finansiranje, pravovremeno i optimalno planiranje, te pravovremenu dodjelu potrebnih resursa. Stoga se kao stalni zadatak nameće potreba održavanja i daljeg razvoja kapaciteta institucija odbrane, težišno razvoj modernih NATO interoperabilnih i kompatibilnih Oružanih snaga BiH koje su obučene, opremljene, sposobne, spremne i motivirane da izvršavaju zakonske zadatke i ispune utvrđene državne ciljeve.

Imajući u vidu navedeno, težišni zadaci institucija odbrane u narednom periodu su:

1. Pravovremeno, potpuno i efikasno izvršenje zakonskih zadataka i nadležnosti, programsko-planskih aktivnosti i drugih poslova iz oblasti osiguranja odbrane države,
2. Dalji razvoj sposobnosti, spremnosti i kapaciteta Oružanih snaga BiH i provođenje reformskih aktivnosti kroz implementaciju dokumenta Pregled odbrane sa Planom razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH i dokumenta Program reformi BiH,
3. Realizacija odbrambenih aktivnosti:
 - razvoj sposobnosti Oružanih snaga BiH kroz sistem obuke, edukacije i doktrine upotrebe snaga, planiranje i izvođenje obuke Oružanih snaga BiH, jačanje vlastitih kapaciteta za obuku i dostizanje NATO interoperabilnosti i kompatibilnosti Oružanih snaga BiH,
 - profesionalni razvoj i stručno-specijalističko usavršavanje pripadnika institucija odbrane,
 - razvoj i unapređenje sposobnosti za razmjesticu Oružanih snaga BiH, efikasnu komandu i kontrolu i odgovarajuće kapacitete za podršku operacijama,
 - razvoj sposobnosti za učešće u upravljanju krizama i planiranju za vanredne situacije,
 - vojnoobavještajna i sigurnosna podrška izvršenju zadataka i misija Oružanih snaga BiH i sigurnosna saradnja sa komplementarnim institucijama u BiH,
 - učešće u interesornim aktivnostima saradnje u oblasti sigurnosti i odbrane,

4. Dalji razvoj efikasnog, funkcionalnog i operativnog odbrambenog sistema:
- osiguranje potrebnog finansiranja institucija odbrane, unapređenje planiranja i izvršenja budžeta odbrane, te dalji razvoj SPPBI, Sistema odbrambenog planiranja i Sistema upravljanja odbrambenim resursima,
 - jačanje logističkih aspekata odbrambenog sistema sa težištem na unapređenju sistema javnih nabavki, neprekidnosti opće logističke podrške, izvršenju prioriternih nabavki, modernizaciji naoružanja i opreme, te unapređenju tekućeg i investicijskog održavanja MTS, objekata i infrastrukture,
 - implementacija i dalja izrada normativnih, konceptualnih, doktrinarnih, planskih i analitičko-izvještajnih dokumenata sistema odbrane,
 - znanje i obuka personala, posebno kadrova nedostajućih specijalnosti i profila, unapređenje sistema upravljanja personalom i razvoj i implementacija sistema selekcije, prijema i obuke vojnika, podoficira i oficira Oružanih snaga BiH,
 - medijska afirmacija odbrambenog sistema i institucija odbrane,
 - jačanje transparentnosti, odgovornost u radu i integriteta pripadnika institucija odbrane, prevencija i borba protiv korupcije,
5. Pružanje vojne pomoći i razvoj operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH za pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, provođenje protivminskih akcija i akcija uništavanja NUS/EOD, te dalji razvoj civilno-vojne saradnje,
6. Učešće Oružanih snaga BiH u operacijama podrške miru i operacijama kolektivne sigurnosti pod okriljem UN, NATO i EU, te učešće u radu vojnih multinacionalnih štabova i međunarodnih struktura kolektivne odbrane,
7. Ispunjavanje međunarodnih obaveza BiH u oblasti obrane, provođenje aktivnosti u okviru NATO i EU integracijskog procesa BiH i visok nivo saradnje sa UN, NATO, OSCE i EU te NATO Štabom u Sarajevu i EUFOR,
8. Rješavanje viškova NMiMES, neperspektivne nepokretne vojne imovine i nepotrebne ostale pokretne imovine, uređenje perspektivnih lokacija i dislokacija MTS na iste, te unapređenje sigurnosti skladišta naoružanja i vojne opreme u skladu sa NATO standardima,
9. Jačanje bilateralne i regionalne odbrambene saradnje i saradnje sa međunarodnim odbrambenim i sigurnosnim organizacijama.

Institucije odbrane ne smiju dozvoliti neuspjeh u procesu prilagođavanja svoje strukture i sposobnosti državnim potrebama i zahtjevima savremenog okruženja. Navedeno posebno dolazi do izražaja u uslovima nedovoljnog budžeta odbrane što zahtijeva racionalnu upotrebu raspoloživih resursa kako bi se podržala realizacija prioriternih odbrambenih aktivnosti. S tim u vezi, planski razvoj odbrambenih kapaciteta zahtijeva povećanje godišnjeg budžeta odbrane i odobrenje dodatnih finansijskih sredstava za realizaciju višegodišnjih razvojnih projekata u oblasti odbrane. U tom pravcu, neophodno je da institucije odbrane učine dodatne napore u saradnji sa nadležnim institucijama BiH.

Institucije odbrane će dokumentima Sistema odbrambenog planiranja detaljno razraditi definirane prioritete iz Smjernica. Za sve prioritete definirat će način i dinamiku realizacije, te potrebna finansijska sredstva koja će u skladu sa potrebama i mogućnostima adekvatno obrazložiti i planirati za potrebe izrade budžeta odbrane. Pored definiranih prioriteta, institucije odbrane će u narednom periodu realizirati i druge aktivnosti iz nadležnosti u skladu sa konkretnim okolnostima vojno-političkog okruženja, zahtjevima kolektivnih sistema odbrane i vlastitim potrebama i mogućnostima. Na kraju budžetske godine, prioritete iz Smjernica koristiti za ocjenjivanje izvršenja budžeta odbrane.

Broj: 06-03-8-2390-15/22
Sarajevo, 04.01.2023. godine

MINISTAR

Dr. Sifet Podžić

Pregled skraćenica

ABHO - Atomsko-biološko-hemijska odbrana
ANP (Annual National Programme) - Godišnji nacionalni program
ASDE (Air Situation Data Exchange) - Razmjena podataka o situaciji u zračnom prostoru
ASM (Airsapace Management) - Upravljanje zračnim prostorom
BDP - Bruto društveni proizvod
BI (Building integrity) - NATO Program Izgradnje integriteta
BiH - Bosna i Hercegovina
BMTF (Balkan Medical Task Force) - Balkanske medicinske snage
C4 (Command, Control, Communications and Computers) - Komandovanje, kontrola, komunikacije i kompjuteri
CFSP (Common Foreign and Security Policy) - Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU
COVID-19 - Korona virus
CSDP (Common Security and Defence Policy) - Zajednička sigurnosna i odbrambena politika EU
Cyber - prostor kompjuterske i informatičke tehnologije i komunikacije
DEEP (Defence Education Enhancement Program) - NATO Program unapređenja edukacije u odbrambenom sektoru
DCB (Defence Capacity Builnding) - NATO Program Izgradnje odbrambenih kapaciteta
DOB - Dokument okvirnog budžeta
EADRCC (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre) - Evroatlantski centar za koordinaciju odgovora na katastrofe
EU (European Union) - Evropska unija
EUFOR (European Union Force in Bosnia and Herzegovina) - Vojne snage EU u BiH u okviru operacije „ALTHEA”
FMS (Foreign Military Sales) - Program pomoći Sjedinjenih Američkih Država Inostrana vojna prodaja
ID (Intensive Dialogue) - Intenzivirani dijalog
INF-L-BnG (Light Infantry Battalion Group) - Bataljonska grupa lake pješadije
Institucije odbrane - Ministarstvo odbrane BiH i Oružane snage BiH
IPCP (Individual Partnership and Cooperation Programme) - Individualni partnerski program saradnje
ISTAR (Intelligence, surveillance, target acquisition, and reconnaissance) - Sistem za obavještajni rad, nadgledanje, određivanje ciljeva i izviđanje
LogIS - Logistički informacijski sistem
MAP (Membership Action Plan) - Akcioni plan za članstvo u NATO
MEDEVAC (Medical evacuation) - Medicinska evakuacija
MTS - Materijalno-tehnička sredstva
NATO (North Atlantic Treaty Organisation) - Organizacija sjevernoatlantskog ugovora
NATO/PfP (NATO/Partnership for Peace) - Program NATO/Partnerstvo za mir
NEL 2 (NATO Evaluation Level 2) - NATO ocjenjivanje nivo 2
NICS (Next Generation Incident Command System) - Sistem komandovanja incidentima sljedeće generacije
NMiMES - Naoružanje, municija i minsko-eksplozivna sredstva
NRF (NATO Response Force) - NATO Snage za odgovor
NUS - Neeksplozivna ubojna sredstva
NUS/EOD (NUS/Explosive Ordnance Disposal) - Uništavanje NUS/odlaganje eksplozivnih sredstava

OCC E&F (Operational Capability Concept Evaluation and Feedback) - Koncept operativnih sposobnosti, procjena i povratne informacije

OCK2IO - Operativni centar za komandovanje i kontrolu u institucijama odbrane BiH

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) - Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi

PARP (Planning and Review Process) - NATO Proces planiranja i revizije

PD (Presentation document) - Prezentacijski dokument

PESCO (Permanent Structured Cooperation) - EU Stalna strukturalna saradnja u sigurnosti i odbrani

PG (Partnership Goals) - Partnerski ciljevi

PSOTC (Peace Support Operations Training Centre) - Centar za obuku za operacije podrške miru

SALW (Small Arms and Light Weapons) - Malo oružje i lako naoružanje

SAR (Search and Rescue) - Traganje i spašavanje

SEL 1 (Self Evaluation Level 1) - Samoocjenjivanje nivo 1

SPPBI - Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja

STRATCOM (Strategic communication) - Strateško komuniciranje

UN (United Nations) - Organizacija Ujedinjenih nacija

UNDP (United Nations Development Programme) - UN program za razvoj

WPS CHOD Network (Women, Peace & Security Chiefs of Defence Network) - Mreža načelnika štabova „Žene, mir i sigurnost”

СМЈЕРНИЦЕ ЗА ОДБРАМБЕНО ПЛАНИРАЊЕ

САДРЖАЈ

ПОГЛАВЉЕ I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	1
1. Сврха	1
2. Циљ	1
3. Примјењивост	1
4. Одговорности	1
5. Родна једнакост	1
6. Референце	1
ПОГЛАВЉЕ II. УВОД	3
ПОГЛАВЉЕ III. ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ АСПЕКТИ	4
1. Војно-политичко окружење и процеси	4
2. Циљеви и опредјељења у области одбране	6
2.1. Закон о одбрани Босне и Херцеговине	6
2.2. Безбједносна политика Босне и Херцеговине	7
2.3. Одбрамбена политика Босне и Херцеговине	7
2.4. Стратегија спољне политике Босне и Херцеговине	8
3. Војна стратегија Босне и Херцеговине	8
4. Преглед одбране и План развоја и модернизације Оружаних снага Босне и Херцеговине ...	9
5. Програм реформи Босне и Херцеговине	10
ПОГЛАВЉЕ IV. ВИЗИЈА, МИСИЈА, ЦИЉЕВИ И НАЧЕЛА ИНСТИТУЦИЈА ОДБРАНЕ	11
1. Визија и мисија институција одбране	11
2. Циљеви институција одбране	11
3. Начела дјеловања институција одбране	12
ПОГЛАВЉЕ V. ПРИОРИТЕТИ ОДБРАМБЕНОГ ПЛАНИРАЊА	13
Одбрана Босне и Херцеговине	13
Функционалне и оперативне активности	14
Реформске активности	15
НАТО и EU	16
Операције и обука	17
Помоћ цивилним органима и цивилно-војна сарадња	18
Операције колективне безбједности	18
Међународна сарадња и међународне обавезе	19
Логистика	20
Финансије и буџет	21
Одбрамбено планирање	21
ПОГЛАВЉЕ VI. ПРИОРИТЕТИ ФИНАНСИРАЊА	22
Приоритет 1. Обавезни трошкови	22
Приоритет 2. Функционални трошкови	22
Приоритет 3. Развојни трошкови	23
ПОГЛАВЉЕ VII. ЗАКЉУЧАК	23
Преглед скраћеница	25

На основу члана 16., 20. и 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 13., 15. тачка а) и 84. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05), доносим

СМЈЕРНИЦЕ ЗА ОДБРАМБЕНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОГЛАВЉЕ I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Сврха

Сврха Смјерница за одбрамбено планирање (у даљем тексту: Смјернице) је усмјеравање Система одбрамбеног планирања у Министарству одбране Босне и Херцеговине и Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: институције одбране), обезбјеђење јединственог приступа процесу одбрамбеног планирања, усмјеравање Система планирања, програмирања, буџетирања и извршења (у даљем тексту: СППБИ), оцјењивање извршења буџета одбране, те усмјеравање стратешких праваца развоја институција одбране и побољшање функционисања одбрамбеног система.

2. Циљ

Циљ Смјерница је дефинисање приоритетних одбрамбених активности и општих концептуалних упута за планирање и рационалну употребу ресурса институција одбране у периоду 2024.- 2028. година, ради даљег развоја одбрамбених способности и обезбјеђења ефикасног, финансијски, материјално и оперативно подржаног функционисања институција одбране на краткорочној и средњорочној основи.

3. Примјенљивост

Смјернице ступају на снагу даном доношења и примјењују се у институцијама одбране у складу са оперативним циклусом Система управљања одбрамбеним ресурсима.

4. Одговорности

За имплементацију Смјерница, у оквиру својих надлежности, одговорности и овлаштења, одговорни су сви носиоци и учесници процеса одбрамбеног планирања у институцијама одбране. Начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ регулише имплементацију Смјерница у Оружаним снагама БиХ.

5. Родна једнакост

Изрази који су у овим Смјерницама ради прегледности дати у једном граматичком роду без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

6. Референце

Референтни документи за развој Смјерница су сљедећи прописи и документи Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ) и институција одбране:

- 1) Закон о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17),
- 2) Закон о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17),
- 3) Закон о деминирању у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 5/02),
- 4) Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17),

- 5) Закон о раду у институцијама БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 и 93/17),
- 6) Закон о одбрани БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 88/05),
- 7) Закон о служби у Оружаним снагама БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 и 38/18),
- 8) Закон о учешћу припадника Оружаних снага БиХ, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству (“Службени гласник БиХ”, бр. 14/05),
- 9) Оквирни Закон о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 50/08),
- 10) Закон о ваздухопловству БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 39/09),
- 11) Закон о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“, број: 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 и 39/14),
- 12) Закон о забрани дискриминације у БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 59/09 и 66/16),
- 13) Закон о равноправности сполова у БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 16/03 и 102/09),
- 14) Изјава Предсједништва БиХ о опредјељењу за прикључење БиХ НАТО програму Партнерство за мир и пуноправном чланству у НАТО савезу, број: 01-011-250-16/05 од 23.02.2005. године,
- 15) Одлука Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ, број: 01-011-1110-6/06 од 05.07.2006. године (у даљем тексту: Одлука) и одлуке о измјенама и допунама Одлуке, број: 01-011-69-61/08 од 17.01.2008. године, број: 01-011-618-6/08 од 18.03.2008. године, број: 01-011-1828-21/08 од 29.07.2008. године, број: 01-50-1-1067-10/12 од 18.04.2012. године, број: 01-50-1-3666-41/12 од 12.12.2012. године, број: 01-50-1-2919-20/15 од 02.12.2015. године, број: 01-50-1-32-17/16 од 12.01.2016. године и број: 01-50-1-3427-10/19 од 20.09.2019. године,
- 16) Одлука Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ, број: 01-50-1-4629-29/16 од 24.11.2016. године,
- 17) Одлука Предсједништва БиХ о усвајању документа „Преглед одбране” и „План развоја и модернизације Оружаних снага БиХ“, број: 01-50-1-4629-30/16 од 24.11.2016. године,
- 18) Закључак Предсједништва БиХ о усвајању Плана имплементације документа „Преглед одбране” и Акционог плана имплементације „Плана развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027.”, број: 01-50-1-374-1/17 од 01.02.2017. године,
- 19) Закључак Предсједништва БиХ о пружању подршке активирању Акционог плана за чланство БиХ у НАТО, број: 01-50-1-612-14/17 од 22.02.2017. године,
- 20) Програм реформи БиХ 2022 усвојен на 57. редовној сједници Савјета министара БиХ, одржаној 09.11.2022. године,
- 21) Безбједносна политика БиХ, број: 01-011-142-35-1/06 од 08.02.2006. године,
- 22) Одбрамбена политика БиХ, број: 01-011-2978-51/08 од 26.11.2008. године,
- 23) Стратегија спољне политике БиХ 2018.- 2023., број: 01-50-1-936-27-1/18 од 13.03.2018. године,
- 24) Споразум о коначном располагању свим правима и обавезама на покретној имовини која ће и даље служити за потребе одбране од 27.03.2008. године,
- 25) Одлука Савјета министара БиХ о усвајању стратешког оквира за реформу јавне управе у БиХ 2018.-2022. (“Службени гласник БиХ”, бр. 85/18),
- 26) Стратегија противминског дјеловања БиХ 2018.-2025. („Службени гласник БиХ”, бр.70/19),
- 27) Упутства Странама Команданта EUFOR, Измјена 25 од 01.06.2008. године,
- 28) Концепт и процедуре Система планирања, програмирања, буџетирања и извршења, број: 12-16-1-5836/08 од 21.10.2008. године,
- 29) Политика управљања одбрамбеним ресурсима, број: 12-03-8-6698/08 од 11.12.2008. године,
- 30) Политика одбрамбеног планирања, број: 06-03-3-728/09 од 16.01.2009. године,
- 31) Војна стратегија БиХ (одобрена Наредбом министра одбране, број: 06-02-3-1962-1/16 од 26.04.2016. године),
- 32) План имплементације „Прегледа одбране”, број: 06-03-8-2436-247/09 од 31.01.2017. године,

- 33) Акциони план имплементације „Плана развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027.”, број: 06-03-08-2436-248/09 од 31.01.2017. године,
- 34) Доктрина Оружаних снага БиХ (одобрена Одлуком министра одбране, број: 06-03-30-2315-4/17 од 13.06.2017. године),
- 35) Оквирни план имплементације документа „Програм реформи БиХ” из надлежности Министарства одбране и Оружаних снага БиХ, број: 06-14-1-19-19/21 од 03.02.2021. године,
- 36) Смјернице за одбрамбено планирање, број: 06-03-8-2114-21/21 од 04.01.2022. године,
- 37) Средњорочни план рада Министарства одбране БиХ за период 2022.-2024. година, број: 06-03-1-443-29/21 од 12.10.2021. године,
- 38) документи у оквиру сарадње БиХ са Организацијом сјеверноатлантског уговора (у даљем тексту: НАТО) и у оквиру НАТО Програма Партнерство за мир (у даљем тексту: NATO/PfP): Презентацијски документ (PD), Интензивирани дијалог са НАТО (ID), Процес планирања и ревизије (у даљем тексту: PARP), Индивидуални партнерски програм сарадње (IPCP), Прилагођена подршка БиХ.

ПОГЛАВЉЕ II. УВОД

Систем одбрамбеног планирања треба обезбједити трансформисање стратешких упутстава државног руководства у одбрамбене планове и активности којима се додијељује и контролише употреба ресурса одбране како би институције одбране на ефикасан начин извршавале законске задатке, испуниле утврђене државне циљеве и опредјељења из области одбране, безбједности и спољне политике, те осигурале стални развој властитих одбрамбених способности. С тим у вези, крајњи резултат одбрамбеног планирања је свеобухватан и конзистентан скуп докумената на основу којих институције одбране планирају приоритетне активности на испуњавању законских обавеза и утврђених државних циљева везаних за област одбране. Примарни циљ процеса одбрамбеног планирања је израда и имплементација главних елемената Система одбрамбеног планирања, укључујући њихову даљу разраду и трансформисање у документе Система одбрамбеног планирања којим се обезбјеђује реализација приоритетних активности унутар одбрамбеног система.

Стратешка упутства, циљеви и опредјељења државног руководства из области одбране утврђена су Законом о одбрани БиХ и документима Предсједништва БиХ - Безбједносна политика БиХ и Одбрамбена политика БиХ који чине главне елементе Система одбрамбеног планирања. Такође, циљеви и опредјељења БиХ у области одбране дефинисани су одлукама, изјавама, закључцима и другим документима Предсједништва БиХ.

Законом о одбрани БиХ регулисани су јединствени одбрамбени систем БиХ, задаци и циљеви развоја Оружаних снага БиХ, надлежности у одбрамбеном систему и друга питања од значаја за функционисање одбрамбеног система и институција одбране.

Безбједносна политика БиХ је документ о стратешким интересима и циљевима које БиХ жели да постигне у погледу обезбјеђења мира, безбједности и просперитета свих њених грађана. Обзиром да је област одбране дио безбједносног система, општебезбједносни циљеви БиХ из документа Безбједносна политика БиХ представљају и циљеве из области одбране.

Одбрамбена политика БиХ дефинише циљеве БиХ у области одбране, основне параметре за функционисање елемената система одбране и визију развоја одбрамбеног система БиХ. Одбрамбена политика БиХ подржава остваривање законских циљева БиХ у области одбране, стратешких начела и циљева дефинисаних Безбједносном политиком БиХ, те општих праваца, приоритета и смјерница за провођење спољне политике БиХ. Обзиром да је Одбрамбена политика БиХ, поред стратешких начела Безбједносне политике БиХ, заснована и на општим правцима и приоритетима за провођење спољне политике БиХ, стратешка упутства државног руководства из области одбране укључују остваривање државних циљева и опредјељења дефинисаних Стратегијом спољне политике БиХ. Спољна политика БиХ усмјерена је ка унапређењу и очувању трајног мира, безбједности и свеукупног државног развоја, међународног мира и укључивању БиХ у савремене европске и евроатлантске интеграционе токове.

У оквиру процеса одбрамбеног планирања, Закон о одбрани БиХ, Безбједносна политика БиХ и Одбрамбена политика БиХ разрађују се сљедећим документима, такође главним елементима Система одбрамбеног планирања:

- Војна стратегија БиХ, која успоставља војне државне циљеве на основу концепцијских циљева Безбједносне политике БиХ и Одбрамбене политике БиХ, дефинише начин остваривања војних циљева и идентификује кључне способности Оружаних снага БиХ,
- Смјернице за одбрамбено планирање, које усмјеравају планирање и програмирање кључних приоритета и ресурса неопходних за извршење законских задатака и испуњавање државних циљева у области одбране,
- План развоја и модернизације Оружаних снага БиХ, који као интегрални дио документа Преглед одбране операционалише визију развоја, модернизације и достизања потребних способности Оружаних снага БиХ у складу са Прегледом одбране.

Процес трансформисања главних елемената Система одбрамбеног планирања у одбрамбене планове и активности остварује се у интеракцији Система одбрамбеног планирања и Система управљања одбрамбеним ресурсима, при чему је улога Система управљања одбрамбеним ресурсима обезбјеђење поступака којима се на оптималан начин усмјерава и контролише употреба расположивих ресурса институција одбране. Интеракција Система одбрамбеног планирања и Система управљања одбрамбеним ресурсима осигурава се посредством СППБИ, којег чини скуп документованих процедура које се користе како би се:

- идентификовали одбрамбени захтјеви за потребе извршења законских задатака, испуњавања одбрамбених циљева и одговора на изазове, ризике и пријетње,
- приоритетизовала и алоцирала финансијска средства за испуњавање одбрамбених захтјева,
- одобрила потребна финансијска средства,
- пратило, контролисало и извјештавало о кориштењу средстава и остваривању резултата.

Резултати СППБИ су приједлог Програма одбране који је основ за дефинисање програмског буџета одбране за наредну годину, приједлог Документа оквирног буџета (у даљем тексту: ДОБ) за наредне 3 године и пројекција буџета одбране за наредних 5 година. Оперативни циклус Система управљања одбрамбеним ресурсима утврђује активности и временску динамику цјелокупног процеса планирања одбране - од израде Смјерница за одбрамбено планирање, пријема и обраде инструкција за припрему ДОБ, припреме смјерница и приједлога програма одбране, припреме буџетског захтјева до операционализовања буџета одбране.

Уз наведено, процес одбрамбеног планирања треба бити заснован на анализи војно-политичког окружења, државним потребама и могућностима и расположивим ресурсима одбране. Такође, у процес одбрамбеног планирања неопходно је укључити испуњавање обавеза БиХ по основу чланства у Организацији Уједињених нација (у даљем тексту: UN) и Организацији за безбједност и сарадњу у Европи (у даљем тексту: OSCE), те испуњавање обавеза БиХ у оквиру НАТО интеграцијског процеса и процеса интеграције у Европску унију (у даљем тексту: EU).

У циљу развоја одбрамбених способности и додјеле потребних ресурса за извршење задатака и циљева постављених пред институције одбране, процес одбрамбеног планирања захтијева адекватне активности и финансијску подршку надлежних институција БиХ.

ПОГЛАВЉЕ III. ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ АСПЕКТИ

1. Војно-политичко окружење и процеси

Разматрање војно-политичког окружења БиХ захтијева свеобухватно сагледавање утицаја бројних изазова са којима се БиХ у будућности може суочити и који се као такви могу рефлектовати у области одбране. У том смислу, безбједносни изазови, ризици и пријетње са којима се БиХ може суочити морају се разматрати у контексту збивања на глобалном, регионалном и унутрашњем нивоу.

Избијањем рата у Украјини наступила је нова димензија у међународним и геополитичким односима. Насупрот ранијим схватањима према којима су битно редуковане могућности настанка војног сукоба на европском тлу или глобалног војног сукоба, рат у Украјини указао је на слабости постојеће међународне безбједносне архитектуре. Уз људска и материјална страдања, као неминовност ратних дјеловања, овај сукоб посљедично је узроковао друштвену,

политичку, економску и војну нестабилност на ширем регионалном и глобалном плану. У коначници, кроз несугласице између свјетских војно-политичких сила, овај сукоб је узроковао поремећај у међународним односима и пријетњу међународном миру. Превазилажење ових поремећаја и пријетњи захтијева додатни активни допринос и сарадњу свих релевантних државних и међународних актера у настојањима одржавања међународног мира и стабилности. Поред наведеног, најзначајнији безбједносни изазови, ризици и пријетње на глобалном нивоу су: постојање више ратних и кризних жаришта који су могући генератори даљих криза и пријетња међународном миру, даље заоштравање односа између свјетских војно-политичких сила и утицај на међународне односе, непредвидиви и транснационални карактер савремених облика угрожавања безбједности, међународни тероризам, пораст етничког и религијског екстремизма и радикализма, сецесионизам, гранични неспоразуми, угрожавање људских права, изазивање мигрантских криза, јачање војних потенцијала, неконтролисана производња и продаја оружја, нелегална трговина оружјем, пролиферација оружја за масовно уништење, трговина људима, осјетљивост и криминал у простору компјутерске и информатичке технологије и комуникације (у даљем тексту: *cyber*), јачање организованог криминала, трговина наркотицима, корупција, прање новца, зависност о енергетским изворима, продубљивање економске кризе и сиромаштво, ширење заразних болести - укључујући пандемију корона вируса (у даљем тексту: ЦОВИД-19), исцрпљивање природних ресурса, деградација животне средине, климатске промјене, природне и друге несреће.

Уз неизбежност рефлексije глобалних збивања на регионалном плану, најзначајнији безбједносни изазови, ризици и пријетње на регионалном нивоу су: организовани криминал и корупција, недовршени транзицијски процеси који успоравају економски и друштвени развој земаља регије, кориштење територије земаља регије за транзит оружја, наркотика, миграната, бијелог робља и друге нелегалне активности према земљама ЕУ, повратак држављана земаља регије са страних ратишта, мигрантска криза, ширење заразних болести, деградација животне средине, природне и друге несреће.

Најзначајнији безбједносни изазови, ризици и пријетње са којима се БиХ суочава на унутрашњем нивоу, уз неизбежност рефлексije глобалних и регионалних збивања на БиХ, су: заостали политички анимозитети који генеришу безбједносну, економску, политичку и друштвену нестабилност, непотпуна имплементација Општег оквирног споразума за мир у БиХ, ретроградна дјеловања и национализам, спорост транзицијских процеса ка модерном демократском друштву, корупција и организовани криминал, економска неразвијеност, незаштићеност граница, нелегално посједовање и присуство вишкова наоружања и муниције, контаминираност територија минама и неексплодираним убојним средствима (у даљем тексту: НУС), повратак држављана БиХ са страних ратишта, мигрантска криза, ширење заразних болести, деградација животне средине, природне и друге несреће.

Имајући у виду да савремени безбједносни изазови, ризици и пријетње нису дијеливи државним границама, та да исти за директну посљедицу могу имати ширу друштвену, политичку, економску и војну нестабилност, њихово превазилажење неријетко надилази могућности самосталног дјеловања појединачних актера, поготово малих, економски и војно лимитираних држава. Стога је БиХ одређена за активну сарадњу и супротстављање безбједносним изазовима, ризицима и пријетњама у свим појавним облицима. Такво одређење исказано је кроз учешће Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру, чиме БиХ даје активан допринос међународном миру и безбједности. Такође, БиХ активно учествује у активностима и сарађује са међународним полицијским, обавјештајним и другим структурама.

Безбједносну ситуацију у БиХ карактерише и присуство војних снага ЕУ у БиХ (у даљем тексту: EUFOR) у оквиру операције „ALTHEA” са мандатом подршке властима у БиХ у изградњи стабилног и безбједног окружења. С тим у вези, стварање стабилног и безбједног окружења и по стицању услова окончање операције „ALTHEA” представља важан безбједносни циљ БиХ и показатељ државних способности БиХ за европске и евроатлантске интеграције. Уз наведено, БиХ и земље региона одређене су за добросусједске односе, мир, стабилност и просперитет и у том циљу активно учествују у више заједничких регионалних иницијатива.

БиХ наставља са испуњавањем услова за приступање евроатлантским и европским интеграционим процесима. У складу са одлуком Сјеверноатлантског савјета НАТО да од БиХ прихвати подношење првог Годишњег националног програма (у даљем тексту: ANP) у оквиру Акционог плана за чланство у НАТО (у даљем тексту: MAP), Предсједништво БиХ је по питању усвајања и подношења првог ANP БиХ донијело Одлуку о усвајању документа Програм реформи БиХ који је у децембру 2019. године поднесен у сједиште НАТО у Бриселу и који је прихваћен од стране политичког комитета НАТО уз очекивање његове имплементације. У новембру 2022. године, Савјет министара БиХ је усвојио Програм реформи БиХ 2021 и Програм реформи БиХ 2022 чиме је обезбјеђен континуитет подношења овог документа у сједиште НАТО. У циљу јачања отпорности БиХ у свијетлу измијењеног безбједносног окружења у Европи, као и подршке миру, стабилности и реформским процесима у БиХ, НАТО је у јуну 2022. године одобрио сет мјера подршке БиХ формализованих у документу Прилагођена подршка БиХ.

У погледу ЕУ интеграцијског процеса, БиХ је у јуну 2022. године поновила захтјев за додјелу кандидатског статуса за приступање у ЕУ. У октобру 2022. године Европска комисија је дала препоруку а Европски савјет је у децембру исте године додијелило кандидатски статус БиХ за приступање у ЕУ. Тиме је ЕУ потврдила да је БиХ кредибилан и перспективан партнер који је остварио одређени ниво политичке, економске и правне стабилности и који као такав тежи да постане пуноправан члан ЕУ. Додијелени кандидатски статус подразумијева обавезу БиХ у погледу испуњавања 14 приоритета из мишљења Европске комисије о захтјеву БиХ за приступање у ЕУ, те обавезу испуњавања других критерија и реформи из кључних области од значаја за приступање у ЕУ. У оквиру ЕУ интеграцијског процеса, БиХ је опредјељена за интеграцију у одбрамбене структуре ЕУ и прихватање механизма и испуњавање циљева Заједничке спољне и безбједносне политике ЕУ (у даљем тексту: CFSP) и Заједничке безбједносне и одбрамбене политике ЕУ (у даљем тексту: CSDP). Такође, БиХ континуирано испуњава обавезе по основу чланства у UN и OSCE.

Иако се у тренутним околностима безбједносног окружења не уочава намјера употребе војне силе против суверенитета и територијалног интегритета БиХ, процјене безбједносних кретања указују да БиХ може бити суочена са бројним асиметричним изазовима, ризицима и пријетњама, што намеће потребу даљег прилагођавања и развоја државних одбрамбених способности.

2. Циљеви и опредјељења БиХ у области одбране

2.1. Закон о одбрани БиХ

У складу са Законом о одбрани БиХ, држава БиХ организује, развија и одржава војни капацитет и спремност Оружаних снага БиХ са циљем:

- обезбјеђења суверенитета, територијалне цјеловитости, политичке независности и међународног субјективитета БиХ,
- унапређења циљева спољне политике БиХ,
- испуњавања међународних обавеза БиХ,
- заштите држављана БиХ.

Истим законом, утврђени су сљедећи задаци Оружаних снага БиХ:

- учешће у операцијама колективне безбједности, у операцијама за подршку миру и самоодбрани, укључујући и борбу против тероризма,
- пружање војне одбране БиХ и њеним држављанима у случају напада,
- помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће,
- противминско дјеловање у БиХ,
- испуњење међународних обавеза БиХ.

Законом о одбрани БиХ утврђена је обавеза свих субјеката одбране да у оквиру својих надлежности проведу потребне активности за пријем БиХ у чланство НАТО.

2.2. Безбједносна политика БиХ

Општебезбједносни циљеви БиХ из Безбједносне политике БиХ, те тиме циљеви и одређивања из области одбране као дијела безбједносног система, су:

- заштита суверенитета, територијалне цјеловитости, политичке независности и међународног субјективитета БиХ,
- успостављање и развој институција система безбједности које ће бити способне да одговоре на све ризике и пријетње основним вриједностима и интересима БиХ,
- развијање и учвршћивање опште безбједности и унутарње стабилности БиХ,
- провођење Општег оквирног споразума за мир у БиХ,
- активно учешће у изградњи колективне безбједности путем приступања међународним безбједносним конвенцијама, европским и евроатлантским безбједносним структурама,
- промовисање активне улоге БиХ у међународним организацијама чији је члан, као и укључивање у регионалне, европске и евроатлантске политичке, економске, војне и друге интеграционе процесе и организације, а нарочито у ЕУ и НАТО,
- јачање цивилне команде и контроле над Оружаним снагама БиХ, парламентарног надзора и транспарентности у одбрамбеним пословима, у складу са стандардима развијених демократских земаља,
- демократизација БиХ кроз прихватање и примјену стандарда савременог свијета, као и оспособљавањем и ефикасним функционисањем институција власти на свим нивоима,
- једнакоправност народа и грађана, поштивање људских права и основних слобода,
- социјална безбједност и једнак приступ грађана свим социјалним правима,
- борба против тероризма, организованог криминала, трговине људима и корупције,
- транзиција цјелокупног друштва у правцу изградње модерног демократског друштва заснованог на владавини права, тржишној економији, економском и укупном просперитету,
- унапређење сарадње и свестраних односа са земљама региона Југоисточне Европе, а посебно са сусједним земљама,
- заштита човјекове околине.

2.3. Одбрамбена политика БиХ

У складу са Одбрамбеном политиком БиХ, циљеви БиХ у области одбране подржавају остваривање општебезбједносних циљева дефинисаних Безбједносном политиком БиХ и приоритета спољне политике БиХ.

Одређивања БиХ у области одбране у складу са Одбрамбеном политиком БиХ су:

- развој система одбране и приуштивих оружаних снага који ће бити способни да извршавају законом дефинисане задатке, да одговоре на безбједносне пријетње војне природе и који подржавају трајни мир, безбједност, стабилност и свеукупни друштвени развој,
- досљедно провођење Општег оквирног споразума за мир у БиХ,
- поштивање неповредивости граница и рјешавање отворених међународних питања и криза конструктивним дијалогом, без пријетњи или употребе силе против територијалног интегритета или политичке независности било које земље,
- укључивање у европске и евроатлантске безбједносне и друге интеграционе токове,
- прихватање концепта колективне безбједности, као темеља свог дугорочног одбрамбеног одређивања,
- активан допринос колективној безбједности на глобалном плану путем учешћа у међународним мировним мисијама, у складу са потребама међународне заједнице и властитим људским и материјално-техничким ресурсима,
- испуњавање циљева НАТО/PfP, као првом кораку ка пуноправном чланству и укључивању својих оружаних снага у структуру НАТО,
- поступна интеграција у све структуре ЕУ, уз прихватање одредаба и механизма из CFSP и Европске безбједносне и одбрамбене политике која је трансформисана у CSDP,

- пуна сарадња са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију у Хагу, односно његовим правним наслѣдником Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове,
- демократска, парламентарна и цивилна контрола над оружаним снагама и транспарентност у свим аспектима одбране,
- испуњавање обавеза из Кодекса понашања ЕУ у погледу извоза оружја, те поштивање међународних споразума и уговора о неширењу оружја за масовно уништење,
- пуна имплементација Програма акције УН за превенцију, борбу и искорјењивање нелегалне трговине малим оружјем и лаким наоружањем (у даљем тексту: SALW), документа OSCE о SALW, као и Регионалног плана имплементације борбе против ширења SALW Пакта стабилности за Југоисточну Европу.

2.4. Стратегија спољне политике БиХ

Стратегијом спољне политике БиХ 2018.- 2023. утврђени су сљедећи аспекти спољне политике БиХ од значаја за одбрану:

- стубови-стратешки правци дјеловања спољне политике БиХ су: безбједност и стабилност; економски просперитет; заштита интереса држављана БиХ у иностранству и међународноправна сарадња; промоција БиХ у свијету,
- један од главних стратешких циљева БиХ је пуноправно чланство у ЕУ и у том смислу БиХ ће као потписница Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ и као земља која је предала захтјев за чланство у ЕУ и одговоре на Упитник Европске комисије, тежити ка добијању статуса кандидата а потом и отварању приступних преговора о чланству. С обзиром на неупитну перспективу чланства БиХ у ЕУ, БиХ треба активно да прати CFSP,
- наставак провођења активности у односу на НАТО остаје приоритет институција БиХ, при чему ће приоритетне активности бити усмјерене ка активацији и имплементацији MAP и наставку провођења активности у односу на НАТО у складу са Законом о одбрани БиХ,
- БиХ ће наставити да максимално користи све механизме и инструменте сарадње са НАТО који јој стоје на располагању, а сарадња са НАТО интензивираће се не само у војно-одбрамбеној димензији, него и у активностима који произлазе из свеобухватног поимања безбједности: економска димензија безбједности, транспорт, владавина права, борба против корупције, природне несреће, борба против савремених и неконвенционалних безбједносних пријетњи, *cyber* одбрана и сл.,
- учешће у УН, НАТО, ЕУ или снагама коалиције у мисијама подршке миру, укључујући и борбу против тероризма, дио је укупног напора на превентивном дјеловању на отклањању модерних облика пријетњи безбједности, чиме БиХ доприноси демократизацији и изградњи безбједности и стабилности на ширем плану. Оружане снаге БиХ ће настојати да досегну потребан ниво опремљености и интероперабилности, компатибилности и способности за извршење заједничких и комбинованих операција са партнерима.

3. Војна стратегија БиХ

Војна стратегија БиХ успоставља три државна војна циља чије остваривање обезбјеђују Оружане снаге БиХ:

- одбрана БиХ и њених грађана,
- учешће у операцијама подршке миру и
- помоћ цивилним органима.

Оружане снаге БиХ ће војне циљеве достигати вођени сљедећим стратешким принципима: агилност, одлучност и интероперабилност. Исти наглашавају способност брзог прилагођавања насталој ситуацији, одлучно дјеловање у достизању постављених циљева, те потребу за интероперабилности и компатибилности са снагама НАТО.

Оружане снаге БиХ ће наставити проводити активности подршке војним циљевима на бази Доктрине Оружаних снага БиХ и рјешењима путем којих су повезани облици операција Оружаних снага БиХ, елементи борбене моћи и концепт командовања и контроле. Доктрина Оружаних снага БиХ је повезана са Безбједносном политиком БиХ, Одбрамбеном политиком

БиХ и Војном стратегијом БиХ, те представља темељну везу са НАТО стандардизацијом и интероперабилношћу.

Достизање војних циљева захтијева:

- активно учешће Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру,
- спремност на самоодбрану,
- реализацију одбрамбених активности у земљи у сарадњи са осталим елементима система безбједности,
- стално промовисање безбједности у региону,
- одвраћање од могуће агресије професионалношћу и спремношћу Оружаних снага БиХ,
- стварање услова за ефикасно извршење додијељених задатака и мисија.

Развој Оружаних снага БиХ мора обезбједити достизање потребних способности, а исти ће се између осталог огледати у сљедећем:

- нагласак на развоју посебних способности - уништење НУС и одлагање експлозивних средстава (у даљем тексту: НУС/EOD), деминирање (уз даљи развој Центра за противминско дјеловање с циљем да исти прерасте у регионални), Војна полиција, транспортни капацитети хеликоптерских јединица,
- побољшање мобилности снага кроз опремање потребним средствима, у краткорочном раздобљу за снаге у операцијама подршке миру, потом за снаге доступне за НАТО вођене операције и у коначници за Оружане снаге БиХ у цјелини,
- надоградња система командовања и контроле у циљу развоја комплетног система командовања, контроле, комуникација и компјутера (у даљем тексту: С4) кроз обезбјеђење модерне опреме и софтверских апликација за С4 те прилагођавање процедурама С4 у складу са НАТО захтјевима,
- увођење нових технологија и прилагођавање доктрине истим,
- побољшање система обуке јединица,
- учење страних језика, са тежиштем на енглеском језику.

Захтјеви везани за снаге, који представљају највиши приоритет НАТО и у складу са којима Оружане снаге БиХ требају усмјеравати свој развој, су:

- унапређење интероперабилности Оружаних снага БиХ са НАТО снагама кроз имплементацију Партнерских циљева сарадње (у даљем тексту: РГ) БиХ и НАТО,
- обука у циљу достизања борбене спремности и одрживости снага за упућивање у операције подршке миру и операције колективне безбједности,
- обезбјеђење одређеног процента снага са високим степеном спремности,
- развој способности за супротстављање асиметричним пријетњама,
- развој модерног и супериорног система управљања информацијама,
- способност заједничког дјеловања кроз примјену различитих НАТО инструмената у рјешавању криза и способност координације са другим актерима,
- побољшање система логистике у свакодневној подршци снагама у земљи и посебно у подршци снагама у операцијама изван земље,
- формирање и развој резерве и њена потпуна интеграција у Оружане снаге БиХ са јасно дефинисаним параметрима и завршеним опремањем и обуком,
- трансформација Оружаних снага БиХ, у складу са НАТО захтјевима за снаге.

4. Преглед одбране и План развоја и модернизације Оружаних снага БиХ

Прегледом одбране осигурава се континуитет напора у транзицији са постојећег према одбрамбеном систему који би на ефикаснији начин омогућио остварење државних одбрамбених циљева. Преглед одбране подржава испуњавање сљедећих циљева:

- израда свеобухватне анализе стања система одбране БиХ,
- дефинисање потребних способности Оружаних снага БиХ у складу са безбједносним ризицима и пријетњама, мисијом и задацима Оружаних снага БиХ и расположивим ресурсима,
- дефинисање основа визије и дугорочног развоја и модернизације Оружаних снага БиХ,
- омогућавање наставка даљег процеса евроатлантских интеграција (НАТО, ЕУ).

Прегледом одбране усвојена су следећа реформска рјешења у области одбране:

- редефинисање бројности Оружаних снага БиХ (смањење са 16.000 на 14.800 припадника),
- консолидовање перспективних војних локација (смањење броја локација са 63 на 57),
- јачање логистичке, комуникацијске, војно-обавјештајне и војно-безбједносне подршке командама и јединицама Оружаних снага БиХ,
- јачање организацијских и оперативних структура ваздухопловних снага и противваздушне одбране,
- јачање инжињеријских и моторизованих елемената пјешадијских бригада,
- јачање организацијских структура за обуку Оружаних снага БиХ,
- уређење пуковског система кроз успоставу непјешадијских пукова Оружаних снага БиХ (пук ваздухопловних снага и противваздушне одбране, пук борбене подршке и пук служби подршке), по доношењу одлуке Предсједништва БиХ.

План развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027. (у даљем тексту: План развоја и модернизације Оружаних снага БиХ), операционализује визију развоја и достизање потребних способности Оружаних снага БиХ утврђених Прегледом одбране.

У складу са Прегледом одбране и Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ, основни циљ модернизације Оружаних снага БиХ је унапређење оперативних способности и планско достизање пуне интероперабилности и компатибилности са земљама чланицама НАТО, а главни циљеви развоја и модернизације Оружаних снага БиХ у периоду до 2027. године су:

а) Циљеви усмјерени на достизање оперативних способности:

1. Опременање Оружаних снага БиХ са новим средствима,
2. Унапређење система обуке и школовања,
3. Интензивније учествовање у међународним војним операцијама, посебно у операцијама подршке миру,

б) Циљеви усмјерени на уређење нормативно-правног оквира:

1. Израда персоналних и материјалних формација команди и јединица Оружаних снага БиХ,
2. Ажурирање нормативно-правних регулатива, у складу са новим одбрамбеним и оперативним концептом Оружаних снага БиХ,
3. Успостављање система резерве Оружаних снага БиХ,

ц) Циљеви усмјерени на повећање ефикасности Оружаних снага БиХ:

1. Пријем и обука новог војног и цивилног персонала у Оружане снаге БиХ,
2. Размјештај команди и јединица Оружаних снага БиХ на перспективним локацијама и предаја неперспективних локација цивилним структурама,
3. Рјешавање вишкова и неперспективног наоружања и војне опреме.

5. Програм реформи БиХ

БиХ подноси НАТО документ Програм реформи БиХ како би имплементирала утврђене реформске циљеве и задатке за испуњење тих циљева. Овим документом, у дијелу Одбрамбена и безбједносна питања, утврђене су обавезе институција одбране за испуњавање циљева и активности везано за одбрамбене реформе, одбрамбено планирање, војну интероперабилност, војне операције, управљање људским ресурсима, војну инфраструктуру, покретну и непокретну имовну и економику одбране. У дијелу Питање ресурса, утврђене су обавезе испуњавања циљева и активности везано за СППБИ и војни буџет. Институције одбране сарађују у испуњавању циљева и активности у дијелу Политичка и економска питања и Безбједносна питања.

У погледу одбрамбеног планирања, документом Програм реформи БиХ утврђено је да ће БиХ кроз одбрамбено планирање:

- створити предуслове да одбрамбене институције и Оружане снаге БиХ буду способне извршавати задатке дефинисане законом и подржавати испуњење државних циљева у области безбједности и одбране,

- обезбједити стални развој њихових властитих одбрамбених способности које одговарају окружењу и омогућавају испуњење додијељених мисија,
- обезбједити висок ниво сарадње са НАТО и EU и испуњавање обавеза БиХ у вези европских и евроатлантских процеса,
- обезбједити ефикасно планирање и управљање расположивим државним одбрамбеним ресурсима,
- развијати НАТО компатибилну структуру снага у складу са државним потребама и способностима,
- обезбједити интероперабилност са НАТО снагама,
- развијати способности слања у мисије у иностранство, ефикасну команду и контролу и одговарајуће способности за подршку операцијама,
- подржати способности снага кроз систем обуке и доктрине за корштење оружаних снага,
- развијати и унапређивати одбрамбену сарадњу.

ПОГЛАВЉЕ IV. ВИЗИЈА, МИСИЈА, ЦИЉЕВИ И НАЧЕЛА ИНСТИТУЦИЈА ОДБРАНЕ

1. Визија и мисија институција одбране

Визија и мисија институција одбране произилазе из законских задатака, циљева и надлежности у области одбране, те утврђених циљева и опредјељења БиХ у области безбједности, одбране и спољне политике.

Визија институција одбране је ефикасан одбрамбени систем БиХ, као дио безбједносног система БиХ, интегрисан у систем колективне одбране интероперабилан са НАТО и у систем међународне безбједности. Визија институција одбране подразумијева стални развој способности и спремности институција одбране, тежишно развој модерних Оружаних снага БиХ, као најважнијег оперативног дијела одбрамбеног система БиХ, које ће бити способне и спремне да ефикасно извршавају задатке дефинисане Законом о одбрани БиХ, испуне државне циљеве из области безбједности, одбране и спољне политике и одговоре на безбједносне и одбрамбене изазове, ризике и пријетње. Оружане снаге БиХ ће бити приуштивне, добро опремљене, мобилне снаге добро обучених и мотивисаних војника, под водством високо квалификованих официра и подофицира, подржаних стручним и професионалним цивилним кадром. Те снаге, укључујући и резервне снаге, бит ће интероперабилне и компатибилне са снагама НАТО.

Мисија институција одбране је стварање, развој и одржавање одбрамбеног капацитета БиХ у циљу обезбјеђења ефикасног одбрамбеног система БиХ. Мисија институција одбране подразумијева подузимање свих потребних административних, организацијских, оперативних и других активности усмјерених на успјешно функционисање институција одбране како би се обезбједила заштита суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета БиХ, пружила војна одбрана БиХ и њеним држављанима у случају напада, пружила војна помоћ цивилним органима у случају природних и других несрећа, пружио допринос у деминирању у БиХ, пружио војни допринос БиХ у међународним активностима одржавања мира и безбједности, унаприједили циљеви спољне политике БиХ, испуниле међународне обавезе БиХ из области одбране и реализовали други задаци додијељени институцијама одбране.

2. Циљеви институција одбране

У складу са законским задацима, циљевима и надлежностима, утврђеним државним циљевима и опредјељењима, те визијом и мисијом институција одбране, примарни циљ институција одбране у средњорочном и дугорочном периоду је развијати, унаприједити и одржати властите способности, спремност и капацитете за ефикасно извршење законских задатака и надлежности, те испуњавање циљева и опредјељења БиХ у области безбједности, одбране и спољне политике.

У погледу развоја одбрамбених способности, примаран је наставак развоја мобилних, обучених, опремљених и мотивисаних Оружаних снага БиХ. Кроз стални развој властитих способности и спремности потребно је обезбједити да Оружане снаге БиХ на ефикасан начин извршавају законом дефинисане задатке, подрже општи друштвени развој и стабилност, пруже

помоћ цивилним органима у широком спектру функција у складу са законом, подрже евроатлантске и европске интеграцијске процесе БиХ, пруже допринос међународним настојањима одржавања мира и безбједности, те реализују утврђене државне циљеве и друге додијељене задатке и мисије.

Примарни циљ институција одбране потребно је остваривати кроз планирање и реализовање следећих специфичних циљева:

1) Развој и унапређење оперативних способности Оружаних снага БиХ и достизање међународних стандарда

За достизање овога специфичног циља потребно је планирати и реализовати буџетски програм „Војна одбрана“ и у оквиру истог пројекте који се односе на:

- пружање војне одбране БиХ,
- обуку и професионални развој,
- деминирање и уништавање НУС/EOD,
- пружање војне помоћи и сарадњу са цивилним органима у случају природних и других катастрофа и несрећа,
- одржавање постојећих, изградњу стационарних и опремање мобилним системима С4,
- рјешавање вишкова наоружања, муниције и минско-експлозивних средства (даљем тексту: НМиМЕС),
- планирање, аналитику и извјештавање,
- израду и примјену докумената система одбране,
- модернизацију и занављање наоружања и војне опреме,
- општу логистичку подршку и остала инвестицијска улагања,
- управљање персоналним ресурсима,
- управљање материјалним ресурсима,
- усвајање НАТО стандарда,
- успоставу и обезбјеђење услова за одрживост система резерве Оружаних снага БиХ.

2) Имплементација обавеза из операција колективне безбједности

За достизање овога специфичног циља потребно је планирати и реализовати буџетски програм "Операције колективне безбједности" и у оквиру истог пројекте који се односе на:

- учешће у UN, NATO, EU или снагама коалиције у операцијама подршке миру и другим међународно одобреним операцијама безбједности и стабилности,
- логистичку подршку снагама у операцијама колективне безбједности,
- обуку и провјеру јединица у припреми за операције колективне безбједности.

3) Испуњавање обавеза из међународне сарадње и јачање војно-дипломатске препознатљивости БиХ у иностранству

За достизање овога специфичног циља потребно је планирати и реализовати буџетски програм "Међународна сарадња" и у оквиру истог пројекте који се односе на:

- војно-дипломатско представљање БиХ у иностранству,
- испуњавање обавеза у оквиру NATO/PfP,
- реализацију програма билатералне и мултилатералне сарадње у области одбране,
- испуњавање циљева спољне политике и међународних обавеза БиХ у области одбране,
- реализацију програма и активности сарадње са EU.

Такође, у сврху достизања главног и специфичних циљева институција одбране, потребно је планирати и реализовати буџетски програм „Администрација“ и у оквиру истог одговарајуће пројекте. За благовремено планирање, праћење и извршење буџетских програма и пројеката одговорни су програм менаџери институција одбране.

3. Начела дјеловања институција одбране

Начела дјеловања институција одбране у извршењу законских задатака и надлежности, те испуњавању визије, мисије и утврђених циљева су:

- законитост (заснованост на закону и подзаконским актима),
- ефикасност (правовременост, тачност и позитиван резултат),
- економичност (највиши учинак уз најмање трошкове),
- приуштивост (усаглашеност могућности, потреба и расположивих ресурса),

- рационалност (осмишљена и примјерена употреба расположивих ресурса),
- континуираност (непрекидност процеса и дјеловања),
- прилагодљивост (могућност дјеловања у промијењеним околностима),
- одговорности (извршење задатака и остваривање циљева из надлежности и дјелокруга рада),
- транспарентност (укљученост свих актера у процес доношења одлука у складу са прописима и доступност релевантних информација властима и јавности),
- интероперабилност и компатибилност са NATO (усаглашеност са NATO нормама и праксом).

У вршењу послова из надлежности институције одбране ће остваривати сарадњу са:

- институцијама власти и органима управе у БиХ,
- структурама NATO у сједишту и NATO Штабом у Сарајеву,
- EU у сједишту, Делегацијом EU у БиХ и EUFOR,
- UN у сједишту и Уредом UN програма за развој у БиХ (UNDP),
- OSCE у сједишту и Мисијом OSCE у БиХ,
- другим регионалним, мултинационалним и иностраним безбједносним и одбрамбеним организацијама, структурама, форумима и партнерским државама,
- невладиним сектором и академском заједницом, према потреби.

ПОГЛАВЉЕ V. ПРИОРИТЕТИ ОДБРАМБЕНОГ ПЛАНИРАЊА

Институције одбране ће у сврху сталног развоја одбрамбених способности и спремности, ефикасног извршења законских задатака и надлежности, испуњавања државних циљева у области безбједности, одбране и спољне политике, те испуњавања визије, мисије и циљева институција одбране планирати и реализовати активности према сљедећим приоритетима и стратешким правцима развоја, уз одговарајућу алокацију средстава из буџета одбране за њихову реализацију у складу са могућностима и буџетским ограничењима:

Одбрана БиХ

Постизање способности и спремности за реализацију утврђених циљева и задатка одбране државе је приоритетно, те у том смислу са највећим значајем планирати и обезбједити:

- стални развој, модернизацију и одржавање одбрамбених способности, спремности и капацитета,
- достизање највишег степена борбене спремности Оружаних снага БиХ и захтијеваних нивоа обученост команди и јединица Оружаних снага БиХ,
- јачање логистичке подршке и стабилно финансирање институција одбране,
- анализу стања и израду докумената из области величине, структуре и локација Оружаних снага БиХ и ажурирања личне и материјалне формације у складу са организацијско-формацијском структуром Оружаних снага БиХ,
- процјену војно-политичког окружења БиХ и дефинисање задатака и начина употребе свих одбрамбених структура кроз развој доктринарних и осталих докумената, укључујући израду и ажурирање Плана одбране БиХ и планова за непредвиђене околности,
- развој капацитета за надзор и заштиту ваздушног простора и капацитета противваздушне одбране, укључујући пренос података и слике из ваздушног простора у центре командовања и контроле, учешће у управљању и заштити ваздушног простора у сарадњи цивилним структурама у БиХ и структурама EU и NATO, те имплементацију пројеката Размјена података о ситуацији у ваздушном простору (ASDE) и Управљање ваздушним простором (ASM),
- стални развој видова, родова и служби Оружаних снага БиХ, уређење пуковског система Оружаних снага БиХ и увођење и интегрисање резервног састава у структуру Оружаних снага БиХ,
- развој способности и капацитета за C4, *cyber* одбрану и безбједност C4 комуникација у институцијама одбране као и у оквиру војног представљања БиХ и учешћа Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру,

- управљање информацијама и компјутерском технологијом, унапређење телекомуникацијске и информатичке опреме, управљање електромагнетним спектром,
- професионални развој, унапређење одговорности и компетенција и управљање каријером и људским потенцијалом институција одбране,
- унапређење система школовања, обуке и стручно-специјалистичког усавршавања, укључујући учешће у Програму унапређење едукације у одбрамбеном сектору (DEEP),
- развој ефикасног система попуне институција одбране и квалитетне замјене персонала кроз унапређење процедура и капацитета за пријем, обуку, едукацију и вођење кроз каријеру, укључујући јачање капацитета центара за регрутовање и транзицију,
- ефикасну војно-обавјештајну подршку Оружаним снагама БиХ са тежиштем на операцијама подршке миру, обуку припадника војно-обавјештајног рода, успоставу војно-обавјештајне структуре у складу са НАТО праксом и стављање у функцију Система за обавјештајни рад, надгледање, одређивање циљева и извиђање (ISTAR),
- унапређење функционисања Оперативног центра за командовање и контролу у институцијама одбране БиХ (ОЦК2ИО),
- унапређење мјера безбједности и заштите припадника и имовине институција одбране,
- превенцију настанка и отклањање посљедица ванредних догађаја у Оружаним снагама БиХ.

Функционалне и оперативне активности

Организација институција одбране се заснива на функционалним системима одбране који требају обезбједити међусобну усклађеност и координисано дјеловање институција одбране како би се на најефикаснији начин обезбједило извршење законских задатака и надлежности, додијелених мисија и испуњавање државних циљева у области одбране.

Главни функционални системи одбране су:

- политика и планирање,
- међународна сарадња,
- обавјештајно-безбједносни послови,
- команда, контрола и комуникације, компјутери и управљање информацијама,
- управљање персоналом,
- набавка и логистика,
- финансије и буџет.

Главни функционални системи одбране се допуњавају оперативним системима одбране који обухватају: планове и операције, обуку и управљање снагама.

У циљу подршке активностима одбране државе и обезбјеђења континуираног функционисања и унапређења функционалности одбрамбеног система, надлежне и одговорне структуре институција одбране ће кроз активности главних и оперативних функционалних система одбране обезбједити:

- законито, ефикасно и транспарентно извршавање послова и задатака из надлежности и дјелокруга рада, уз успостављање свих одбрамбених функција и реализовање функционалних и оперативних приоритета у пуном капацитету,
- подршку развоју и одржавању одбрамбених капацитета и способности, провођењу реформских активности и извршењу задатака, обуке, операција и модернизације Оружаних снага БиХ,
- подузимање наложених мјера, активности и извјештавање надлежних институција БиХ о активностима у области одбране,
- подршку процесима управљања и функционисања институција одбране БиХ, укључујући активности Стручног колегија Министарства одбране БиХ,
- подршку европским и евроатлантским интеграцијским процесима БиХ,
- јачање интегритета, смањења ризика и борбе против корупције, промовисање и примјену принципа интегритета, транспарентности и одговорности у раду, те уочавање и отклањање појава које штете моралу, ефикасности и угледу институција одбране,
- регулисање животног, здравственог и пензијско-инвалидског осигурања, побољшање здравствене заштите, повећање материјалног и финансијског стандарда живота и рада, те рјешавање питања из радно-правног статуса припадника институција одбране,

-
- имплементацију Перспектива програма транзиције и збрињавања персонала и Политике заштите менталног здравља и психосоцијалне асистенције,
- претпоставке за развој научних и истраживачких капацитета за потребе одбране,
- медијску презентацију и афирмисање одбрамбеног система и институција одбране, функционисање Медијског информативног центра, транспарентно информисање јавности, развој система Стратешког комуницирања (STRATCOM) и концепта персоналних комуникација,
- извршење интерне ревизије, координацију са екстерном ревизијом и сарадњу у изради и имплементацији Интегралног акционог плана по извјештајима екстерне ревизије,
- ажурирање постојећих и израду нових законских рјешења, прописа и других докумената у области одбране, као и елиминисање колизија у законским рјешењима на државном и ентитетским нивоима које имају утицај на област одбране,
- провођење активности из области административних, правних, општих и заједнички послова подршке институцијама одбране, те из области администрације система е-Пословање и реформе јавне управе у БиХ,
- провођење мјера и активности вјерских служби у институцијама одбране с циљем остваривања вјерских слобода, организовања вјерског живота и задовољавања вјерских потреба припадника институција одбране у складу са специфичностима сваке од вјера,
- интеграцију, укљученост и интегритет равноправности сполова у институцијама одбране и реализацију закључака Конференције Мрежа начелника штабова „Жене, мир и безбједност” (у даљем тексту: WPC CHOD Network),
- провођење интерресорних и активности међународне сарадње из области безбједности и одбране са надлежним институцијама у БиХ и релевантним међународним и иностраним актерима,
- провођење активности на спријечавању ширења ЦОВИД-19.

Реформске активности

У циљу даљег развоја способности и унапређења функционисања институција одбране, обезбједити наставак реформских активности у одбрамбеном систему у складу са документом Преглед одбране са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ и документом Програм реформи БиХ.

Провођење реформских активности обезбједити кроз имплементацију Одлуке Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ од 24.11.2016. године, Плана имплементације документа „Преглед одбране“, Акционог плана имплементације „Плана развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027.“ и Оквирног плана имплементације документа “Програм реформи БиХ” из надлежности Министарства одбране и Оружаних снага БиХ.

У циљу релевантности Прегледа одбране и Плана развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027., извршити анализу потреба и обима у којем се ови документи требају ажурирати и у складу са резултатима анализе у периоду 2024.-2027. извршити њихово ажурирање.

Важно начело реформских активности је модернизација Оружаних снага БиХ и постизање интероперабилности и компатибилности са оружаним снагама земаља чланица НАТО, укључујући развој способности за достизање циљева и одговор на пријетње у складу са актуелним НАТО Стратешким концептом. Наведено подразумијева стандардизацију и унификацију наоружања и војне опреме, те оперативних и административних процедура у складу са НАТО праксом. Реформске активности проводити у сарадњи са НАТО, имајући у виду искуства НАТО/PfP земаља.

Уз наведено, у континуитету вршити анализу мисија Оружаних снага БиХ, капацитета за њихову имплементацију и приуштивости структуре снага, те кроз реализацију других потребних активности обезбједити остваривање свих циљева у оквиру реформског процеса развоја институција одбране и достизања захтијеваних способности Оружаних снага БиХ.

Поред средстава у буџету одбране, реализовање утврђених реформских активности захтијеваће додатно финансирање. Стога је потребно обезбједити правовремено планирање и потпуну реализацију буџета одбране, те спровођење одобрених и израду и одобравање нових вишегодишњих пројеката капиталних улагања у области одбране. У том циљу, неопходно је остварити интензивну сарадњу са надлежним институцијама БиХ како би се осигурала потребна финансијска средства за реализацију реформских активности према утврђеним приоритетима и динамици. Имајући у виду стање и спремност расположивог наоружања, борбене и неборбене технике, средстава, опреме, објеката и инфраструктуре, од наведеног зависи одржавање и унапређење оперативних способности Оружаних снага БиХ за извршење законских задатака и додијељених мисија.

При утрошку одобрених финансијских средстава за реализацију Акционог плана имплементације „Плана развоја и модернизације Оружаних снага БиХ 2017.-2027.“, а како би се задржале и унаприједиле оперативне способности Оружаних снага БиХ, тежиште дати на набавку средстава транспорта (хеликоптери, моторна возила, лако оклопно возило пјешадије-точкаши), опремање декларисаних јединица, набавку опреме за борбу против тероризма и за помоћ цивилним структурама власти, набавку противоклопних средстава, набавку средстава ваздушног осматрања и јављања, те набавку инжињеријских средстава.

NATO i EU

Стратешки циљеви и опредјељења БиХ у односу на НАТО и EU утврђени су Законом о одбрани БиХ и релевантним одлукама и документима БиХ из области безбједности, одбране и спољне политике, те по овим питањима из области одбране обезбједити:

- испуњавање свих обавеза БиХ у односу на НАТО, у складу са Законом о одбрани БиХ, документима које је БиХ доставила НАТО, стратешким документима БиХ, НАТО документом Прилагођена подршка БиХ и другим преузетим обавезама БиХ,
- имплементацију и учешће у изради документа Програм реформи БиХ,
- израду и имплементацију PАРP процјене и PG, имплементацију Програма Изградње одбрамбених капацитета за БиХ (DCB) и Индивидуално прилагођеног партнерског програма НАТО и БиХ, имплементацију свих постојећих програма, иницијатива, механизма и инструмената сарадње БиХ и НАТО, те укључивање у нове НАТО програме и друге облике јачања односа са НАТО у функцији остваривања заједничких интереса и изградње одбрамбених капацитета БиХ,
- партиципацију у НАТО структурама, NATO/PfP обуци и вјежбама, те координацију у припремама и извођењу NATO/PfP активности у БиХ,
- постизање интероперабилности елемената одбрамбеног система БиХ са земљама чланицама НАТО и усвајање NATO норми и уобичајене праксе,
- учешће декларисаних јединица Оружаних снага БиХ у NATO вођеним операцијама и декларисање нових јединица у базен снага,
- сарадњу са Евроатлантским центром за координацију одговора на катастрофе (EADRCC) преко надлежних институција БиХ,
- провођење послова из области европских и евроатлантских интеграција БиХ и пружање доприноса институцијама БиХ у овој области,
- подршку активностима EUFOR и пружање помоћи институцијама БиХ у преносу надлежности са EUFOR,
- интензивну сарадњу са EUFOR у областима обуке и вјежби Оружаних снага БиХ, рјешавања вишкова и управљања залихама НМиМЕС, деминирања, кориштења локација Оружаних снага БиХ за потребе EUFOR и у другим областима,
- испуњавање циљева, прихватање организацијских механизма и реализовање активности из области CFSP и CSDP,
- сталну сарадњу и дијалог са EU о безбједносним и одбрамбеним питањима, укључујући могућност учешћа у пројектима EU Сталне структуралне сарадње у безбједности и одбрани (у даљем тексту: PESCO),
- учешће у EU вођеним мисијама.

Операције и обука

У циљу успјешног извођења операција Оружаних снага БиХ, те ефикасне обуке као предуслова успјешних операција, обезбједити:

- дефинисање Годишњег плана обуке и других потребних планова обуке,
- усвајање и примјену оцјењивања спремности Оружаних снага БиХ у складу са Концептом оперативних способности (у даљем тексту: OCC E&F),
- континуирано ажурирање постојећих и израду нових докумената из области операција и обуке са циљем достизања НАТО интероперабилности,
- праћење борбене спремности Оружаних снага БиХ,
- професионални развој, школовање и стручно-специјалистичко усавршавање,
- индивидуалну и колективну обуку са циљем развоја способности и спремности за извршење законских задатака и додијељених мисија,
- извођење вјежби команди и јединица, укључујући учешће у NATO, EU, регионалним и другим међународним вјежбама, као и учешће у здруженим вјежбама борбених јединица, јединица борбене подршке и јединица служби борбене подршке,
- опремање, обучавање и достизање пуне оперативне способности јединица Оружаних снага БиХ у складу са NATO стандардима,
- имплементацију PG усмјерених на операције и обуку,
- припрему и предупутну обуку у циљу развоја способности за учешће у операцијама подршке миру, операцијама колективне безбједности и другим активностима у иностранству,
- занављање и развој кадра дефицитарних специјалности (пилоти и други ваздухопловно-технички кадар, кадрови логистичке специјалности, деминери и др.),
- оспособљавање за противминско дјеловање у БиХ и уништавање НУС/EOD, укључујући структуисање Центра за противминско дјеловање и НУС/EOD Оружаних снага БиХ,
- развој способности и капацитета за пружање војне помоћи цивилним органима у реаговању на природне и друге несреће и за друге активности помоћи цивилним органима,
- развој способности и капацитета за извођење медицинске евакуације (у даљем тексту: MEDEVAC) ваздушним путем и активности трагања и спашавања (у даљем тексту: SAR),
- развој и унапређење посебних способности за учешће у UN, NATO и EU вођеним операцијама,
- развој способности за препознавање и одговор на савремене безбједносне изазове, ризике и пријетње, укључујући способности за учешће у управљању кризама и планирању за ванредне ситуације, имајући у виду актуелну праксу UN, NATO и EU у области управљања кризама,
- реализацију заједничке војне обуке са EUFOR,
- улогу земље домаћина за међународне вјежбе и конференције,
- дефинисање потреба за међународно спонзорисаном обуком,
- обуку припадника институција одбране из етике, професионализма, изградње интегритета и борбе против корупције, стандарда, права и обавеза понашања лица у одбрамбеном сектору,
- интензивирање учења страних језика, тежишно енглеског, са акцентом на персонал за учешће у операцијама подршке миру,
- обуку у кориштењу информационих технологија,
- едукацију и обуку специјалиста за односе са јавношћу,
- до краја 2023. године сагледати могућност и потребе за декларисањем нових јединица/способности у складу са прописаним процедурама по OCC E&F програму у Оружаним снагама БиХ. Уколико надлежне институције БиХ донесу одлуку о декларисању нових јединица/способности са процесом отпочети у I кварталу 2024. године, а оцјењивање на OCC E&F - Самооцјењивање нивоу 1 (SEL 1) (интероперабилност) реализовати у IV кварталу 2024. године.

Систем обуке и школовања Оружаних снага БиХ треба укључивати: идентификовање дефицитарних специјалности, институционализацију едукације и интензивирање занављања кадрова; примјену НАТО стандарда у планирању и извођењу обуке и школовања; прикупљање и имплементацију научених лекција; кориштење симулацијских технологија; модернизацију и унапређење властитих капацитета за обуку. Планирање и извођење обуке треба да осигура потребне способности појединаца и јединица за учествовање у операцијама у земљи и ван земље. Обука мора бити функционална и прилагођена садашњим и будућим изазовима, мисијама и задацима Оружаних снага БиХ и система одбране у цјелини, те усмјерена на достизање стандарда интероперабилности ради извршавања мисије и задатака у оквиру система колективне безбједности.

Помоћ цивилним органима и цивилно-војна сарадња

У циљу извршења законског задатка пружања помоћи цивилним органима у реаговању на природне и друге несреће, као и доприноса у изградњи стабилног и безбједног окружења и другим активностима подршке цивилним органима у складу са законом, обезбједити:

- ефикасну помоћ Оружаних снага БиХ цивилним органима у реаговању на природне и друге несреће, укључујући помоћ у MEDEVAC, SAR, деминирању и уништавању НУС/EOD и борби против тероризма,
- развој способности, спремности и капацитета Оружаних снага БиХ за одговор на цивилне кризне ситуације у којима су угрожени животи и здравље људи, материјална добра и околиш, при чему посебан акценат дати на развој способности Оружаних снага БиХ за извођење заједничких операција а потом и мултинационалних операција,
- јачање сарадње са Министарством безбједности БиХ везано за координацију активности у несрећама, укључујући кориштење Система командовања инцидентима слједеће генерације (NICS), опремање потребним материјално-техничким средствима (у даљем тексту: МТС) за кориштење NICS система и сарадњу са EADRCC,
- опремање Оружаних снага БиХ средствима за пружање помоћи цивилним органима, укључујући беспилотне летјелице за обезбјеђење пријеноса слике из ваздушног простора у реалном времену,
- унапређење доприноса Оружаних снага БиХ у противминским акцијама у БиХ у складу са Стратегијом противминског дјеловања Оружаних снага БиХ, те унапређење обуке и сарадње у хуманитарном деминирању, посебно на регионалном нивоу,
- уређење области пружања војне помоћи цивилним органима и цивилно-војне сарадње документима система одбране са циљем унапређења система координације, војних аспеката управљања кризним ситуацијама и цивилне подршке војним операцијама,
- разматрање могућности контролисаног стављања на располагање одговарајућих ресурса и капацитета Оружаних снага за потребе цивилних органа у складу са законом,
- имплементацију Стратегије БиХ за превенцију и борбу против тероризма, укључујући доградњу Плана цивилно-војне сарадње у одговору на тероризам, те имплементацију Стратегије за контролу SALW у БиХ.

Операције колективне безбједности

Оружане снаге БиХ су једна од најзначајнијих институција БиХ за пружање доприноса глобалној безбједности и с тим у вези важан инструмент испуњавања циљева спољне политике и међународно преузетих обавеза БиХ. У циљу наставка овог доприноса и афирмације Оружаних снага БиХ као инструмента спољне државне политике, обезбједити:

- одобрено учешће војника, подофицира, официра, јединица и контингента Оружаних снага БиХ у UN, NATO и EU операцијама и мисијама,
- да у циљу стварања услова за упућивање персонала/јединица Оружаних снага БиХ у зоне операција у иностранству до 2028. године 40 % од укупног броја кроз имплементацију концепта интероперабилности буде у складу са прописаним стандардима, а provedба истог да буде праћена опремањем персонала/јединица у складу са дефинисаним плановима,

- квалитетну обуку, опремање и ангажовање Баталјонске групе лаке пјешадије (у даљем тексту: INF-L-BNG) у вјежбама унутар и ван БиХ с циљем одржавања борбене спремности исте, односно одржавање статуса "COMBAT READY". У складу са плановима обезбједити услове да INF-L-BNG по потреби и одлуци надлежних институција БиХ буде ангажована из OCC E&F базена снага у зоне операција у иностранству почевши од 2023. године. Планирати у 2025. години реоцјењивање INF-L-BNG на OCC E&F - NATO оцјењивање нивоу 2 (у даљем тексту: NEL 2) у циљу продужења важења сертификата "COMBAT READY" који би важио до 2028, само у случају да INF-L-BNG не буде упућена у зоне операција до 2025. године,
- квалитетну обуку, опремање и ангажовање декларисаних јединица вода Војне полиције и вода EOD у вјежбама унутар и ван БиХ с циљем одржавања борбене спремности истих, односно одржавање статуса "COMBAT READY". У складу са плановима обезбједити услове да се исте по потреби и одлуци надлежних институција БиХ ангажују из OCC E&F базена снага у зоне операција у иностранству, а почевши од 2024. године и евентуално ангажовање у NATO Снагама за одговор (NRF). Такође, 2025. године планирати реоцјењивање истих на OCC E&F - NEL 2 нивоу у циљу продужења важења сертификата "COMBAT READY" који би важио до 2028, само у случају да исте не буде упућене у зоне операција до 2025. године,
- разматрање могућности додатног упућивања опремљених и обучених припадника и јединица Оружаних снага БиХ у операције подршке миру и друге међународно одобрене активности колективне безбједности под окриљем UN, NATO и EU.

Међународна сарадња и међународне обавезе

У сврху унапређења циљева спољне политике БиХ, испуњавања међународних обавеза БиХ из области одбране и афирмисања Оружаних снага БиХ као инструмента спољне државне политике, у области међународне одбрамбене сарадње обезбједити:

- одржавање постојећег и проширење војно-дипломатског и војног представљања БиХ у међународним безбједносним и одбрамбеним организацијама и другим државама,
- континуирано испуњавање међународних обавеза БиХ у области одбране у складу са резолуцијама Савјета безбједности UN, војнополитичким документима OSCE и преузетим обавезама у оквиру NATO и EU интеграцијског процеса БиХ,
- планирање и учешће Оружаних снага БиХ у међународним и војним вјежбама у иностранству, укључујући организовање међународних војних вјежби и обуке у БиХ користећи капацитете Центра за обуку за операције подршке миру (PSOTC) и друге капацитете Оружаних снага БиХ,
- јачање учешћа у раду међународних, мултинационалних, регионалних и иностраних безбједносних и одбрамбених организација и структура,
- јачање регионалне сарадње кроз учешће у регионалним иницијативама и форумима, посебно са сусједним земљама,
- планирање и извршење пасивних квота у БиХ и активних квота у иностранству у оквиру активности провођења инспекцијског режима, режима провјере и посматрачких летова у складу са одредбама Споразума о субрегионалној контроли наоружања, Бечког документа 2011 и Уговора о отвореном небу,
- провођење обавеза из области контроле наоружања, мјера за изградњу повјерења и безбједности и спријечавања ширења оружја за масовно уништавање,
- разматрање понуда за помоћ и донације у оквиру билатералне и мултилатералне сарадње и предлагање прихватања понуда према приоритетима институција одбране,
- интензивирање постојеће и проширење одбрамбене сарадње са међународним безбједносним и одбрамбеним организацијама и партнерским државама у свим областима од значаја за одбрамбени систем БиХ,
- јачање сарадње са партнерским државама, међународним организацијама и институцијама у области Изградње интегритета (BI), превенције и борбе против корупције (Центар за изградњу интегритета у одбрамбеном сектору из Осла, OSCE, NATO, EUFOR, UNDP, Транспаренцу Интернационал итд.).

Логистика

У циљу обезбјеђења редовног функционисања институција одбране, те правовременог и ефикасног извршења законских задатака и додијелених мисија, наставити развијати и унапређивати систем логистичке подршке. С тим у вези, обезбједити:

- непрекидност функционисања опште логистичке подршке, планирања логистичких потреба и додјеле потребних ресурса командама и јединицама Оружаних снага БиХ,
- побољшање система управљања залихама и ланцем снабдијевања правовременим извјештавањем, планирањем попуне МТС и стављањем у функцију властитих капацитета,
- одржавање и ремонт борбене, неборбене и ваздухопловне технике и побољшање система одржавања МТС приоритетно стављањем у функцију властитих капацитета,
- текуће и инвестиционо одржавање објеката и инфраструктуре,
- потпуну реализацију јавних набавки кроз правовремену израду Плана јавних набавки, тендерске документације и техничких услова, правовремено покретање набавки, унапређење уговарања, те континуирану анализу набавки и по потреби измјене Плана јавних набавки,
- приоритетну набавку средстава класе I, класе II и енергената за загријавање,
- унапређење система јавних набавки ангажовањем тактичко-техничких носиоца у процесу планирања, а посебно у набавци: средстава класе V неопходних за попуну и формирање борбених комплекта, индивидуалне и специјалистичке опреме, те услуга одржавања комплексних система борбене и неборбене технике, МТС, инфраструктуре и објеката,
- имплементацију и унапређење пројекта за побољшање извршења Плана јавних набавки: примјена модула планирања логистичких потреба и модула набавке и уговарања, Логистички информацијски систем (LogIS), кодификација и додјела националног номенклатурног броја МТС укључујући тактичко-техничке услове, те други пројекти,
- имплементацију пројекта модернизације Оружаних снага БиХ, занављање и набавку наоружања, војне опреме и МТС у складу са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ и захтјевима НАТО интероперабилности, кроз планирање и реализацију набавки на годишњем, средњорочном и вишегодишњем нивоу,
- имплементацију пројекта везано за: набавку нових и унапређење оперативности постојећих моторних возила; набавку нових, модернизацију и ремонт постојећих хеликоптера; набавку стационарних и мобилних система за С4; набавку система и опреме за надзор и заштиту ваздушног простора; набавку опреме и средстава за трагање и спасавање, атомско-биолошко-хемијску-одбрану (АБХО), деминирање и уништавање НУС/ЕОД, пружање медицинске подршке и MEDEVAC,
- предају неперспективне непокретне војне имовине и непотребне остале покретне имовине цивилним структурама, укњижавање перспективне непокретне војне имовине на БиХ, инфраструктурно уређење перспективних локација и дисколацију МТС на исте, те рјешавање вишкова НМиМЕС, вишкова опреме и застарјелих нерентабилних средстава,
- израду и имплементацију Студије развоја свих перспективних локација у складу са новом организацијом и размештајем Оружаних снага БиХ и Плана развоја, модернизације и управљања инфраструктуром, укључујући развој инфраструктурних стандарда и пројекта,
- дефинисање оквира и временске динамике успостављања стратешких, оперативних и тактичких резерви институција одбране,
- израду листе роба, услуга и радова који су изузети из Закона о јавним набавкама,
- унапређење контроле квалитета роба, услуга и радова за потребе институција одбране,
- унапређење безбједности складиштења НМиМЕС у складу са НАТО стандардима,
- унапређење медицинске подршке и санитетско-ветеринарске заштите у Оружаним снагама БиХ, спријечавање ширења ЦОВИД-19 и учешће у Балканским медицинским снагама (BMTF),
- развој НАТО система стандардизације, кодификације и контроле квалитета,
- дефинисање потреба међународне помоћи, посебно кроз програм помоћи Сједињених Америчких Држава Инострана војна продаја (FMS), те прихватање одобрене иностране војне помоћи и донација и њихово усмјеравање према приоритетима институција одбране.

Финансије и буџет

Успјешна реализација одбрамбених активности захтијева адекватно и правовремено финансирање. У циљу достизања стабилног финансирања институција одбране, а имајући у виду ограничења у додјели средстава за потребе одбране, обезбједити:

- прилагођавање буџета одбране расположивим средствима равнајући се фискалним ограничењима и економским могућностима, те креирање финансирања одбране на дужи период,
- реализацију одобреног буџета одбране према планираној динамици, израду потребних оперативних планова и програмско праћење извршења буџета,
- финансијску транспарентности у области одбране,
- благовремену припрему програма финансирања, развијање трогодишњег оквира расхода и израду буџетског захтјева,
- успостављање листе приоритета финансирања у складу са програмским приоритетима, међународним обавезама БиХ из области одбране и НАТО интеграцијским процесом БиХ,
- стабилно буџетирање кроз СППБИ и поуздану финансијску процјену за период од пет година,
- постепено повећање буџета одбране са потенцијалном стопом раста бруто друштвеног производа (у даљем тексту: БДП) и према могућностима достизање жељеног циља финансијских издвајања за одбрану у износу од 2% БДП, у складу са препорукама НАТО,
- постепено смањење, према могућностима, удјела персоналних трошкова у буџету одбране на годишњем нивоу за 3,5% - 4,5% и пропорционално повећање удјела средстава у структури буџета одбране за оперативне трошкове, развојне пројекте, опремање и модернизацију,
- достизање, према могућностима, слједеће орјентационе структуре буџета одбране за 2024. годину: персонални трошкови 80%, оперативни трошкови 15%, развојни пројекти, опремање и модернизација 5%,
- достизање, према могућностима, слједеће орјентационе структуре буџета одбране у периоду до 2026. године: персонални трошкови 70%; оперативни трошкови 20%; развојни пројекти, опремање и модернизација 10%,
- достизање, према могућностима, слједећег жељеног циља структуре буџета одбране: око 65% за персоналне трошкове, око 20% за оперативне трошкове и око 15% за развојне пројекте, опремање и модернизацију,
- оперативност финансијских средстава, према могућностима, за вишегодишње пројекте капиталних улагања у области одбране, укључујући могућност кориштења неутрошених финансијских средстава из буџета одбране за ову намјену, као и финансијске донације,
- израду, усклађивање и имплементацију докумената из области материјално-финансијског пословања, дефинисања потреба, књиговодства и евиденције, имплементације и одржавања софтвера и хардверске подршке за обрачун плаћа и накнада,
- унапређење система интерне контроле у институцијама одбране кроз израду Студије ризика и управљања ризицима и Стратешког плана за период од 3 године.

Одбрамбено планирање

Достизање пуне функционалности и оперативности свих елемената одбрамбеног система захтијева успоставу ефикасног Система одбрамбеног планирања. У циљу даљег уређења наведене области обезбједити:

- ажурирање постојећих и израду нових докумената Система одбрамбеног планирања усмјерених на развој одбрамбених способности и спремности институција одбране,
- континуирану имплементацију, праћење и ревизију садржаја докумената и програмско-планских активности,
- интеграцију PARP процјене у Систем одбрамбеног планирања као механизма за израду и ажурирање докумената Система одбрамбеног планирања,
- даљи развој СППБИ са циљем достизања функционалног НАТО компатибилног процеса одбрамбеног планирања,

- транспарентно планирање и буџетирање одбране и адекватну координацију између институција БиХ укључених у процес планирања,
- унапређење краткорочног и средњорочног стратешког планирања у циљу јачања капацитета одбрамбених институција у области управљања финансијама и повезивања фазе планирања и програмирања у СППБИ.

ПОГЛАВЉЕ VI. ПРИОРИТЕТИ ФИНАНСИРАЊА

Пројекције и трендови у оквиру ДОБ не предвиђају суштинско повећање буџета одбране, при чему ће у најповољнијем односу структура буџета за 2024. годину укључивати финансијска издвајања од око 80% за персоналне трошкове, 15% за оперативне трошкове и 5% за развојне пројекте, опремање и модернизацију. Имајући у виду наведено, за реализацију развојних пројеката, опремање и модернизацију неопходно је обезбједити додатна финансијска средства, укључујући подузимање активности на омогућавању кориштења неутрошених финансијских средства из буџета одбране за ове потребе.

У условима недовољног буџетирања одбране, процес одбрамбеног планирања треба бити усмјерен на кључне приоритете како би се остварили државни циљеви у области одбране. С тим у вези, у тренутним околностима недовољног финансирања одбране, приликом планирања активности и трошкова за њихову реализацију неопходно је приоритете финансирања класификовати и планирати према следећим приоритетима:

Приоритет 1. Обавезни трошкови

Ови трошкови морају бити обавезно у цјелости планирани и буџетски подржани ради обезбјеђења основног функционисања одбрамбеног система БиХ:

- плате, доприноси и накнаде за одобрено бројно стање према Инструкцији за припрему буџетског захтјева,
- измирење фиксних и режијских трошкова и услуга,
- основно снабдијевање (прехрамбени артикли, униформе, гориво, мазиво и друго снабдијевање неопходно за основно функционисање),
- основно и приоритетно опремање (опрема неопходна за извршење мисија у иностранству, деминирање и друго опремање неопходно за основно функционисање),
- основно одржавање (одржавање средстава, опреме, објеката, инфраструктуре, технике и друго одржавање неопходно за основно функционисање),
- извршење законских задатака и обука Оружаних снага БиХ,
- опремање у складу са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ.

Приоритет 2. Функционални трошкови

Ове трошкове потребно је обавезно буџетски планирати ради обезбјеђења потпуног функционисања одбрамбеног система БиХ заснованог на постојећим законским и другим обавезама, при чему њихова реализација зависи од одобреног буџета одбране:

- опремање у складу са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ,
- остало опремање, одржавање, изградња и набавка, укључујући набавку недостајућих средстава класе В за попуну и формирање борбених комплета,
- школовање и усавршавање,
- развој нових способности и подизање нивоа спремности ради испуњавања ПГ,
- испуњавање међународно преузетих обавеза БиХ и обавеза у оквиру НАТО и ЕУ интеграцијског процеса,
- пружање помоћи цивилним органима,
- војно представљање БиХ и развој међународне сарадње,
- рјешавање вишкова НМиМЕС и војне опреме Оружаних снага БиХ,
- развој информационих система,
- редукција и консолидација локација Оружаних снага БиХ,
- задовољавање вјерских потреба,
- јачање интегритета припадника институција одбране и борба против корупције,
- медијска презентација и афирмисање одбрамбеног система БиХ,
- трошкови функционисања пуковског система Оружних снага БиХ,
- транзиција и збрињавање персонала,

- заштита менталног здравља,
- имплементација закључака Конференције WПС ЦХОД Нетворк.

Приоритет 3. Развојни трошкови

Ове трошкове обавезно је планирати кроз вишегодишње развојне пројекте у области одбране ради достизања потребне ефикасности и спремности одбрамбеног система БиХ:

- опремање у складу са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ,
- развој нових способности и подизање нивоа спремности Оружаних снага БиХ,
- стандардизација и модернизација наоружања и војне опреме,
- модернизација објеката, инфраструктуре и технике,
- увођење резервног састава Оружаних снага БиХ.

Приликом израде годишњег буџета одбране, у тренутним неповољним околностима финансирања, обезбједити сљедећу орјентациону структуру финансирања буџетских програма:

- програм „Војна одбрана” око 91,5%,
- програм „Операције колективне безбједности” око 2 %,
- програм „Међународна сарадња” око 1,5%,
- програм „Администрација” око 5%.

ПОГЛАВЉЕ VII. ЗАКЉУЧАК

Процес одбрамбеног планирања треба обезбједити извршавање законских обавеза институција одбране, испуњавање државних циљева и опредјељења из области безбједности, одбране и спољне политике, те стални развој способности и спремности институција одбране који одговарају потребама, могућностима и војно-политичком окружењу БиХ.

С тим у вези, неопходан је наставак развојног процеса како би институције одбране БиХ и њихов најважнији оперативни дио, Оружане снаге БиХ, биле приуштивне, релевантне и дјелотворне компоненте безбједносне, одбрамбене и спољне политике БиХ и подржале савремене интеграцијске процесе БиХ.

Успјешно функционисање институција одбране и успјешне војне операције захтијевају ефикасну организацију и вођење, адекватно финансирање, правовремено и оптимално планирање, те правовремену додјелу потребних ресурса. Стога се као стални задатак намеће потреба одржавања и даљег развоја капацитета институција одбране, тежишно развој модерних НАТО интероперабилних и компатибилних Оружаних снага БиХ које су обучене, опремљене, способне, спремне и мотивиране да извршавају законске задатке и испуне утврђене државне циљеве.

Имајући у виду наведено, тежишни задаци институција одбране у наредном периоду су:

1. Правовремено, потпуно и ефикасно извршење законских задатака и надлежности, програмско-планских активности и других послова из области обезбјеђења одбране државе,
2. Даљи развој способности, спремности и капацитета Оружаних снага БиХ и провођење реформских активности кроз имплементацију документа Преглед одбране са Планом развоја и модернизације Оружаних снага БиХ и документа Програм реформи БиХ,
3. Реализација одбрамбених активности:
 - развој способности Оружаних снага БиХ кроз систем обуке, едукације и доктрине употребе снага, планирање и извођење обуке Оружаних снага БиХ, јачање властитих капацитета за обуку и достизање НАТО интероперабилности и компатибилности Оружаних снага БиХ,
 - професионални развој и стручно-специјалистичко усавршавање припадника институција одбране,
 - развој и унапређење способности за размјестивост Оружаних снага БиХ, ефикасну команду и контролу и одговарајуће капацитете за подршку операцијама,
 - развој способности за учешће у управљању кризама и планирању за ванредне ситуације,
 - војнообавјештајна и безбједносна подршка извршењу задатака и мисија Оружаних снага БиХ и сигурносна сарадња са комплементарним институцијама у БиХ,
 - учешће у интересорним активностима сарадње у области безбједности и одбране,

4. Даљи развој ефикасног, функционалног и оперативног одбрамбеног система:
 - обезбјеђење потребног финансирања институција одбране, унапређење планирања и извршења буџета одбране, те даљи развој СППБИ, Система одбрамбеног планирања и Система управљања одбрамбеним ресурсима,
 - јачање логистичких аспеката одбрамбеног система са тежиштем на унапређењу система јавних набавки, непрекидности опште логистичке подршке, извршењу приоритетних набавки, модернизацији наоружања и опреме, те унапређењу текућег и инвестиционог одржавања МТС, објеката и инфраструктуре,
 - имплементација и даља израда нормативних, концептуалних, доктринарних, планских и аналитичко-извјештајних докумената система одбране,
 - занављање персонала, посебно кадрова недостајућих специјалности и профила, унапређење система управљања персоналом и развој и имплементација система селекције, пријема и обуке војника, подофицира и официра Оружаних снага БиХ,
 - медијска афирмација одбрамбеног система и институција одбране,
 - јачање транспарентности, одговорност у раду и интегритета припадника институција одбране, превенција и борба против корупције,
5. Пружање војне помоћи и развој оперативних способности Оружаних снага БиХ за помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге несреће, провођење противминских акција и акција уништавања НУС/EOD, те даљи развој цивилно-војне сарадње,
6. Учесће Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру и операцијама колективне безбједности под окриљем UN, NATO и EU, те учешће у раду војних мултинационалних штабова и међународних структура колективне одбране,
7. Испуњавање међународних обавеза БиХ у области одбране, провођење активности у оквиру NATO и EU интеграционог процеса БиХ и висок ниво сарадње са UN, NATO, OSCE и EU те NATO Штабом у Сарајеву и EUFOR,
8. Рјешавање вишкова НМиМЕС, неперспективне непокретне војне имовине и непотребне остале покретне имовине, уређење перспективних локација и дислокација МТС на исте, те унапређење безбједности складишта наоружања и војне опреме у складу са NATO стандардима,
9. Јачање билатералне и регионалне одбрамбене сарадње и сарадње са међународним одбрамбеним и безбједносним организацијама.

Институције одбране не смију дозволити неуспјех у процесу прилагођавања своје структуре и способности државним потребама и захтјевима савременог окружења. Наведено посебно долази до изражаја у условима недовољног буџета одбране што захтијева рационалну употребу расположивих ресурса како би се подржала реализација приоритетних одбрамбених активности. С тим у вези, плански развој одбрамбених капацитета захтијева повећање годишњег буџета одбране и одобрење додатних финансијских средстава за реализацију вишегодишњих развојних пројеката у области одбране. У том правцу, неопходно је да институције одбране учине додатне напоре у сарадњи са надлежним институцијама БиХ.

Институције одбране ће документима Система одбрамбеног планирања детаљно разрадити дефинисане приоритете из Смјерница. За све приоритете дефинисаће начин и динамику реализације, те потребна финансијска средства која ће у складу са потребама и могућностима адекватно образложити и планирати за потребе израде буџета одбране. Поред дефинисаних приоритета, институције одбране ће у наредном периоду реализовати и друге активности из надлежности у складу са конкретним околностима војно-политичког окружења, захтјевима колективних система одбране и властитим потребама и могућностима. На крају буџетске године, приоритете из Смјерница користити за оцјењивање извршења буџета одбране.

Број: 06-03-8-2390-15/22
Сарајево, 04.01.2023. године

МИНИСТАР

Др Сифет Поцић

Преглед скраћеница

АБХО - Атомско-биолошко-хемијска одбрана

ANP (Annual National Programme) - Годишњи национални програм

ASDE (Air Situation Data Exchange) - Размјена података о ситуацији у ваздушном простору

ASM (Airsapace Management) - Управљање ваздушним простором

БДП - Бруто друштвени производ

BI (Building integrity) - NATO Програм Изградње интегритета

БиХ - Босна и Херцеговина

BMTF (Balkan Medical Task Force) - Балканске медицинске снаге

C4 (Command, Control, Communications and Computers) - Командовање, контрола, комуникације и компјутери

CFSP (Common Foreign and Security Policy) - Заједничка вањска и безбједносна политика EU

ЦОВИД-19 - Корона вирус

CSDP (Common Security and Defence Policy) - Заједничка безбједносна и одбрамбена политика EU

Cyber - простор компјутерске и информатичке технологије и комуникације

DEEP (Defence Education Enhancement Program) - NATO Програм унапређења едукације у одбрамбеном сектору

DCB (Defence Capacity Builnding) - NATO Програм Изградње одбрамбених капацитета

ДОБ - Документ оквирног буџета

EADRCC (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre) - Евроатлантски центар за координацију одговора на катастрофе

EU (European Union) - Европска унија

EUFOR (European Union Force in Bosnia and Herzegovina) - Војне снаге EU у БиХ у оквиру операције „ALTHEA”

FMS (Foreign Military Sales) - Програм помоћи Сједињених Америчких Држава Инострана војна продаја

ID (Intensive Dialogue) - Интензивирани дијалог

INF-L-BnG (Light Infantry Battalion Group) - Батаљонска група лаке пјешадије

Институције одбране - Министарство одбране БиХ и Оружане снаге БиХ

IPCP (Individual Partnership and Cooperation Programme) - Индивидуални партнерски програм сарадње

ISTAR (Intelligence, surveillance, target acquisition, and reconnaissance) - Систем за обавјештајни рад, надгледање, одређивање циљева и извиђање

LogIS - Логистички информацијски систем

MAP (Membership Action Plan) - Акциони план за чланство у NATO

MEDEVAC (Medical evacuation) - Медицинска евакуација

MTC - Материјално-техничка средства

NATO (North Atlantic Treaty Organisation) - Организација сјеверноатлантског уговора

NATO/PfP (NATO/Partnership for Peace) - Програм NATO/Партнерство за мир

NEL 2 (NATO Evaluation Level 2) - NATO оцјењивање ниво 2

NICS (Next Generation Incident Command System) - Систем командовања инцидентима следеће генерације

НМиМЕС - Наоружање, муниција и минско-експлозивна средства

NRF (NATO Response Force) - NATO Снаге за одговор

НУС - Неексплодирана убојна средства

НУС/EOD (НУС/Explosive Ordnance Disposal) - Уништавање НУС/одлагање експлозивних средстава

OCC E&F (Operational Capability Concept Evaluation and Feedback) - Концепт оперативних способности, процјена и повратне информације

ОЦК2ИО - Оперативни центар за командовање и контролу у институцијама одбране БиХ

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) - Организација за безбједност и сарадњу у Европи

PARP (Planning and Review Process) - NATO Процес планирања и ревизије

PD (Presentation document) - Презентацијски документ

PESCO (Permanent Structured Cooperation) - EU Стална структурална сарадња у безбједности и одбрани

PG (Partnership Goals) - Партнерски циљеви

PSOTC (Peace Support Operations Training Centre) - Центар за обуку за операције подршке миру

SALW (Small Arms and Light Weapons) - Мало оружје и лако наоружање

SAR (Search and Rescue) - Трагање и спашавање

SEL 1 (Self Evaluation Level 1) - Самооцјењивање ниво 1

СППБИ - Систем планирања, програмирања, буџетирања и извршења

STRATCOM (Strategic communication) - Стратешко комуницирање

UN (United Nations) - Организација Уједињених нација

UNDP (United Nations Development Programme) - UN програм за развој

WPS CHOD Network (Women, Peace & Security Chiefs of Defence Network) - Мрежа начелника штабова „Жене, мир и безбједност”

SMJERNICE ZA OBRAMBENO PLANIRANJE

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE	1
1. Svrha.....	1
2. Cilj.....	1
3. Primjenjivost	1
4. Odgovornosti	1
5. Rodna jednakost	1
6. Reference.....	1
POGLAVLJE II. UVOD	3
POGLAVLJE III. VOJNO-POLITIČKI ASPEKTI.....	4
1. Vojno-političko okružnoje i procesi.....	4
2. Ciljevi i opredjeljenja u oblasti obrane	6
2.1. Zakon o obrani Bosne i Hercegovine.....	6
2.2. Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine.....	7
2.3. Odbrambena politika Bosne i Hercegovine	7
2.4. Strategija vanjske politike Bosne i Hercegovine	8
3. Vojna strategija Bosne i Hercegovine.....	8
4. Pregled obrane i Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga Bosne i Hercegovine	9
5. Program reformi Bosne i Hercegovine.....	10
POGLAVLJE IV. VIZIJA, MISIJA, CILJEVI I NAČELA INSTITUCIJA OBRANE	11
1. Vizija i misija institucija obrane.....	11
2. Ciljevi institucija obrane	11
3. Načela djelovanja institucija obrane	12
POGLAVLJE V. PRIORITETI OBRAMBENOG PLANIRANJA	13
Obrana Bosne i Hercegovine	13
Funkcionalne i operativne aktivnosti	14
Reformske aktivnosti	15
NATO i EU	16
Operacije i obuka	17
Pomoć civilnim organima i civilno-vojna suradnja	18
Operacije kolektivne sigurnosti.....	18
Međunarodna suradnja i međunarodne obveze	19
Logistika.....	20
Financije i proračun.....	21
Obrambeno planiranje.....	21
POGLAVLJE VI. PRIORITETI FINANCIRANJA	22
Prioritet 1. Obvezni troškovi	22
Prioritet 2. Funkcionalni troškovi	22
Prioritet 3. Razvojni troškovi	23
POGLAVLJE VII. ZAKLJUČAK	23
Pregled kratica.....	25

Temeljem članka 16., 20. i 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 13., 15. točka a) i 84. Zakona o obrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05), donosim

SMJERNICE ZA OBRAMBENO PLANIRANJE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

1. Svrha

Svrha Smjernica za obrambeno planiranje (u daljem tekstu: Smjernice) je usmjeravanje Sustava obrambenog planiranja u Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: institucije obrane), osiguranje jedinstvenog pristupa procesu obrambenog planiranja, usmjeravanje Sustava planiranja, programiranja, proračuna i izvršenja (u daljem tekstu: SPPBI), ocjenjivanje izvršenja proračuna obrane, te usmjeravanje strateških pravaca razvoja institucija obrane i poboljšanje funkcioniranja obrambenog sustava.

2. Cilj

Cilj Smjernica je definiranje prioriternih obrambenih aktivnosti i općih konceptualnih uputa za planiranje i racionalnu uporabu resursa institucija obrane u periodu 2024.- 2028. godina, radi daljeg razvoja obrambenih sposobnosti i osiguranja efikasnog, financijski, materijalno i operativno podržanog funkcioniranja institucija obrane na kratkoročnoj i srednjoročnoj osnovi.

3. Primjenjivost

Smjernice stupaju na snagu danom donošenja i primjenjuju se u institucijama obrane sukladno operativnom ciklusu Sustava upravljanja obrambenim resursima.

4. Odgovornosti

Za implementiranje Smjernica, u okviru svojih mjerodavnosti, odgovornosti i ovlasti, odgovorni su svi nosioci i sudionici procesa obrambenog planiranja u institucijama obrane. Načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH regulira implementiranje Smjernica u Oružanim snagama BiH.

5. Rodna jednakost

Izrazi koji su u ovim Smjernicama radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminiranja se odnose i na muškarce i na žene.

6. Reference

Referentni dokumenti za razvoj Smjernica su sljedeći propisi i dokumenti Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH) i institucija obrane:

- 1) Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
- 2) Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
- 3) Zakon o deminiranju u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/02),
- 4) Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),

- 5) Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
- 6) Zakon o obrani BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05),
- 7) Zakon o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 i 38/18),
- 8) Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", br. 14/05),
- 9) Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08),
- 10) Zakon o zrakoplovstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 39/09),
- 11) Zakon o javnim nabavama („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 39/14),
- 12) Zakon o zabrani diskriminacije u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16),
- 13) Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 16/03 i 102/09),
- 14) Izjava Predsjedništva BiH o opredjeljenju za priključenje BiH NATO programu Partnerstvo za mir i punopravnom članstvu u NATO savezu, broj: 01-011-250-16/05 od 23.02.2005. godine,
- 15) Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, broj: 01-011-1110-6/06 od 05.07.2006. godine (u daljem tekstu: Odluka) i odluke o izmjenama i dopunama Odluke, broj: 01-011-69-61/08 od 17.01.2008. godine, broj: 01-011-618-6/08 od 18.03.2008. godine, broj: 01-011-1828-21/08 od 29.07.2008. godine, broj: 01-50-1-1067-10/12 od 18.04.2012. godine, broj: 01-50-1-3666-41/12 od 12.12.2012. godine, broj: 01-50-1-2919-20/15 od 02.12.2015. godine, broj: 01-50-1-32-17/16 od 12.01.2016. godine i broj: 01-50-1-3427-10/19 od 20.09.2019. godine,
- 16) Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, broj: 01-50-1-4629-29/16 od 24.11.2016. godine,
- 17) Odluka Predsjedništva BiH o usvajanju dokumenta „Pregled obrane” i „Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH“, broj: 01-50-1-4629-30/16 od 24.11.2016. godine,
- 18) Zaključak Predsjedništva BiH o usvajanju Plana implementiranja dokumenta „Pregled obrane” i Akcijskog plana implementiranja „Plana razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027.”, broj: 01-50-1-374-1/17 od 01.02.2017. godine,
- 19) Zaključak Predsjedništva BiH o pružanju potpore aktiviranju Akcijskog plana za članstvo BiH u NATO, broj: 01-50-1-612-14/17 od 22.02.2017. godine,
- 20) Program reformi BiH 2022 usvojen na 57. redovitoj sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 09.11.2022. godine,
- 21) Sigurnosna politika BiH, broj: 01-011-142-35-1/06 od 08.02.2006. godine,
- 22) Odbrambena politika BiH, broj: 01-011-2978-51/08 od 26.11.2008. godine,
- 23) Strategija vanjske politike BiH 2018.- 2023., broj: 01-50-1-936-27-1/18 od 13.03.2018. godine,
- 24) Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe obrane od 27.03.2008. godine,
- 25) Odluka Vijeća ministara BiH o usvajanju strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH 2018.-2022. ("Službeni glasnik BiH", br. 85/18),
- 26) Strategija protuminskog djelovanja BiH 2018.-2025. („Službeni glasnik BiH“, br.70/19),
- 27) Upute Stranama Zapovijednika EUFOR, Izmjena 25 od 01.06.2008. godine,
- 28) Koncept i procedure Sustava planiranja, programiranja, proračuna i izvršenja, broj: 12-16-1-5836/08 od 21.10.2008. godine,
- 29) Politika upravljanja obrambenim resursima, broj: 12-03-8-6698/08 od 11.12.2008. godine,
- 30) Politika obrambenog planiranja, broj: 06-03-3-728/09 od 16.01.2009. godine,
- 31) Vojna strategija BiH (odobrena Naredbom ministra obrane, broj: 06-02-3-1962-1/16 od 26.04.2016. godine),
- 32) Plan implementiranja „Pregleda obrane”, broj: 06-03-8-2436-247/09 od 31.01.2017. godine,

- 33) Akcijski plan implementiranja „Plana razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027.”, broj: 06-03-08-2436-248/09 od 31.01.2017. godine,
- 34) Doktrina Oružanih snaga BiH (odobrena Odlukom ministra obrane, broj: 06-03-30-2315-4/17 od 13.06.2017. godine),
- 35) Okvirni plan implementiranja dokumenta „Program reformi BiH” iz mjerodavnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH, broj: 06-14-1-19-19/21 od 03.02.2021. godine,
- 36) Smjernice za obrambeno planiranje, broj: 06-03-8-2114-21/21 od 04.01.2022. godine,
- 37) Srednjoročni plan rada Ministarstva obrane BiH za period 2022.-2024. godina, broj: 06-03-1-443-29/21 od 12.10.2021. godine,
- 38) dokumenti u okviru suradnje BiH sa Organizacijom sjevernoatlantskog ugovora (u daljem tekstu: NATO) i u okviru NATO Programa Partnerstvo za mir (u daljem tekstu: NATO/PfP): Prezentacijski dokument (PD), Intenzivirani dijalog sa NATO (ID), Proces planiranja i revizije (u daljem tekstu: PARP), Individualni partnerski program suradnje (IPCP), Prilagođena potpora BiH.

POGLAVLJE II. UVOD

Sustav obrambenog planiranja treba osigurati transformiranje strateških uputstava državnog rukovodstva u obrambene planove i aktivnosti kojima se dodjeljuje i kontrolira uporaba resursa obrane kako bi institucije obrane na efikasan način izvršavale zakonske zadaće, ispunile utvrđene državne ciljeve i opredjeljenja iz oblasti obrane, sigurnosti i vanjske politike, te osigurale stalni razvoj vlastitih obrambenih sposobnosti. S tim u vezi, krajnji rezultat obrambenog planiranja je sveobuhvatan i konzistentan skup dokumenata temeljem kojih institucije obrane planiraju prioritetne aktivnosti na ispunjavanju zakonskih obveza i utvrđenih državnih ciljeva vezanih za oblast obrane. Primarni cilj procesa obrambenog planiranja je izrada i implementiranje glavnih elemenata Sustava obrambenog planiranja, uključujući njihovu dalju razradu i transformiranje u dokumente Sustava obrambenog planiranja kojim se osigurava realiziranje priritetnih aktivnosti unutar obrambenog sustava.

Strateška upute, ciljevi i opredjeljenja državnog rukovodstva iz oblasti obrane utvrđena su Zakonom o obrani BiH i dokumentima Predsjedništva BiH - Sigurnosna politika BiH i Obrambena politika BiH koji čine glavne elemente Sustava obrambenog planiranja. Također, ciljevi i opredjeljenja BiH u oblasti obrane definirani su odlukama, izjavama, zaključcima i drugim dokumentima Predsjedništva BiH.

Zakonom o obrani BiH regulirani su jedinstveni obrambeni sustav BiH, zadaće i ciljevi razvoja Oružanih snaga BiH, mjerodavnosti u obrambenom sustavu i druga pitanja od značaja za funkcioniranje obrambenog sustava i institucija obrane.

Sigurnosna politika BiH je dokument o strateškim interesima i ciljevima koje BiH želi da postigne glede osiguranja mira, sigurnosti i prosperiteta svih njenih građana. Obzirom da je oblast obrane dio sigurnosnog sustava, općesigurnosni ciljevi BiH iz dokumenta Sigurnosna politika BiH predstavljaju i ciljeve iz oblasti obrane.

Obrambena politika BiH definira ciljeve BiH u oblasti obrane, osnovne parametre za funkcioniranje elemenata sustava obrane i viziju razvoja obrambenog sustava BiH. Obrambena politika BiH podržava ostvarivanje zakonskih ciljeva BiH u oblasti obrane, strateških načela i ciljeva definiranih Sigurnosnom politikom BiH, te općih pravaca, prioriteta i smjernica za provedbu vanjske politike BiH. Obzirom da je Obrambena politika BiH, pored strateških načela Sigurnosne politike BiH, zasnovana i na općim pravcima i prioritetima za provedbu vanjske politike BiH, strateška upute državnog rukovodstva iz oblasti obrane uključuju ostvarivanje državnih ciljeva i opredjeljenja definiranih Strategijom vanjske politike BiH. Vanjska politika BiH usmjerena je ka unaprjeđenju i očuvanju trajnog mira, sigurnosti i sveukupnog državnog razvoja, međunarodnog mira i uključivanju BiH u suvremene europske i euroatlantske integracione tokove.

U okviru procesa obrambenog planiranja, Zakon o obrani BiH, Sigurnosna politika BiH i Obrambena politika BiH razrađuju se sljedećim dokumentima, također glavnim elementima Sustava obrambenog planiranja:

- Vojna strategija BiH, koja uspostavlja vojne državne ciljeve na temelju koncepcijskih ciljeva Sigurnosne politike BiH i Obrambene politike BiH, definira način ostvarivanja vojnih ciljeva i identificira ključne sposobnosti Oružanih snaga BiH,
- Smjernice za obrambeno planiranje, koje usmjeravaju planiranje i programiranje ključnih prioriteta i resursa neophodnih za izvršenje zakonskih zadaća i ispunjavanje državnih ciljeva u oblasti obrane,
- Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH, koji kao integralni dio dokumenta Pregled obrane operacionalizira viziju razvoja, moderniziranja i dostizanja potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH sukladno sa Pregledom obrane.

Proces transformiranja glavnih elemenata Sustava obrambenog planiranja u obrambene planove i aktivnosti ostvaruje se u interakciji Sustava obrambenog planiranja i Sustava upravljanja obrambenim resursima, pri čemu je uloga Sustava upravljanja obrambenim resursima osiguranje postupaka kojima se na optimalan način usmjerava i kontrolira uporaba raspoloživih resursa institucija obrane. Interakcija Sustava obrambenog planiranja i Sustava upravljanja obrambenim resursima osigurava se posredstvom SPPBI, kojeg čini skup dokumentiranih procedura koje se koriste kako bi se:

- identificirali obrambeni zahtjevi za potrebe izvršenja zakonskih zadaća, ispunjavanja obrambenih ciljeva i odgovora na izazove, rizike i ugroze,
- prioritetizirala i alocirala financijska sredstva za ispunjavanje obrambenih zahtjeva,
- odobrila potrebna financijska sredstva,
- pratilo, kontroliralo i izvješćivalo o uporabi sredstava i ostvarivanju rezultata.

Rezultati SPPBI su prijedlog Programa obrane koji je temelj za definiranje programskog proračuna obrane za narednu godinu, prijedlog Dokumenta okvirnog proračuna (u daljem tekstu: DOB) za naredne 3 godine i projekcija proračuna obrane za narednih 5 godina. Operativni ciklus Sustava upravljanja obrambenim resursima utvrđuje aktivnosti i vremensku dinamiku cjelokupnog procesa planiranja obrane - od izrade Smjernica za obrambeno planiranje, prijema i obrade instrukcija za pripremu DOB, pripreme smjernica i prijedloga programa obrane, pripreme proračunskog zahtjeva do operacionaliziranja proračuna obrane.

Uz navedeno, proces obrambenog planiranja treba biti temeljen na analizi vojno-političkog okružja, državnim potrebama i mogućnostima i raspoloživim resursima obrane. Također, u proces obrambenog planiranja neophodno je uključiti ispunjavanje obaveza BiH temeljem članstva u Organizaciji Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: UN) i Organizaciji za sigurnost i suradnju u Europi (u daljem tekstu: OSCE), te ispunjavanje obveza BiH u okviru NATO integracijskog procesa i procesa integracije u Europsku uniju (u daljem tekstu: EU).

U cilju razvoja obrambenih sposobnosti i dodjele potrebnih resursa za izvršenje zadaća i ciljeva postavljenih pred institucije obrane, proces obrambenog planiranja zahtijeva adekvatne aktivnosti i financijsku potporu mjerodavnih institucija BiH.

POGLAVLJE III. VOJNO-POLITIČKI ASPEKTI

1. Vojno-političko okružje i procesi

Razmatranje vojno-političkog okružja BiH zahtijeva sveobuhvatno sagledavanje utjecaja brojnih izazova sa kojima se BiH u budućnosti može suočiti i koji se kao takvi mogu reflektirati u oblasti obrane. U tom smislu, sigurnosni izazovi, rizici i ugroze sa kojima se BiH može suočiti moraju se razmatrati u kontekstu zbivanja na globalnoj, regionalnoj i unutrašnjoj razini.

Izbijanjem rata u Ukrajini nastupila je nova dimenzija u međunarodnim i geopolitičkim odnosima. Nasuprot ranijim shvatanjima prema kojima su bitno reducirane mogućnosti nastanka vojnog sukoba na europskom tlu ili globalnog vojnog sukoba, rat u Ukrajini ukazao je na slabosti

postojeće međunarodne sigurnosne arhitekture. Uz ljudska i materijalna stradanja, kao neminovnost ratnih djelovanja, ovaj sukob posljedično je uzrokovao društvenu, političku, gospodarsku i vojnu nestabilnost na širem regionalnom i globalnom planu. U konačnici, kroz nesuglasice između svjetskih vojno-političkih sila, ovaj sukob je uzrokovao poremećaj u međunarodnim odnosima i ugrozu međunarodnom miru. Prevazilaženje ovih poremećaja i ugroza zahtijeva dodatni aktivni doprinos i suradnju svih relevantnih državnih i međunarodnih aktera u nastojanjima održavanja međunarodnog mira i stabilnosti.

Pored navedenog, najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i ugroze na globalnoj razini su: postojanje više ratnih i kriznih žarišta koji su mogući generatori daljnjih kriza i prijetnja međunarodnom miru, dalje zaoštavanje odnosa između svjetskih vojno-političkih sila i utjecaj na međunarodne odnose, nepredvidivi i transnacionalni karakter suvremenih oblika ugrožavanja sigurnosti, međunarodni terorizam, porast etničkog i religijskog ekstremizma i radikalizma, secesionizam, granični nesporazumi, ugroza ljudskih prava, izazivanje migrantskih kriza, jačanje vojnih potencijala, nekontrolirana proizvodnja i prodaja oružja, nelegalna trgovina oružjem, proliferacija oružja za masovno uništenje, trgovina ljudima, osjetljivost i kriminal u prostoru kompjutorske i informacijske tehnologije i komunikacije (u daljem tekstu: *cyber*), jačanje organiziranog kriminala, trgovina narkoticima, korupcija, pranje novca, ovisnost o energetske izvorima, produbljivanje gospodarske krize i siromaštvo, širenje zaraznih bolesti - uključujući pandemiju korona virusa (u daljem tekstu: COVID-19), iscrpljivanje prirodnih resursa, degradiranje životne sredine, klimatske promjene, prirodne i druge nesreće.

Uz neizbježnost reflektiranja globalnih zbivanja na regionalnom planu, najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i ugroze na regionalnoj razini su: organizirani kriminal i korupcija, nedovršeni tranzicijski procesi koji usporavaju gospodarski i društveni razvoj zemalja regije, uporaba teritorije zemalja regije za tranzit oružja, narkotika, migranata, bijelog roblja i druge nelegalne aktivnosti prema zemljama EU, povratak državljana zemalja regije sa stranih ratišta, migrantska kriza, širenje zaraznih bolesti, degradiranje životne sredine, prirodne i druge nesreće.

Najznačajniji sigurnosni izazovi, rizici i ugroze sa kojima se BiH suočava na unutarnjoj razini, uz neizbježnost reflektiranja globalnih i regionalnih zbivanja na BiH, su: zaostali politički animoziteti koji generiraju sigurnosnu, gospodarsku, političku i društvenu nestabilnost, nepotpuno implementiranje Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, retrogradna djelovanja i nacionalizam, sporost tranzicijskih procesa ka modernom demokratskom društvu, korupcija i organizirani kriminal, gospodarska nerazvijenost, nezaštićenost granica, nelegalno posjedovanje i prisustvo viškova naoružanja i streljiva, kontaminiranost teritorija minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima (u daljem tekstu: NUS), povratak državljana BiH sa stranih ratišta, migrantska kriza, širenje zaraznih bolesti, degradiranje životne sredine, prirodne i druge nesreće.

Imajući u vidu da suvremeni sigurnosni izazovi, rizici i ugroze nisu dijeljivi državnim granicama, ta da isti za direktnu posljedicu mogu imati širu društvenu, političku, gospodarsku i vojnu nestabilnost, njihovo prevazilaženje nerijetko nadilazi mogućnosti samostalnog djelovanja pojedinačnih aktera, pogotovo malih, gospodarski i vojno limitiranih država. Stoga je BiH opredjeljena za aktivnu suradnju i suprotstavljanje sigurnosnim izazovima, rizicima i ugrozama u svim pojavnim oblicima. Takvo opredjeljenje iskazano je kroz sudjelovanje Oružanih snaga BiH u operacijama potpore miru, čime BiH daje aktivan doprinos međunarodnom miru i sigurnosti. Također, BiH aktivno sudjeluje u aktivnostima i surađuje sa međunarodnim policijskim, obavještajnim i drugim strukturama.

Sigurnosnu situaciju u BiH karakterizira i prisustvo vojnih snaga EU u BiH (u daljem tekstu: EUFOR) u okviru operacije „ALTHEA” sa mandatom potpore vlastima u BiH u izgradnji stabilnog i sigurnog okružja. S tim u vezi, stvaranje stabilnog i sigurnog okružja i po sticanju uvjeta okončanje operacije „ALTHEA” predstavlja važan sigurnosni cilj BiH i pokazatelj državnih sposobnosti BiH za europske i euroatlantske integracije. Uz navedeno, BiH i zemlje regiona opredjeljene su za dobrosusjedske odnose, mir, stabilnost i prosperitet i u tom cilju aktivno sudjeluju u više zajedničkih regionalnih inicijativa.

BiH nastavlja sa ispunjavanjem uvjeta za pristupanje euroatlantskim i europskim integracijskim procesima. Sukladno odluci Sjevernoatlantskog vijeća NATO da od BiH prihvati podnošenje prvog Godišnjeg nacionalnog programa (u daljem tekstu: ANP) u okviru Akcijskog plana za članstvo u NATO (u daljem tekstu: MAP), Predsjedništvo BiH je po pitanju usvajanja i podnošenja prvog ANP BiH donijelo Odluku o usvajanju dokumenta Program reformi BiH koji je u prosincu 2019. godine podnešen u sjedište NATO u Briselu i koji je prihvaćen od strane političkog komiteta NATO uz očekivanje njegove implementiranja. U studenom 2022. godine, Vijeće ministara BiH je usvojilo Program reformi BiH 2021 i Program reformi BiH 2022 čime je osiguran kontinuitet podnošenja ovog dokumenta u sjedište NATO. U cilju jačanja otpornosti BiH u svijetlu izmijenjenog sigurnosnog okružja u Europi, kao i potpore miru, stabilnosti i reformskim procesima u BiH, NATO je u lipnju 2022. godine odobrio set mjera potpore BiH formaliziranih u dokumentu Prilagođena potpora BiH.

Glede EU integracijskog procesa, BiH je u lipnju 2022. godine ponovila zahtjev za dodjelu kandidatskog statusa za pristupanje u EU. U listopadu 2022. godine Evropska komisija je dala preporuku a Evropsko vijeće je u prosincu iste godine dodijelilo kandidatski status BiH za pristupanje u EU. Time je EU potvrdila da je BiH kredibilan i perspektivan partner koji je ostvario određenu razinu političke, gospodarske i pravne stabilnosti i koji kao takav teži da postane punopravan član EU. Dodijeljeni kandidatski status podrazumijeva obvezu BiH glede ispunjavanja 14 prioriteta iz mišljenja Europske komisije o zahtjevu BiH za pristupanje u EU, te obvezu ispunjavanja drugih kriterija i reformi iz ključnih oblasti od značaja za pristupanje u EU. U okviru EU integracijskog procesa, BiH je opredjeljena za integriranje u obrambene strukture EU i prihvatanje mehanizama i ispunjavanje ciljeva Zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU (u daljem tekstu: CFSP) i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU (u daljem tekstu: CSDP). Također, BiH kontinuirano ispunjava obveze temeljem članstva u UN i OSCE.

Iako se u trenutnim okolnostima sigurnosnog okružja ne uočava namjera uporabe vojne sile protiv suvereniteta i teritorijalnog integriteta BiH, prosudbe sigurnosnih kretanja ukazuju da BiH može biti suočena sa brojnim asimetričnim izazovima, rizicima i ugrozama, što nameće potrebu daljeg prilagođavanja i razvoja državnih obrambenih sposobnosti.

2. Ciljevi i opredjeljenja BiH u oblasti obrane

2.1. Zakon o obrani BiH

Sukladno Zakonu o obrani BiH, država BiH organizira, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga BiH sa ciljem:

- osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- unaprjeđenja ciljeva vanjske politike BiH,
- ispunjavanja međunarodnih obaveza BiH,
- zaštite državljana BiH.

Istim zakonom, utvrđene su sljedeće zadaće Oružanih snaga BiH:

- sudjelovanje u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za potporu miru i samoobrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
- pružanje vojne obrane BiH i njenim državljanima u slučaju napada,
- pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- protuminsko djelovanje u BiH,
- ispunjenje međunarodnih obaveza BiH.

Zakonom o obrani BiH utvrđena je obveza svih subjekata obrane da u okviru svojih mjerodavnosti provedu potrebne aktivnosti za prijem BiH u članstvo NATO.

2.2. Sigurnosna politika BiH

Općesigurnosni ciljevi BiH iz Sigurnosne politike BiH, te time ciljevi i opredjeljenja iz oblasti obrane kao dijela sigurnosnog sustava, su:

- zaštita suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- uspostavljanje i razvoj institucija sustava sigurnosti koje će biti sposobne da odgovore na sve rizike i ugroze osnovnim vrijednostima i interesima BiH,
- razvijanje i učvršćivanje opće sigurnosti i unutarnje stabilnosti BiH,
- provedba Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH,
- aktivno sudjelovanje u izgradnji kolektivne sigurnosti putem pristupanja međunarodnim sigurnosnim konvencijama, europskim i euroatlantskim sigurnosnim strukturama,
- promoviranje aktivne uloge BiH u međunarodnim organizacijama čiji je član, kao i uključivanje u regionalne, europske i euroatlantske političke, gospodarske, vojne i druge integracione procese i organizacije, a naročito u EU i NATO,
- jačanje civilnog zapovijedanja i nadzora nad Oružanim snagama BiH, parlamentarnog nadzora i transparentnosti u obrambenim poslovima, sukladno standardima razvijenih demokratskih zemalja,
- demokratizacija BiH kroz prihvatanje i primjenu standarda suvremenog svijeta, kao i osposobljavanjem i efikasnim funkcioniranjem institucija vlasti na svim razinama,
- jednakopravnost naroda i građana, poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda,
- socijalna sigurnost i jednak pristup građana svim socijalnim pravima,
- borba protiv terorizma, organiziranog kriminala, trgovine ljudima i korupcije,
- tranzicija cjelokupnog društva u pravcu izgradnje modernog demokratskog društva temeljenog na vladavini prava, tržišnom gospodarstvu, gospodarskom i ukupnom prosperitetu,
- unaprjeđenje suradnje i svestranih odnosa sa zemljama regiona Jugoistočne Europe, posebice sa susjednim zemljama,
- zaštita čovjekove okoline.

2.3. Odbrambena politika BiH

Sukladno Obrambenoj politici BiH, ciljevi BiH u oblasti obrane podržavaju ostvarivanje općesigurnosnih ciljeva definiranih Sigurnosnom politikom BiH i prioriteta vanjske politike BiH.

Opredjeljenja BiH u oblasti obrane sukladno Obrambenoj politici BiH su:

- razvoj sustava obrane i priuštivih oružanih snaga koji će biti sposobni da izvršavaju zakonom definirane zadaće, da odgovore na sigurnosne ugroze vojne prirode i koji podržavaju trajni mir, sigurnost, stabilnost i sveukupni društveni razvoj,
- dosljedna provedba Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH,
- poštivanje nepovredivosti granica i rješavanje otvorenih međunarodnih pitanja i kriza konstruktivnim dijalogom, bez ugroza ili uporabe sile protiv teritorijalnog integriteta ili političke neovisnosti bilo koje zemlje,
- uključivanje u europske i euroatlantske sigurnosne i druge integracione tokove,
- prihvatanje koncepta kolektivne sigurnosti, kao temelja svog dugoročnog obrambenog opredjeljenja,
- aktivan doprinos kolektivnoj sigurnosti na globalnom planu putem sudjelovanja u međunarodnim mirovnim misijama, sukladno potrebama međunarodne zajednice i vlastitim ljudskim i materijalno-tehničkim resursima,
- ispunjavanje ciljeva NATO/PfP, kao prvom koraku ka punopravnom članstvu i uključivanju svojih oružanih snaga u strukturu NATO,
- postupno integriranje u sve strukture EU, uz prihvatanje odredaba i mehanizama iz CFSP i Europske sigurnosne i obrambene politike koja je transformirana u CSDP,

- puna suradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Hagu, odnosno njegovim pravnim nasljednikom Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za krivične sudove,
- demokratski, parlamentarni i civilni nadzor nad oružanim snagama i transparentnost u svim aspektima obrane,
- ispunjavanje obveza iz Kodeksa ponašanja EU glede izvoza oružja, te poštivanje međunarodnih sporazuma i ugovora o neširenju oružja za masovno uništenje,
- puno implementiranje Programa akcije UN za prevenciju, borbu i iskorjenjivanje nelegalne trgovine malim oružjem i lakim naoružanjem (u daljem tekstu: SALW), dokumenta OSCE o SALW, kao i Regionalnog plana implementiranja borbe protiv širenja SALW Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Europu.

2.4. Strategija vanjske politike BiH

Strategijom vanjske politike BiH 2018.- 2023. utvrđeni su sljedeći aspekti vanjske politike BiH od značaja za odbranu:

- stubovi-strateški pravci djelovanja vanjske politike BiH su: sigurnost i stabilnost; gospodarski prosperitet; zaštita interesa državljana BiH u inozemstvu i međunarodnopravna suradnja; promocija BiH u svijetu,
- jedan od glavnih strateških ciljeva BiH je punopravno članstvo u EU i u tom smislu BiH će kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i kao zemlja koja je predala zahtjev za članstvo u EU i odgovore na Upitnik Europske komisije, težiti ka dobijanju statusa kandidata a potom i otvaranju pristupnih pregovora o članstvu. S obzirom na neupitnu perspektivu članstva BiH u EU, BiH treba aktivno da prati CFSP,
- nastavak provedbe aktivnosti u odnosu na NATO ostaje prioritet institucija BiH, pri čemu će prioritetne aktivnosti biti usmjerene ka aktiviranju i implementiranju MAP i nastavku provedbe aktivnosti u odnosu na NATO sukladno Zakonu o obrani BiH,
- BiH će nastaviti da maksimalno koristi sve mehanizme i instrumente suradnje sa NATO koji joj stoje na raspolaganju, a suradnja sa NATO intenzivirat će se ne samo u vojno-obrambenoj dimenziji, nego i u aktivnostima koji proizlaze iz sveobuhvatnog poimanja sigurnosti: gospodarska dimenzija sigurnosti, transport, vladavina prava, borba protiv korupcije, prirodne nesreće, borba protiv suvremenih i nekonvencionalnih sigurnosnih ugroza, *cyber* obrana i sl.,
- sudjelovanje u UN, NATO, EU ili snagama koalicije u misijama potpore miru, uključujući i borbu protiv terorizma, dio je ukupnog napora na preventivnom djelovanju na otklanjanju modernih oblika ugroza sigurnosti, čime BiH doprinosi demokratizaciji i izgradnji sigurnosti i stabilnosti na širem planu. Oružane snage BiH će nastojati da dosegnu potrebnu razinu opremljenosti i interoperabilnosti, kompatibilnosti i sposobnosti za izvršenje zajedničkih i kombinovanih operacija sa partnerima.

3. Vojna strategija BiH

Vojna strategija BiH uspostavlja tri državna vojna cilja čije ostvarivanje osiguravaju Oružane snage BiH:

- obrana BiH i njenih građana,
- sudjelovanje u operacijama potpore miru i
- pomoć civilnim organima.

Oružane snage BiH će vojne ciljeve dostizati vođeni sljedećim strateškim principima: agilnost, odlučnost i interoperabilnost. Isti naglašavaju sposobnost brze prilagodbe nastaloj situaciji, odlučno djelovanje u dostizanju postavljenih ciljeva, te potrebu za interoperabilnosti i kompatibilnosti sa snagama NATO.

Oružane snage BiH će nastaviti provoditi aktivnosti potpore vojnim ciljevima na bazi Doktrine Oružanih snaga BiH i rješenjima putem kojih su povezani oblici operacija Oružanih snaga BiH, elementi borbene moći i koncept zapovijedanja i nadzora. Doktrina Oružanih snaga BiH je

povezana sa Sigurnosnom politikom BiH, Obrambenom politikom BiH i Vojnom strategijom BiH, te predstavlja temeljnu vezu sa NATO standardiziranjem i interoperabilnošću.

Dostizanje vojnih ciljeva zahtijeva:

- aktivno sudjelovanje Oružanih snaga BiH u operacijama potpore miru,
- spremnost na samoodbranu,
- realiziranje obrambenih aktivnosti u zemlji u saradnji sa ostalim elementima sustava sigurnosti,
- stalno promoviranje sigurnosti u regionu,
- odvrćanje od moguće agresije profesionalnošću i spremnošću Oružanih snaga BiH,
- stvaranje uvjeta za efikasno izvršenje dodijeljenih zadataka i misija.

Razvoj Oružanih snaga BiH mora osigurati dostizanje potrebnih sposobnosti, a isti će se između ostalog ogledati u sljedećem:

- naglasak na razvoju posebnih sposobnosti - uništenje NUS i odlaganje eksplozivnih sredstava (u daljem tekstu: NUS/EOD), deminiranje (uz daljnji razvoj Središta za protuminsko djelovanje s ciljem da isti preraste u regionalni), Vojna policija, transportni kapaciteti helikopterskih postrojbi,
- poboljšanje mobilnosti snaga kroz opremanje potrebnim sredstvima, u kratkoročnom razdoblju za snage u operacijama potpore miru, potom za snage dostupne za NATO vođene operacije i u konačnici za Oružane snage BiH u cjelini,
- nadogradnja sustava zapovijedanja i nadzora u cilju razvoja kompletnog sustava zapovijedanja, nadzora, komunikacija i kompjutora (u daljem tekstu: C4) kroz osiguranje moderne opreme i softverskih aplikacija za C4 te prilagodbu procedurama C4 sukladno NATO zahtjevima,
- uvođenje novih tehnologija i prilagodba doktrine istim,
- poboljšanje sustava obuke postrojbi,
- učenje stranih jezika, sa težištem na engleskom jeziku.

Zahtjevi vezani za snage, koji predstavljaju najviši prioritet NATO i sukladno kojima Oružane snage BiH trebaju usmjeravati svoj razvoj, su:

- unaprjeđenje interoperabilnosti Oružanih snaga BiH sa NATO snagama kroz implementiranje Partnerskih ciljeva suradnje (u daljem tekstu: PG) BiH i NATO,
- obuka u cilju dostizanja borbene spremnosti i održivosti snaga za upućivanje u operacije potpore miru i operacije kolektivne sigurnosti,
- osiguranje određenog postotka snaga sa visokim stupnjem spremnosti,
- razvoj sposobnosti za suprotstavljanje asimetričnim prijetnjama,
- razvoj modernog i superiornog sustava upravljanja informacijama,
- sposobnost zajedničkog djelovanja kroz primjenu različitih NATO instrumenata u rješavanju kriza i sposobnost koordiniranja sa drugim akterima,
- poboljšanje sustava logistike u svakodnevnoj potpori snagama u zemlji i posebice u podršci snagama u operacijama izvan zemlje,
- formiranje i razvoj pričuve i njeno potpuno integriranje u Oružane snage BiH sa jasno definiranim parametrima i završenim opremanjem i obukom,
- transformiranje Oružanih snaga BiH, sukladno NATO zahtjevima za snage.

4. Pregled obrane i Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH

Pregledom obrane osigurava se kontinuitet napora u tranziciji sa postojećeg prema obrambenom sustavu koji bi na efikasniji način omogućio ostvarenje državnih obrambenih ciljeva. Pregled obrane podržava ispunjavanje sljedećih ciljeva:

- izrada sveobuhvatne raščlambe stanja sustava obrane BiH,
- definiranje potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH sukladno sigurnosnim rizicima i ugrzama, misijom i zadacima Oružanih snaga BiH i raspoloživim resursima,
- definiranje temelja vizije i dugoročnog razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH,
- omogućavanje nastavka daljeg procesa euroatlantskih integracija (NATO, EU).

Pregledom obrane usvojena su sljedeća reformska rješenja u oblasti obrane:

- redefiniranje brojnosti Oružanih snaga BiH (smanjenje sa 16.000 na 14.800 pripadnika),
- konsolidiranje perspektivnih vojnih lokacija (smanjenje broja lokacija sa 63 na 57),
- jačanje logističke, komunikacijske, vojno-obavještajne i vojno-sigurnosne potpore zapovjedništvima i postrojbama Oružanih snaga BiH,
- jačanje organizacijskih i operativnih struktura zračnih snaga i protuzračne obrane,
- jačanje inženjerskih i motoriziranih elemenata pješadijskih brigada,
- jačanje organizacijskih struktura za obuku Oružanih snaga BiH,
- uređenje pukovnijskog sustava kroz uspostavu nepješačkih pukova Oružanih snaga BiH (puk zračnih snaga i protuzračne obrane, puk borbene potpore i puk službi potpore), po donošenju odluke Predsjedništva BiH.

Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027. (u daljem tekstu: Plan razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH), operacionalizira viziju razvoja i dostizanje potrebnih sposobnosti Oružanih snaga BiH utvrđenih Pregledom obrane.

Sukladno Pregledu obrane i Planu razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH, temeljni cilj moderniziranja Oružanih snaga BiH je unaprjeđenje operativnih sposobnosti i plansko dostizanje pune interoperabilnosti i kompatibilnosti sa zemljama članicama NATO, a glavni ciljevi razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH u periodu do 2027. godine su:

a) Ciljevi usmjereni na dostizanje operativnih sposobnosti:

1. Opremanje Oružanih snaga BiH sa novim sredstvima,
2. Unaprjeđenje sustava obuke i školovanja,
3. Intenzivnije sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama, posebice u operacijama potpore miru,

b) Ciljevi usmjereni na uređenje normativno-pravnog okvira:

1. Izrada personalnih i materijalnih formacija zapovjedništava i postrojbi Oružanih snaga BiH,
2. Ažuriranje normativno-pravnih regulativa, sukladno novom obrambenom i operativnom konceptu Oružanih snaga BiH,
3. Uspostavljanje sustava pričuve Oružanih snaga BiH,

c) Ciljevi usmjereni na povećanje efikasnosti Oružanih snaga BiH:

1. Prijem i obuka novog vojnog i civilnog personala u Oružane snage BiH,
2. Razmještaj zapovjedništava i postrojbi Oružanih snaga BiH na perspektivnim lokacijama i predaja neperspektivnih lokacija civilnim strukturama,
3. Rješavanje viškova i neperspektivnog naoružanja i vojne opreme.

5. Program reformi BiH

BiH podnosi NATO dokument Program reformi BiH kako bi implementirala utvrđene reformske ciljeve i zadaće za ispunjenje tih ciljeva. Ovim dokumentom, u dijelu Obrambena i sigurnosna pitanja, utvrđene su obveze institucija obrane za ispunjavanje ciljeva i aktivnosti vezano za obrambene reforme, obrambeno planiranje, vojnu interoperabilnost, vojne operacije, upravljanje ljudskim resursima, vojnu infrastrukturu, pokretnu i nepokretnu imovnu i ekonomiku obrane. U dijelu Pitanje resursa, utvrđene su obveze ispunjavanja ciljeva i aktivnosti vezano za SPPBI i vojni proračun. Institucije obrane surađuju u ispunjavanju ciljeva i aktivnosti u dijelu Politička i ekonomska pitanja i Sigurnosna pitanja.

Glede obrambenog planiranja, dokumentom Program reformi BiH utvrđeno je da će BiH kroz obrambeno planiranje:

- stvoriti preduvjete da obrambene institucije i Oružane snage BiH budu sposobne izvršavati zadaće definirane zakonom i podržavati ispunjenje državnih ciljeva u oblasti sigurnosti i obrane,

- osigurati stalni razvoj njihovih vlastitih obrambenih sposobnosti koje odgovaraju okružju i omogućavaju ispunjenje dodijeljenih misija,
- osigurati visoku razinu suradnje sa NATO i EU i ispunjavanje obveza BiH u vezi europskih i euroatlantskih procesa,
- osigurati efikasno planiranje i upravljanje raspoloživim državnim obrambenim resursima,
- razvijati NATO kompatibilnu strukturu snaga sukladno državnim potrebama i sposobnostima,
- osigurati interoperabilnost sa NATO snagama,
- razvijati sposobnosti slanja u misije u inozemstvo, efikasno zapovijedanje i nadzor i odgovarajuće sposobnosti za potporu operacijama,
- podržati sposobnosti snaga kroz sustav obuke i doktrine za uporabu oružanih snaga,
- razvijati i unaprjeđivati obrambenu suradnju.

POGLAVLJE IV. VIZIJA, MISIJA, CILJEVI I NAČELA INSTITUCIJA OBRANE

1. Vizija i misija institucija obrane

Vizija i misija institucija obrane proizilaze iz zakonskih zadaća, ciljeva i mjerodavnosti u oblasti obrane, te utvrđenih ciljeva i opredjeljenja BiH u oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike.

Vizija institucija obrane je efikasan odbrambeni sustav BiH, kao dio sigurnosnog sustava BiH, integriran u sustav kolektivne obrane interoperabilan sa NATO i u sustav međunarodne sigurnosti. Vizija institucija obrane podrazumijeva stalni razvoj sposobnosti i spremnosti institucija obrane, težišno razvoj modernih Oružanih snaga BiH, kao najvažnijeg operativnog dijela obrambenog sustava BiH, koje će biti sposobne i spremne da efikasno izvršavaju zadaće definirane Zakonom o obrani BiH, ispune državne ciljeve iz oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike i odgovore na sigurnosne i obrambene izazove, rizike i ugroze. Oružane snage BiH će biti priuštive, dobro opremljene, mobilne snage dobro obučeni i motivirani vojnici, pod vodstvom visoko kvalificiranih časnika i dočasnika, podržani stručnim i profesionalnim civilnim kadrom. Te snage, uključujući i rezervne snage, bit će interoperabilne i kompatibilne sa snagama NATO.

Misija institucija obrane je stvaranje, razvoj i održavanje obrambenog kapaciteta BiH u cilju osiguranja efikasnog obrambenog sustava BiH. Misija institucija obrane podrazumijeva poduzimanje svih potrebnih administrativnih, organizacijskih, operativnih i drugih aktivnosti usmjerenih na uspješno funkcioniranje institucija obrane kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH, pružila vojna obrana BiH i njenim državljanima u slučaju napada, pružila vojna pomoć civilnim organima u slučaju prirodnih i drugih nesreća, pružio doprinos u deminiranju u BiH, pružio vojni doprinos BiH u međunarodnim aktivnostima održavanja mira i sigurnosti, unaprijedili ciljevi vanjske politike BiH, ispunile međunarodne obveze BiH iz oblasti obrane i realizirali drugi zadaće dodijeljene institucijama obrane.

2. Ciljevi institucija obrane

Sukladno zakonskim zadaćama, ciljevima i mjerodavnostima, utvrđenim državnim ciljevima i opredjeljenjima, te vizijom i misijom institucija obrane, primarni cilj institucija obrane u srednjoročnom i dugoročnom periodu je razvijati, unaprijediti i održati vlastite sposobnosti, spremnost i kapacitete za efikasno izvršenje zakonskih zadaća i mjerodavnosti, te ispunjavanje ciljeva i opredjeljenja BiH u oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike.

Glede razvoja obrambenih sposobnosti, primaran je nastavak razvoja mobilnih, obučeni, opremljeni i motivirani Oružanih snaga BiH. Kroz stalni razvoj vlastitih sposobnosti i spremnosti potrebno je osigurati da Oružane snage BiH na efikasan način izvršavaju zakonom definirane zadaće, podrže opći društveni razvoj i stabilnost, pruže pomoć civilnim organima u širokom spektru funkcija sukladno zakonu, podrže euroatlantske i europske integracijske procese

BiH, pruže doprinos međunarodnim nastojanjima održavanja mira i sigurnosti, te realiziraju utvrđene državne ciljeve i druge dodijeljene zadatke i misije.

Primarni cilj institucija obrane potrebno je ostvarivati kroz planiranje i realiziranje sljedećih specifičnih ciljeva:

1) Razvoj i unaprjeđenje operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH i dostizanje međunarodnih standarda

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati proračunski program „Vojna obrana“ i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- pružanje vojne obrane BiH,
- obuku i profesionalni razvoj,
- deminiranje i uništavanje NUS/EOD,
- pružanje vojne pomoći i suradnju sa civilnim organima u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća,
- održavanje postojećih, izgradnju stacionarnih i opremanje mobilnim sustavima C4,
- rješavanje viškova naoružanja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstva (daljem tekstu: NMiMES),
- planiranje, raščlambu i izvješćivanje,
- izradu i primjenu dokumenata sustava obrane,
- moderniziranje i zadržavanje naoružanja i vojne opreme,
- opću logističku potporu i ostala investicijska ulaganja,
- upravljanje personalnim resursima,
- upravljanje materijalnim resursima,
- usvajanje NATO standarda,
- uspostavu i osiguranje uvjeta za održivost sustava pričuve Oružanih snaga BiH.

2) Implementiranje obveza iz operacija kolektivne sigurnosti

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati proračunski program "Operacije kolektivne sigurnosti" i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- sudjelovanje u UN, NATO, EU ili snagama koalicije u operacijama potpore miru i drugim međunarodno odobrenim operacijama sigurnosti i stabilnosti,
- logističku potporu snagama u operacijama kolektivne sigurnosti,
- obuku i provjeru postrojbi u pripremi za operacije kolektivne sigurnosti.

3) Ispunjavanje obveza iz međunarodne suradnje i jačanje vojno-diplomatske prepoznatljivosti BiH u inozemstvu

Za dostizanje ovoga specifičnog cilja potrebno je planirati i realizirati proračunski program "Međunarodna suradnja" i u okviru istog projekte koji se odnose na:

- vojno-diplomatsko predstavljanje BiH u inozemstvu,
- ispunjavanje obveza u okviru NATO/PfP,
- realiziranje programa bilateralne i multilateralne suradnje u oblasti obrane,
- ispunjavanje ciljeva vanjske politike i međunarodnih obaveza BiH u oblasti obrane,
- realiziranje programa i aktivnosti suradnje sa EU.

Također, u svrhu dostizanja glavnog i specifičnih ciljeva institucija obrane, potrebno je planirati i realizirati proračunski program „Administracija“ i u okviru istog odgovarajuće projekte. Za blagovremeno planiranje, praćenje i izvršenje proračunskih programa i projekata odgovorni su program menadžeri institucija obrane.

3. Načela djelovanja institucija obrane

Načela djelovanja institucija obrane u izvršenju zakonskih zadaća i mjerodavnosti, te ispunjavanju vizije, misije i utvrđenih ciljeva su:

- zakonitost (zasnovanost na zakonu i podzakonskim aktima),
- efikasnost (pravovremenost, tačnost i pozitivan rezultat),
- ekonomičnost (najviši učinak uz najmanje troškove),

- priuštivost (usuglašenost mogućnosti, potreba i raspoloživih resursa),
- racionalnost (osmišljena i primjerena uporaba raspoloživih resursa),
- kontinuiranost (neprekidnost procesa i djelovanja),
- prilagodljivost (mogućnost djelovanja u promijenjenim okolnostima),
- odgovornosti (izvršenje zadaća i ostvarivanje ciljeva iz mjerodavnosti i djelokruga rada),
- transparentnost (uključenost svih aktera u proces donošenja odluka sukladno propisima i dostupnost relevantnih informacija vlastima i javnosti),
- interoperabilnost i kompatibilnost sa NATO (usuglašenost sa NATO normama i praksom).

U vršenju poslova iz mjerodavnosti institucije obrane će ostvarivati suradnju sa:

- institucijama vlasti i organima uprave u BiH,
- strukturama NATO u sjedištu i NATO Stožerom u Sarajevu,
- EU u sjedištu, Delegacijom EU u BiH i EUFOR,
- UN u sjedištu i Uredom UN programa za razvoj u BiH (UNDP),
- OSCE u sjedištu i Misijom OSCE u BiH,
- drugim regionalnim, multinacionalnim i inozemnim sigurnosnim i obrambenim organizacijama, strukturama, forumima i partnerskim državama,
- nevladinim sektorom i akademskom zajednicom, prema potrebi.

POGLAVLJE V. PRIORITETI OBRAMBENOG PLANIRANJA

Institucije obrane će u svrhu stalnog razvoja odbrambenih sposobnosti i spremnosti, efikasnog izvršenja zakonskih zadaća i mjerodavnosti, ispunjavanja državnih ciljeva u oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike, te ispunjavanja vizije, misije i ciljeva institucija obrane planirati i realizirati aktivnosti prema sljedećim prioritetima i strateškim pravcima razvoja, uz odgovarajuću alokaciju sredstava iz proračuna obrane za njihovo realiziranje sukladno mogućnostima i proračunskim ograničenjima:

Obrana BiH

Postizanje sposobnosti i spremnosti za realiziranje utvrđenih ciljeva i zadaća obrane države je prioritetno, te u tom smislu sa najvećim značajem planirati i osigurati:

- stalni razvoj, moderniziranje i održavanje obrambenih sposobnosti, spremnosti i kapaciteta,
- dostizanje najvišeg stupnja borbene spremnosti Oružanih snaga BiH i zahtijevanih razina obučenost zapovjedništava i postrojbi Oružanih snaga BiH,
- jačanje logističke potpore i stabilno financiranje institucija obrane,
- raščlambu stanja i izradu dokumenata iz oblasti veličine, strukture i lokacija Oružanih snaga BiH i ažuriranja lične i materijalne formacije sukladno organizacijsko-formacijskoj strukturi Oružanih snaga BiH,
- prosudbu vojno-političkog okružja BiH i definiranje zadaća i načina uporabe svih obrambenih struktura kroz razvoj doktrinarnih i ostalih dokumenata, uključujući izradu i ažuriranje Plana obrane BiH i planova za nepredviđene oklonosti,
- razvoj kapaciteta za nadzor i zaštitu zračnog prostora i kapaciteta protuzračne obrane, uključujući prijenos podataka i slike iz zračnog prostora u centre zapovijedanja i nadzora, sudjelovanje u upravljanju i zaštiti zračnog prostora u saradnji civilnim strukturama u BiH i strukturama EU i NATO, te implementiranje projekata Razmjena podataka o situaciji u zračnom prostoru (ASDE) i Upravljanje zračnim prostorom (ASM),
- stalni razvoj vidova, rodova i službi Oružanih snaga BiH, uređenje pukovnijskog sustava Oružanih snaga BiH i uvođenje i integriranje pričuvog sastava u strukturu Oružanih snaga BiH,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za C4, cyber obranu i sigurnost C4 komunikacija u institucijama obrane kao i u okviru vojnog predstavljanja BiH i sudjelovanja Oružanih snaga BiH u operacijama potpore miru,

- upravljanje informacijama i kompjutorskom tehnologijom, unaprjeđenje telekomunikacijske i informacijske opreme, upravljanje elektromagnetnim spektrom,
- profesionalni razvoj, unaprjeđenje odgovornosti i kompetencija i upravljanje karijerom i ljudskim potencijalom institucija obrane,
- unaprjeđenje sustava školovanja, obuke i stručno-specijalističkog usavršavanja, uključujući sudjelovanje u Programu unaprjeđenje educiranja u obrambenom sektoru (DEEP),
- razvoj efikasnog sustava popune institucija obrane i kvalitetne zamjene personala kroz unaprjeđenje procedura i kapaciteta za prijem, obuku, educiranje i vođenje kroz karijeru, uključujući jačanje kapaciteta središta za novačenje i tranziciju,
- efikasnu vojno-obavještajnu potporu Oružanim snagama BiH sa težištem na operacijama potpore miru, obuku pripadnika vojno-obavještajnog roda, uspostavu vojno-obavještajne strukture sukladno NATO praksi i stavljanje u funkciju Sustava za obavještajni rad, nadgledanje, određivanje ciljeva i izviđanje (ISTAR),
- unaprjeđenje funkcioniranja Operativnog središta za zapovijedanje i nadzor u institucijama obrane BiH (OCK2IO),
- unaprjeđenje mjera sigurnosti i zaštite pripadnika i imovine institucija obrane,
- prevenciju nastanka i otklanjanje posljedica izvanrednih događaja u Oružanim snagama BiH.

Funkcionalne i operativne aktivnosti

Organizacija institucija obrane se temelji na funkcionalnim sustavima obrane koji trebaju osigurati međusobnu usklađenost i koordinirano djelovanje institucija obrane kako bi se na najefikasniji način osiguralo izvršenje zakonskih zadaća i mjerodavnosti, dodijeljenih misija i ispunjavanje državnih ciljeva u oblasti obrane.

Glavni funkcionalni sustavi obrane su:

- politika i planiranje,
- međunarodna suradnja,
- obavještajno-sigurnosni poslovi,
- zapovijedanje, nadzor i komunikacije, kompjutori i upravljanje informacijama,
- upravljanje personalom,
- nabava i logistika,
- financije i proračun.

Glavni funkcionalni sustavi obrane se dopunjavaju operativnim sustavima obrane koji obuhvataju: planove i operacije, obuku i upravljanje snagama.

U cilju potpore aktivnostima obrane države i osiguranja kontinuiranog funkcioniranja i unaprjeđenja funkcionalnosti obrambenog sustava, mjerodavne i odgovorne strukture institucija obrane će kroz aktivnosti glavnih i operativnih funkcionalnih sustava obrane osigurati:

- zakonito, efikasno i transparentno izvršavanje poslova i zadaća iz mjerodavnosti i djelokruga rada, uz uspostavljanje svih obrambenih funkcija i realiziranje funkcionalnih i operativnih prioriteta u punom kapacitetu,
- potporu razvoju i održavanju obrambenih kapaciteta i sposobnosti, provedbi reformskih aktivnosti i izvršenju zadaća, obuke, operacija i moderniziranja Oružanih snaga BiH,
- poduzimanje naloženih mjera, aktivnosti i izvješćivanje mjerodavnih institucija BiH o aktivnostima u oblasti obrane,
- potporu procesima upravljanja i funkcioniranja institucija obrane BiH, uključujući aktivnosti Stručnog kolegija Ministarstva obrane BiH,
- potporu europskim i euroatlantskim integracijskim procesima BiH,
- jačanje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije, promoviranje i primjenu principa integriteta, transparentnosti i odgovornosti u radu, te uočavanje i otklanjanje pojava koje štete moralu, efikasnosti i ugledu institucija obrane,

- reguliranje životnog, zdravstvenog i mirovinsko-invalidskog osiguranja, poboljšanje zdravstvene zaštite, povećanje materijalnog i finansijskog standarda života i rada, te rješavanje pitanja iz radno-pravnog statusa pripadnika institucija obrane,
- implementiranje Perspektiva programa tranzicije i zbrinjavanja personala i Politike zaštite mentalnog zdravlja i psihosocijalne asistencije,
- prepostavke za razvoj znanstvenih i istraživačkih kapaciteta za potrebe obrane,
- medijsko prezentiranje i afirmiranje obrambenog sustava i institucija obrane, funkcioniranje Medijskog informativnog središta, transparentno informiranje javnosti, razvoj sustava Strateškog komuniciranja (STRATCOM) i koncepta personalnih komunikacija,
- izvršenje interne revizije, koordiniranje sa eksternom revizijom i suradnju u izradi i implementiranju Integralnog Akcijskog plana po izvješćima eksterne revizije,
- ažuriranje postojećih i izradu novih zakonskih rješenja, propisa i drugih dokumenata u oblasti obrane, kao i eliminiranje kolizija u zakonskim rješenjima na državnom i entitetskim razinama koje imaju utjecaj na oblast obrane,
- provedbu aktivnosti iz oblasti administrativnih, pravnih, općih i zajednički poslova potpore institucijama obrane, te iz oblasti administriranja sustava e-Poslovanje i reforme javne uprave u BiH,
- provedbu mjera i aktivnosti vjerskih službi u institucijama obrane s ciljem ostvarivanja vjerskih sloboda, organiziranja vjerskog života i zadovoljavanja vjerskih potreba pripadnika institucija obrane sukladno specifičnostima svake od vjera,
- integriranje, uključenost i integritet ravnopravnosti spolova u institucijama obrane i realiziranje zaključaka Konferencije Mreža načelnika stožera „Žene, mir i sigurnost” (u daljem tekstu: WPS CHOD Network),
- provedbu interesornih i aktivnosti međunarodne suradnje iz oblasti sigurnosti i obrane sa mjerodavnim institucijama u BiH i relevantnim međunarodnim i inozemnim akterima,
- provedbu aktivnosti na spriječavanju širenja COVID-19.

Reformske aktivnosti

U cilju daljeg razvoja sposobnosti i unaprjeđenja funkcioniranja institucija obrane, osigurati nastavak reformskih aktivnosti u obrambenom sustavu sukladno dokumentu Pregled obrane sa Planom razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH i dokumentu Program reformi BiH.

Provedbu reformskih aktivnosti osigurati kroz implementiranje Odluke Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH od 24.11.2016. godine, Plana implementiranja dokumenta „Pregled obrane“, Akcijskog plana implementiranja „Plana razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027.“ i Okvirnog plana implementiranja dokumenta “Program reformi BiH” iz mjerodavnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH.

U cilju relevantnosti Pregleda obrane i Plana razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027., izvršiti rasčlambu potreba i obima u kojem se ovi dokumenti trebaju ažurirati i sukladno rezultatima rasčlambe u periodu 2024.-2027. izvršiti njihovo ažuriranje.

Važno načelo reformskih aktivnosti je moderniziranje Oružanih snaga BiH i postizanje interoperabilnosti i kompatibilnosti sa oružanim snagama zemalja članica NATO, uključujući razvoj sposobnosti za dostizanje ciljeva i odgovor na ugroze sukladno aktuelnom NATO Strateškom konceptu. Navedeno podrazumijeva standardiziranje i unificiranje naoružanja i vojne opreme, te operativnih i administrativnih procedura sukladno NATO praksi. Reformske aktivnosti provoditi u saradnji sa NATO, imajući u vidu iskustva NATO/PfP zemalja.

Uz navedeno, u kontinuitetu vršiti rasčlambu misija Oružanih snaga BiH, kapaciteta za njihovo implementiranje i priuštivosti strukture snaga, te kroz realiziranje drugih potrebnih aktivnosti osigurati ostvarivanje svih ciljeva u okviru reformskog procesa razvoja institucija obrane i dostizanja zahtijevanih sposobnosti Oružanih snaga BiH.

Pored sredstava u proračunu obrane, realiziranje utvrđenih reformskih aktivnosti zahtijevat će dodatno financiranje. Stoga je potrebno osigurati pravovremeno planiranje i potpuno realiziranje proračuna obrane, te provedbu odobrenih i izradu i odobravanje novih višegodišnjih projekata kapitalnih ulaganja u oblasti obrane. U tom cilju, neophodno je ostvariti intenzivnu suradnju sa mjerodavnim institucijama BiH kako bi se osigurala potrebna financijska sredstva za realiziranje reformskih aktivnosti prema utvrđenim prioritetima i dinamici. Imajući u vidu stanje i spremnost raspoloživog naoružanja, borbene i neborbene tehnike, sredstava, opreme, objekata i infrastrukture, od navedenog ovisi održavanje i unaprjeđenje operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH za izvršenje zakonskih zadaća i dodijeljenih misija.

Pri utrošku odobrenih financijskih sredstava za realiziranje Akcijskog plana implementiranja „Plana razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH 2017.-2027.“, a kako bi se zadržale i unaprijedile operativne sposobnosti Oružanih snaga BiH, težište dati na nabavu sredstava transporta (helikopteri, motorna vozila, lako oklopno vozilo pješništva-točkaši), opremanje deklariranih postrojbi, nabavu opreme za borbu protiv terorizma i za pomoć civilnim strukturama vlasti, nabavu protuoklopnih sredstava, nabavu sredstava zračnog osmatranja i javljanja, te nabavu inženjerskih sredstava.

NATO i EU

Strateški ciljevi i opredjeljenja BiH u odnosu na NATO i EU utvrđeni su Zakonom o obrani BiH i relevantnim odlukama i dokumentima BiH iz oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike, te po ovim pitanjima iz oblasti obrane osigurati:

- ispunjavanje svih obveza BiH u odnosu na NATO, sukladno Zakonu o obrani BiH, dokumentima koje je BiH dostavila NATO, strateškim dokumentima BiH, NATO dokumentom Prilagođena potpora BiH i drugim preuzetim obvezama BiH,
- implementiranje i sudjelovanje u izradi dokumenta Program reformi BiH,
- izradu i implementiranje PARP prosudbe i PG, implementiranje Programa Izgradnje obrambenih kapaciteta za BiH (DCB) i Individualno prilagođenog partnerskog programa NATO i BiH, implementiranje svih postojećih programa, inicijativa, mehanizama i instrumenata suradnje BiH i NATO, te uključivanje u nove NATO programe i druge oblike jačanja odnosa sa NATO u funkciji ostvarivanja zajedničkih interesa i izgradnje obrambenih kapaciteta BiH,
- participiranje u NATO strukturama, NATO/PfP obuci i vježbama, te koordinaciju u pripremama i izvođenju NATO/PfP aktivnosti u BiH,
- postizanje interoperabilnosti elemenata obrambenog sustava BiH sa zemljama članicama NATO i usvajanje NATO normi i uobičajene prakse,
- sudjelovanje deklariranih postrojbi Oružanih snaga BiH u NATO vođenim operacijama i deklariranje novih postrojbi u bazen snaga,
- suradnju sa Euroatlantskim središtem za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC) preko mjerodavnih institucija BiH,
- provedbu poslova iz oblasti europskih i euroatlantskih integracija BiH i pružanje doprinosa institucijama BiH u ovoj oblasti,
- potporu aktivnostima EUFOR i pružanje pomoći institucijama BiH u prenosu mjerodavnosti sa EUFOR,
- intenzivnu suradnju sa EUFOR u oblastima obuke i vježbi Oružanih snaga BiH, rješavanja viškova i upravljanja zalihama NMiMES, deminiranja, korištenja lokacija Oružanih snaga BiH za potrebe EUFOR i u drugim oblastima,
- ispunjavanje ciljeva, prihvatanje organizacijskih mehanizama i realiziranje aktivnosti iz oblasti CFSP i CSDP,
- stalnu suradnju i dijalog sa EU o sigurnosnim i obrambenim pitanjima, uključujući mogućnost sudjelovanja u projektima EU Stalne strukturalne suradnje u sigurnosti i obrani (u daljem tekstu: PESCO),
- sudjelovanje u EU vođenim misijama.

Operacije i obuka

U cilju uspješnog izvođenja operacija Oružanih snaga BiH, te efikasne obuke kao preduvjeta uspješnih operacija, osigurati:

- definiranje Godišnjeg plana obuke i drugih potrebnih planova obuke,
- usvajanje i primjenu ocjenjivanja spremnosti Oružanih snaga BiH sukladno Konceptu operativnih sposobnosti (u daljem tekstu: OCC E&F),
- kontinuirano ažuriranje postojećih i izradu novih dokumenata iz oblasti operacija i obuke sa ciljem dostizanja NATO interoperabilnosti,
- praćenje borbene spremnosti Oružanih snaga BiH,
- profesionalni razvoj, školovanje i stručno-specijalističko usavršavanje,
- individualnu i kolektivnu obuku sa ciljem razvoja sposobnosti i spremnosti za izvršenje zakonskih zadaća i dodijeljenih misija,
- izvođenje vježbi zapovjedništava i postrojbi, uključujući sudjelovanje u NATO, EU, regionalnim i drugim međunarodnim vježbama, kao i sudjelovanje u združenim vježbama borbenih postrojbi, postrojbi borbene potpore i postrojbi službi borbene potpore,
- opremanje, obučavanje i dostizanje pune operativne sposobnosti postrojbi Oružanih snaga BiH sukladno NATO standardima,
- implementiranje PG usmjerenih na operacije i obuku,
- pripremu i preduputnu obuku u cilju razvoja sposobnosti za sudjelovanje u operacijama potpore miru, operacijama kolektivne sigurnosti i drugim aktivnostima u inozemstvu,
- znavljanje i razvoj kadra deficitarnih specijalnosti (piloti i drugi zrakoplovno-tehnički kadar, kadrovi logističke specijalnosti, demineri i dr.),
- osposobljavanje za protuminsko djelovanje u BiH i uništavanje NUS/EOD, uključujući struktuiranje Središta za protuminsko djelovanje i NUS/EOD Oružanih snaga BiH,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za pružanje vojne pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće i za druge aktivnosti pomoći civilnim organima,
- razvoj sposobnosti i kapaciteta za izvođenje medicinske evakuacije (u daljem tekstu: MEDEVAC) zračnim putem i aktivnosti traganja i spašavanja (u daljem tekstu: SAR),
- razvoj i unaprjeđenje posebnih sposobnosti za sudjelovanje u UN, NATO i EU vođenim operacijama,
- razvoj sposobnosti za prepoznavanje i odgovor na suvremene sigurnosne izazove, rizike i ugroze, uključujući sposobnosti za sudjelovanje u upravljanju krizama i planiranju za izvanredne situacije, imajući u vidu aktuelnu praksu UN, NATO i EU u oblasti upravljanja krizama,
- realiziranje zajedničke vojne obuke sa EUFOR,
- ulogu zemlje domaćina za međunarodne vježbe i konferencije,
- definiranje potreba za međunarodno sponzoriranom obukom,
- obuku pripadnika institucija obrane iz etike, profesionalizma, izgradnje integriteta i borbe protiv korupcije, standarda, prava i obveza ponašanja lica u obrambenom sektoru,
- intenziviranje učenja stranih jezika, težišno engleskog, sa akcentom na personal za sudjelovanje u operacijama potpore miru,
- obuku u uporabi informacionih tehnologija,
- educiranje i obuku specijalista za odnose sa javnošću,
- do kraja 2023. godine sagledati mogućnost i potrebe za deklariranjem novih postrojbi/sposobnosti sukladno propisanim procedurama po OCC E&F programu u Oružanim snagama BiH. Ukoliko mjerodavne institucije BiH donesu odluku o deklariranju novih postrojbi/sposobnosti sa procesom otpočeti u I kvartalu 2024. godine, a ocjenjivanje na OCC E&F - Samoocjenjivanje razini 1 (SEL 1) (interoperabilnost) realizirati u IV kvartalu 2024. godine.

Sustav obuke i školovanja Oružanih snaga BiH treba uključivati: identificiranje deficitarnih specijalnosti, institucionaliziranje edukacije i intenziviranje znavljanja kadrova; primjenu NATO standarda u planiranju i izvođenju obuke i školovanja; prikupljanje i implementiranje naučenih lekcija; korištenje simulacijskih tehnologija; moderniziranje i unaprjeđenje vlastitih kapaciteta za obuku. Planiranje i izvođenje obuke treba da osigura potrebne sposobnosti pojedinaca i postrojbi za sudjelovanje u operacijama u zemlji i van zemlje. Obuka mora biti funkcionalna i prilagođena sadašnjim i budućim izazovima, misijama i zadaćama Oružanih snaga BiH i sustava obrane u cjelini, te usmjerena na dostizanje standarda interoperabilnosti radi izvršavanja misije i zadaća u okviru sustava kolektivne sigurnosti.

Pomoć civilnim organima i civilno-vojna suradnja

U cilju izvršenja zakonske zadaće pružanja pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, kao i doprinosa u izgradnji stabilnog i sigurnog okruženja i drugim aktivnostima potpore civilnim organima sukladno zakonu, osigurati:

- efikasnu pomoć Oružanih snaga BiH civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, uključujući pomoć u MEDEVAC, SAR, deminiranju i uništavanju NUS/EOD i borbi protiv terorizma,
- razvoj sposobnosti, spremnosti i kapaciteta Oružanih snaga BiH za odgovor na civilne krizne situacije u kojima su ugroženi životi i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš, pri čemu poseban akcenat dati na razvoj sposobnosti Oružanih snaga BiH za izvođenje zajedničkih operacija a potom i multinacionalnih operacija,
- jačanje suradnje sa Ministarstvom sigurnosti BiH vezano za koordinaciju aktivnosti u nesrećama, uključujući korištenje Sustava zapovijedanja incidentima sljedeće generacije (NICS), opremanje potrebnim materijalno-tehničkim sredstvima (u daljem tekstu: MTS) za korištenje NICS sustava i suradnju sa EADRCC,
- opremanje Oružanih snaga BiH sredstvima za pružanje pomoći civilnim organima, uključujući bespilotne letjelice za osiguranje prijenosa slike iz zračnog prostora u realnom vremenu,
- unaprjeđenje doprinosa Oružanih snaga BiH u protuminskim akcijama u BiH sukladno Strategiji protuminskog djelovanja Oružanih snaga BiH, te unaprjeđenje obuke i suradnje u humanitarnom deminiranju, posebice na regionalnoj razini,
- uređenje oblasti pružanja vojne pomoći civilnim organima i civilno-vojne suradnje dokumentima sustava obrane sa ciljem unaprjeđenja sustava koordinacije, vojnih aspekata upravljanja kriznim situacijama i civilne potpore vojnim operacijama,
- razmatranje mogućnosti kontroliranog stavljanja na raspolaganje odgovarajućih resursa i kapaciteta Oružanih snaga za potrebe civilnih organa sukladno zakonu,
- implementiranje Strategije BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma, uključujući dogradnju Plana civilno-vojne suradnje u odgovoru na terorizam, te implementiranje Strategije za kontrolu SALW u BiH.

Operacije kolektivne sigurnosti

Oružane snage BiH su jedna od najznačajnijih institucija BiH za pružanje doprinosa globalnoj sigurnosti i s tim u vezi važan instrument ispunjavanja ciljeva vanjske politike i međunarodno preuzetih obveza BiH. U cilju nastavka ovog doprinosa i afirmiranja Oružanih snaga BiH kao instrumenta vanjske državne politike, osigurati:

- odobreno sudjelovanje vojnika, dočasnika, časnika, postrojbi i kontigenata Oružanih snaga BiH u UN, NATO i EU operacijama i misijama,
- da u cilju stvaranja uvjeta za upućivanje personala/postrojbi Oružanih snaga BiH u zone operacija u inozemstvo do 2028. godine 40 % od ukupnog broja kroz implementiranje koncepta interoperabilnosti bude sukladno propisanim standardima, a provedba istog da bude praćena opremanjem personala/postrojbi sukladno definiranim planovima,

- kvalitetnu obuku, opremanje i angažiranje Bataljunske skupine lakog pješastva (u daljem tekstu: INF-L-BNG) u vježbama unutar i van BiH s ciljem održavanja borbene spremnosti iste, odnosno održavanje statusa "COMBAT READY". Sukladno planovima osigurati uvjete da INF-L-BNG po potrebi i odluci mjerodavnih institucija BiH bude angažirana iz OCC E&F bazena snaga u zone operacija u inozemstvu počevši od 2023. godine. Planirati u 2025. godini reocjenjivanje INF-L-BNG na OCC E&F - NATO ocjenjivanje razini 2 (u daljem tekstu: NEL 2) u cilju produženja važenja certifikata "COMBAT READY" koji bi važio do 2028, samo u slučaju da INF-L-BNG ne bude upućena u zone operacija do 2025. godine,
- kvalitetnu obuku, opremanje i angažiranje deklariranih postrojbi voda Vojne policije i voda EOD u vježbama unutar i van BiH s ciljem održavanja borbene spremnosti istih, odnosno održavanje statusa "COMBAT READY". Sukladno planovima osigurati uvjete da se iste po potrebi i odluci mjerodavnih institucija BiH angažiraju iz OCC E&F bazena snaga u zone operacija u inozemstvu, a počevši od 2024. godine i eventualno angažiranje u NATO Snagama za odgovor (NRF). Također, 2025. godine planirati reocjenjivanje istih na OCC E&F - NEL 2 razini u cilju produženja važenja certifikata "COMBAT READY" koji bi važio do 2028, samo u slučaju da iste ne bude upućene u zone operacija do 2025. godine,
- razmatranje mogućnosti dodatnog upućivanja opremljenih i obučenih pripadnika i postrojbi Oružanih snaga BiH u operacije potpore miru i druge međunarodno odobrene aktivnosti kolektivne sigurnosti pod okriljem UN, NATO i EU.

Međunarodna suradnja i međunarodne obveze

U svrhu unaprjeđenja ciljeva vanjske politike BiH, ispunjavanja međunarodnih obveza BiH iz oblasti obrane i afirmiranja Oružanih snaga BiH kao instrumenta vanjske državne politike, u oblasti međunarodne obrambene suradnje osigurati:

- održavanje postojećeg i proširenje vojno-diplomatskog i vojnog predstavljanja BiH u međunarodnim sigurnosnim i obrambenim organizacijama i drugim državama,
- kontinuirano ispunjavanje međunarodnih obveza BiH u oblasti obrane sukladno rezolucijama Vijeća sigurnosti UN, vojnopolitičkim dokumentima OSCE i preuzetim obvezama u okviru NATO i EU integracijskog procesa BiH,
- planiranje i sudjelovanje Oružanih snaga BiH u međunarodnim i vojnim vježbama u inozemstvu, uključujući organiziranje međunarodnih vojnih vježbi i obuke u BiH koristeći kapacitete Središta za obuku za operacije potpore miru (PSOTC) i druge kapacitete Oružanih snaga BiH,
- jačanje sudjelovanja u radu međunarodnih, multinacionalnih, regionalnih i inozemnih sigurnosnih i obrambenih organizacija i struktura,
- jačanje regionalne suradnje kroz sudjelovanje u regionalnim inicijativama i forumima, posebice sa susjednim zemljama,
- planiranje i izvršenje pasivnih kvota u BiH i aktivnih kvota u inozemstvu u okviru aktivnosti provedbe inspekcijskog režima, režima provjere i promatračkih letova sukladno odredbama Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja, Bečkog dokumenta 2011 i Ugovora o otvorenom nebu,
- provedbu obveza iz oblasti kontrole naoružanja, mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti i sprječavanja širenja oružja za masovno uništavanje,
- razmatranje ponuda za pomoć i donacije u okviru bilateralne i multilateralne suradnje i predlaganje prihvatanja ponuda prema prioritetima institucija obrane,
- intenziviranje postojeće i proširenje obrambene suradnje sa međunarodnim sigurnosnim i obrambenim organizacijama i partnerskim državama u svim oblastima od značaja za obrambeni sustav BiH,
- jačanje suradnje sa partnerskim državama, međunarodnim organizacijama i institucijama u oblasti Izgradnje integriteta (BI), prevencije i borbe protiv korupcije (Središte za izgradnju integriteta u obrambenom sektoru iz Osla, OSCE, NATO, EUFOR, UNDP, Transparency International itd.).

Logistika

U cilju osiguranja redovnog funkcioniranja institucija obrane, te pravovremenog i efikasnog izvršenja zakonskih zadaća i dodijeljenih misija, nastaviti razvijati i unapređivati sustav logističke potpore. S tim u vezi, osigurati:

- neprekidnost funkcioniranja opće logističke potpore, planiranja logističkih potreba i dodjele potrebnih resursa zapovjedništvima i postrojbama Oružanih snaga BiH,
- poboljšanje sustava upravljanja zalihama i lancem snabdijevanja pravovremenim izvješćivanjem, planiranjem popune MTS i stavljanjem u funkciju vlastitih kapaciteta,
- održavanje i remont borbene, neborbene i zrakoplovne tehnike i poboljšanje sustava održavanja MTS prioriteto stavljanjem u funkciju vlastitih kapaciteta,
- tekuće i investiciono održavanje objekata i infrastrukture,
- potpuno realiziranje javnih nabava kroz pravovremenu izradu Plana javnih nabava, tenderske dokumentacije i tehničkih uvjeta, pravovremno pokretanje nabava, unaprjeđenje ugovaranja, te kontinuiranu raščlambu nabava i po potrebi izmjene Plana javnih nabava,
- prioriteto nabavu sredstava klase I, klase II i energenata za zagrijavanje,
- unaprjeđenje sustava javnih nabava angažiranjem taktičko-tehničkih nosioca u procesu planiranja, a posebice u nabavi: sredstava klase V neophodnih za popunu i formiranje borbenih kompleta, individualne i specijalističke opreme, te usluga održavanja kompleksnih sustava borbene i neborbene tehnike, MTS, infrastrukture i objekata,
- implementiranje i unaprjeđenje projekta za poboljšanje izvršenja Plana javnih nabava: primjena modula planiranja logističkih potreba i modula nabave i ugovaranja, Logistički informacijski sustav (LogIS), kodificiranje i dodjela nacionalnog nomenklaturnog broja MTS uključujući taktičko-tehničke uvjete, te potrebni projekti,
- implementiranje projekata moderniziranja Oružanih snaga BiH, završavanje i nabavu naoružanja, vojne opreme i MTS sukladno Planu razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH i zahtjevima NATO interoperabilnosti, kroz planiranje i realiziranje nabava na godišnjoj, srednjoročnoj i višegodišnjoj razini,
- implementiranje projekata vezano za: nabavku novih i unaprjeđenje operativnosti postojećih motornih vozila; nabavu novih, moderniziranje i remont postojećih helikoptera; nabavu stacionarnih i mobilnih sustava za C4; nabavu sustava i opreme za nadzor i zaštitu zračnog prostora; nabavu opreme i sredstava za traganje i spašavanje, atomsko-biološko-kemijsku-obranu (ABKO), deminiranje i uništavanje NUS/EOD, pružanje medicinske potpore i MEDEVAC,
- predaju neperspektivne nepokretne vojne imovine i nepotrebne ostale pokretne imovine civilnim strukturama, uknjižbu perspektivne nepokretne vojne imovine na BiH, infrastrukturno uređenje perspektivnih lokacija i dislociranje MTS na iste, te rješavanje viškova NMiMES, viškova opreme i zastarjelih nerentabilnih sredstava,
- izradu i implementiranje Studije razvoja svih perspektivnih lokacija sukladno novoj organizaciji i razmeštaji Oružanih snaga BiH i Plana razvoja, moderniziranja i upravljanja infrastrukturom, uključujući razvoj infrastrukturnih standarda i projekata,
- definiranje okvira i vremenske dinamike uspostavljanja strateških, operativnih i taktičkih rezervi institucija obrane,
- izradu liste roba, usluga i radova koji su izuzeti iz Zakona o javnim nabavama,
- unaprjeđenje kontrole kvaliteta roba, usluga i radova za potrebe institucija obrane,
- unaprjeđenje sigurnosti skladištenja NMiMES sukladno NATO standardima,
- unaprjeđenje medicinske potpore i sanitetsko-veterinarske zaštite u Oružanim snagama BiH, sprječavanje širenja COVID-19 i sudjelovanje u Balkanskim medicinskim snagama (BMTF),
- razvoj NATO sustava standardiziranja, kodificiranja i kontrole kvaliteta,
- definiranje potreba međunarodne pomoći, posebice kroz program pomoći Sjedinjenih Američkih Država Inozemna vojna prodaja (FMS), te prihvatanje odobrene inozemne vojne pomoći i donacija i njihovo usmjeravanje prema prioritetima institucija obrane.

Financije i proračun

Uspješno realiziranje obrambenih aktivnosti zahtijeva adekvatno i pravovremeno financiranje. U cilju dostizanja stabilnog financiranja institucija obrane, a imajući u vidu ograničenja u dodjeli sredstava za potrebe obrane, osigurati:

- prilagođavanje proračuna obrane raspoloživim sredstvima ravnajući se fiskalnim ograničenjima i gospodarskim mogućnostima, te kreiranje finansiranja obrane na duži period,
- realiziranje odobrenog proračuna obrane prema planiranoj dinamici, izradu potrebnih operativnih planova i programsko praćenje izvršenja proračuna,
- financijsku transparentnosti u oblasti obrane,
- blagovremenu pripremu programa financiranja, razvijanje trogodišnjeg okvira rashoda i izradu proračunskog zahtjeva,
- uspostavljanje liste prioriteta financiranja sukladno programskim prioritetima, međunarodnim obvezama BiH iz oblasti obrane i NATO integracijskim procesom BiH,
- stabilno budžetiranje kroz SPPBI i pouzdanu financijsku prosudbu za period od pet godina,
- postepeno povećanje proračuna obrane sa potencijalnom stopom rasta bruto društvenog proizvoda (u daljem tekstu: BDP) i prema mogućnostima dostizanje željenog cilja financijskih izdvajanja za obranu u iznosu od 2% BDP, sukladno preporukama NATO,
- postepeno smanjenje, prema mogućnostima, udjela personalnih troškova u proračunu obrane na godišnjoj razini za 3,5% - 4,5% i proporcionalno povećanje udjela sredstava u strukturi proračuna obrane za operativne troškove, razvojne projekte, opremanje i moderniziranje,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedeće orijentacione strukture proračuna obrane za 2024. godinu: personalni troškovi 80%, operativni troškovi 15%, razvojni projekti, opremanje i moderniziranje 5%,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedeće orijentacione strukture proračuna obrane u periodu do 2026. godine: personalni troškovi 70%; operativni troškovi 20%; razvojni projekti, opremanje i moderniziranje 10%,
- dostizanje, prema mogućnostima, sljedećeg željenog cilja strukture proračuna obrane: oko 65% za personalne troškove, oko 20% za operativne troškove i oko 15% za razvojne projekte, opremanje i moderniziranje,
- operativnost financijskih sredstava, prema mogućnostima, za višegodišnje projekte kapitalnih ulaganja u oblasti obrane, uključujući mogućnost uporabe neutrošenih financijskih sredstva iz proračuna obrane za ovu namjenu, kao i financijske donacije,
- izradu, usklađivanje i implementiranje dokumenata iz oblasti materijalno-financijskog poslovanja, definiranja potreba, knjigovodstva i evidencije, implementiranja i održavanja softvera i hardverske potpore za obračun plaća i naknada,
- unaprjeđenje sustava interne kontrole u institucijama obrane kroz izradu Studije rizika i upravljanja rizicima i Strateškog plana za period od 3 godine.

Obrambeno planiranje

Dostizanje pune funkcionalnosti i operativnosti svih elemenata obrambenog sustava zahtijeva uspostavu efikasnog Sustava obrambenog planiranja. U cilju daljeg uređenja navedene oblasti osigurati:

- ažuriranje postojećih i izradu novih dokumenata Sustava obrambenog planiranja usmjerenih na razvoj obrambenih sposobnosti i spremnosti institucija obrane,
- kontinuirano implementiranje, praćenje i reviziju sadržaja dokumenata i programsko-planskih aktivnosti,
- integraciju PARP prosudbe u Sustav obrambenog planiranja kao mehanizma za izradu i ažuriranje dokumenata Sustava obrambenog planiranja,
- daljnji razvoj SPPBI sa ciljem dostizanja funkcionalnog NATO kompatibilnog procesa obrambenog planiranja,

- transparentno planiranje i budžetiranje obrane i adekvatnu koordinaciju između institucija BiH uključenih u proces planiranja,
- unaprjeđenje kratkoročnog i srednjoročnog strateškog planiranja u cilju jačanja kapaciteta obrambenih institucija u oblasti upravljanja financijama i povezivanja faze planiranja i programiranja u SPPBI.

POGLAVLJE VI. PRIORITETI FINANCIRANJA

Projekcije i trendovi u okviru DOB ne predviđaju suštinsko povećanje proračuna obrane, pri čemu će u najpovoljnijem odnosu struktura proračuna za 2024. godinu uključivati financijska izdvajanja od oko 80% za personalne troškove, 15% za operativne troškove i 5% za razvojne projekte, opremanje i moderniziranje. Imajući u vidu navedeno, za realiziranje razvojnih projekata, opremanje i moderniziranje neophodno je osigurati dodatna financijska sredstva, uključujući poduzimanje aktivnosti na omogućavanju uporabe neutrošenih financijskih sredstva iz proračuna obrane za ove potrebe.

U uvjetima nedovoljnog budžetiranja obrane, proces obrambenog planiranja treba biti usmjeren na ključne prioritete kako bi se ostvarili državni ciljevi u oblasti obrane. S tim u vezi, u trenutnim okolnostima nedovoljnog financiranja obrane, prilikom planiranja aktivnosti i troškova za njihovo realiziranje neophodno je prioritete financiranja klasificirati i planirati prema sljedećim prioritetima:

Prioritet 1. Obvezni troškovi

Ovi troškovi moraju biti obvezno u cjelosti planirani i proračunski podržani radi osiguranja temeljnog funkcioniranja obrambenog sustava BiH:

- plaće, doprinosi i naknade za odobreno brojno stanje prema Instrukciji za pripremu proračunskog zahtjeva,
- izmirenje fiksnih i režijskih troškova i usluga,
- temeljno snabdijevanje (prehrambeni artikli, uniforme, gorivo, mazivo i drugo snabdijevanje neophodno za temeljno funkcioniranje),
- temeljno i prioritetno opremanje (oprema neophodna za izvršenje misija u inozemstvu, deminiranje i drugo opremanje neophodno za temeljno funkcioniranje),
- temeljno održavanje (održavanje sredstava, opreme, objekata, infrastrukture, tehnike i drugo održavanje neophodno za temeljno funkcioniranje),
- izvršenje zakonskih zadaća i obuka Oružanih snaga BiH,
- opremanje sukladno Planu razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH.

Prioritet 2. Funkcionalni troškovi

Ove troškove potrebno je obvezno proračunski planirati radi osiguranja potpunog funkcioniranja obrambenog sustava BiH temeljenog na postojećim zakonskim i drugim obvezama, pri čemu njihovo realiziranje ovisi od odobrenog proračuna obrane:

- opremanje sukladno Planu razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH,
- ostalo opremanje, održavanje, izgradnja i nabava, uključujući nabavu nedostajućih sredstava klase V za popunu i formiranje borbenih kompleta,
- školovanje i usavršavanje,
- razvoj novih sposobnosti i podizanje razine spremnosti radi ispunjavanja PG,
- ispunjavanje međunarodno preuzetih obveza BiH i obveza u okviru NATO i EU integracijskog procesa,
- pružanje pomoći civilnim organima,
- vojno predstavljanje BiH i razvoj međunarodne suradnje,
- rješavanje viškova NMiMES i vojne opreme Oružanih snaga BiH,
- razvoj informacionih sustava,
- reduciranje i konsolidiranje lokacija Oružanih snaga BiH,
- zadovoljavanje vjerskih potreba,
- jačanje integriteta pripadnika institucija obrane i borba protiv korupcije,
- medijsko prezentiranje i afirmiranje obrambenog sustava BiH,

- troškovi funkcioniranja pukovnijskog sustava Oružnih snaga BiH,
- tranzicija i zbrinjavanje personala,
- zaštita mentalnog zdravlja,
- implementiranje zaključaka Konferencije WPS CHOD Network.

Prioritet 3. Razvojni troškovi

Ove troškove obvezno je planirati kroz višegodišnje razvojne projekte u oblasti obrane radi dostizanja potrebne efikasnosti i spremnosti obrambenog sustava BiH:

- opremanje sukladno Planu razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH,
- razvoj novih sposobnosti i podizanje razine spremnosti Oružnih snaga BiH,
- standardiziranje i moderniziranje naoružanja i vojne opreme,
- moderniziranje objekata, infrastrukture i tehnike,
- uvođenje pričuvnog sastava Oružanih snaga BiH.

Prilikom izrade godišnjeg proračuna obrane, u trenutnim nepovoljnim okolnostima financiranja, osigurati sljedeću orijentacionu strukturu financiranja proračunskih programa:

- program „Vojna obrana” oko 91,5%,
- program „Operacije kolektivne sigurnosti” oko 2 %,
- program „Međunarodna suradnja” oko 1,5%,
- program „Administracija” oko 5%.

POGLAVLJE VII. ZAKLJUČAK

Proces obrambenog planiranja treba osigurati izvršavanje zakonskih obveza institucija obrane, ispunjavanje državnih ciljeva i opredjeljenja iz oblasti sigurnosti, obrane i vanjske politike, te stalni razvoj sposobnosti i spremnosti institucija obrane koji odgovaraju potrebama, mogućnostima i vojno-političkom okruženju BiH.

S tim u vezi, neophodan je nastavak razvojnog procesa kako bi institucije obrane BiH i njihov najvažniji operativni dio, Oružane snage BiH, bile priuštive, relevantne i djelotvorne komponente sigurnosne, obrambene i vanjske politike BiH i podržale suvremene integracijske procese BiH.

Uspješno funkcioniranje institucija obrane i uspješne vojne operacije zahtijevaju efikasnu organizaciju i vođenje, adekvatno financiranje, pravovremeno i optimalno planiranje, te pravovremenu dodjelu potrebnih resursa. Stoga se kao stalna zadaća nameće potreba održavanja i daljeg razvoja kapaciteta institucija obrane, težišno razvoj modernih NATO interoperabilnih i kompatibilnih Oružanih snaga BiH koje su obučene, opremljene, sposobne, spremne i motivirane da izvršavaju zakonske zadaće i ispune utvrđene državne ciljeve.

Imajući u vidu navedeno, težišne zadaće institucija obrane u narednom periodu su:

1. Pravovremeno, potpuno i efikasno izvršenje zakonskih zadaća i mjerodavnosti, programsko-planskih aktivnosti i drugih poslova iz oblasti osiguranja obrane države,
2. Daljnji razvoj sposobnosti, spremnosti i kapaciteta Oružanih snaga BiH i provedba reformskih aktivnosti kroz implementiranje dokumenta Pregled obrane sa Planom razvoja i moderniziranja Oružanih snaga BiH i dokumenta Program reformi BiH,
3. Realizacija odbrambenih aktivnosti:
 - razvoj sposobnosti Oružanih snaga BiH kroz sustav obuke, educiranja i doktrine uporabe snaga, planiranje i izvođenje obuke Oružanih snaga BiH, jačanje vlastitih kapaciteta za obuku i dostizanje NATO interoperabilnosti i kompatibilnosti Oružanih snaga BiH,
 - profesionalni razvoj i stručno-specijalističko usavršavanje pripadnika institucija obrane,
 - razvoj i unaprjeđenje sposobnosti za razmjestivost Oružanih snaga BiH, efikasno zapovijedanje i nadzor i odgovarajuće kapacitete za potporu operacijama,
 - razvoj sposobnosti za sudjelovanje u upravljanju krizama i planiranju za izvanredne situacije,
 - vojnoobavještajna i sigurnosna potpora izvršenju zadaća i misija Oružanih snaga BiH i sigurnosna suradnja sa komplementarnim institucijama u BiH,
 - sudjelovanje u interresornim aktivnostima suradnje u oblasti sigurnosti i obrane,

4. Daljnji razvoj efikasnog, funkcionalnog i operativnog obrambenog sustava:
- osiguranje potrebnog financiranja institucija obrane, unaprjeđenje planiranja i izvršenja proračuna obrane, te daljnji razvoj SPPBI, Sustava obrambenog planiranja i Sustava upravljanja obrambenim resursima,
 - jačanje logističkih aspekata obrambenog sustava sa težištem na unaprjeđenju sustava javnih nabava, neprekidnosti opće logističke potpore, izvršenju prioritetnih nabava, moderniziranju naoružanja i opreme, te unaprjeđenju tekućeg i investicijskog održavanja MTS, objekata i infrastrukture,
 - implementiranje i dalja izrada normativnih, konceptualnih, doktrinarnih, planskih i analitičko-izvještajnih dokumenata sustava obrane,
 - zanaavljanje personala, posebice kadrova nedostajućih specijalnosti i profila, unaprjeđenje sustava upravljanja personalom i razvoj i implementiranje sustava selekcije, prijema i obuke vojnika, dočasnika i časnika Oružanih snaga BiH,
 - medijsko afirmiranje obrambenog sustava i institucija obrane,
 - jačanje transparentnosti, odgovornost u radu i integriteta pripadnika institucija obrane, prevencija i borba protiv korupcije,
5. Pružanje vojne pomoći i razvoj operativnih sposobnosti Oružanih snaga BiH za pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge nesreće, provedbu protuminskih akcija i akcija uništavanja NUS/EOD, te daljnji razvoj civilno-vojne suradnje,
6. Sudjelovanje Oružanih snaga BiH u operacijama potpore miru i operacijama kolektivne sigurnosti pod okriljem UN, NATO i EU, te sudjelovanje u radu vojnih multinacionalnih štabova i međunarodnih struktura kolektivne obrane,
7. Ispunjavanje međunarodnih obveza BiH u oblasti obrane, provedba aktivnosti u okviru NATO i EU integracijskog procesa BiH i visoka razina suradnje sa UN, NATO, OSCE i EU te NATO Stožerom u Sarajevu i EUFOR,
8. Rješavanje viškova NMiMES, neperspektivne nepokretne vojne imovine i nepotrebne ostale pokretne imovine, uređenje perspektivnih lokacija i dislociranje MTS na iste, te unaprjeđenje sigurnosti skladišta naoružanja i vojne opreme sukladno NATO standardima,
9. Jačanje bilateralne i regionalne obrambene suradnje i suradnje sa međunarodnim obrambenim i sigurnosnim organizacijama.

Institucije obrane ne smiju dozvoliti neuspjeh u procesu prilagodbe svoje strukture i sposobnosti državnim potrebama i zahtjevima savremenog okružja. Navedeno posebice dolazi do izražaja u uvjetima nedovoljnog proračuna obrane što zahtijeva racionalnu uporabu raspoloživih resursa kako bi se podržalo realiziranje prioritetnih obrambenih aktivnosti. S tim u vezi, planski razvoj obrambenih kapaciteta zahtijeva povećanje godišnjeg proračuna obrane i odobrenje dodatnih financijskih sredstava za realiziranje višegodišnjih razvojnih projekata u oblasti obrane. U tom pravcu, neophodno je da institucije obrane učine dodatne napore u saradnji sa mjerodavnim institucijama BiH.

Institucije obrane će dokumentima Sustava obrambenog planiranja detaljno razraditi definirane prioritete iz Smjernica. Za sve prioritete definirat će način i dinamiku realiziranja, te potrebna financijska sredstva koja će sukladno potrebama i mogućnostima adekvatno obrazložiti i planirati za potrebe izrade proračuna obrane. Pored definiranih prioriteta, institucije obrane će u narednom periodu realizirati i druge aktivnosti iz mjerodavnosti sukladno konkretnim okolnostima vojno-političkog okružja, zahtjevima kolektivnih sustava obrane i vlastitim potrebama i mogućnostima. Na kraju proračunske godine, prioritete iz Smjernica koristiti za ocjenjivanje izvršenja proračuna obrane.

Broj: 06-03-8-2390-15/22
Sarajevo, 04.01.2023. godine

MINISTAR

Dr. Sifet Podžić

Pregled kratica

ABKO - Atomsko-biološko-kemijska obrana

ANP (Annual National Programme) - Godišnji nacionalni program

ASDE (Air Situation Data Exchange) - Razmjena podataka o situaciji u zračnom prostoru

ASM (Airsapace Management) - Upravljanje zračnim prostorom

BDP - Bruto društveni proizvod

BI (Building integrity) - NATO Program Izgradnje integriteta

BiH - Bosna i Hercegovina

BMTF (Balkan Medical Task Force) - Balkanske medicinske snage

C4 (Command, Control, Communications and Computers) - Zapovijedanje, nadzor, komunikacije i kompjutori

CFSP (Common Foreign and Security Policy) - Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU

COVID-19 - Korona virus

CSDP (Common Security and Defence Policy) - Zajednička sigurnosna i obrambena politika EU

Cyber - prostor kompjutorske i informacijske tehnologije i komunikacije

DEEP (Defence Education Enhancement Program) - NATO Program unaprjeđenja educiranja u obrambenom sektoru

DCB (Defence Capacity Builnding) - NATO Program Izgradnje obrambenih kapaciteta

DOB - Dokument okvirnog proračuna

EADRCC (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre) - Euroatlantsko središte za koordinaciju odgovora na katastrofe

EU (European Union) - Europska unija

EUFOR (European Union Force in Bosnia and Herzegovina) - Vojne snage EU u BiH u okviru operacije „ALTHEA”

FMS (Foreign Military Sales) - Program pomoći Sjedinjenih Američkih Država Inozemna vojna prodaja

ID (Intensive Dialogue) - Intenzivirani dijalog

INF-L-BnG (Light Infantry Battalion Group) - Bataljunska skupina lakog pješništva

Institucije obrane - Ministarstvo obrane BiH i Oružane snage BiH

IPCP (Individual Partnership and Cooperation Programme) - Individualni partnerski program suradnje

ISTAR (Intelligence, surveillance, target acquisition, and reconnaissance) - Sustav za obavještajni rad, nadgledanje, određivanje ciljeva i izviđanje

LogIS - Logistički informacijski sustav

MAP (Membership Action Plan) - Akcijski plan za članstvo u NATO

MEDEVAC (Medical evacuation) - Medicinska evakuacija

MTS - Materijalno-tehnička sredstva

NATO (North Atlantic Treaty Organisation) - Organizacija sjevernoatlantskog ugovora

NATO/PfP (NATO/Partnership for Peace) - Program NATO/Partnerstvo za mir

NEL 2 (NATO Evaluation Level 2) - NATO ocjenjivanje razina 2

NICS (Next Generation Incident Command System) - Sustav zapovijedanja incidentima sljedeće generacije

NMiMES - Naoružanje, streljivo i minsko-eksplozivna sredstva

NRF (NATO Response Force) - NATO Snage za odgovor

NUS - Neeksplodirana ubojita sredstva

NUS/EOD (NUS/Explosive Ordnance Disposal) - Uništavanje NUS/odlaganje eksplozivnih sredstava

OCC E&F (Operational Capability Concept Evaluation and Feedback) - Koncept operativnih sposobnosti, prosudba i povratne informacije

OCK2IO - Operativno središte za zapovijedanje i nadzor u institucijama obrane BiH

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) - Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi

PARP (Planning and Review Process) - NATO Proces planiranja i revizije

PD (Presentation document) - Prezentacijski dokument

PESCO (Permanent Structured Cooperation) - EU Stalna strukturalna suradnja u sigurnosti i obrani

PG (Partnership Goals) - Partnerski ciljevi

PSOTC (Peace Support Operations Training Centre) - Središte za obuku za operacije potpore miru

SALW (Small Arms and Light Weapons) - Malo oružje i lako naoružanje

SAR (Search and Rescue) - Traganje i spašavanje

SEL 1 (Self Evaluation Level 1) - Samoocjenjivanje razina 1

SPPBI - Sustav planiranja, programiranja, proračuna i izvršenja

STRATCOM (Strategic communication) - Strateško komuniciranje

UN (United Nations) - Organizacija Ujedinjenih nacija

UNDP (United Nations Development Programme) - UN program za razvoj

WPS CHOD Network (Women, Peace & Security Chiefs of Defence Network) - Mreža načelnika stožera „Žene, mir i sigurnost”